

Σειρά Β΄
Συμβολή στην Ἀντι-οικουμενιστικὴ Θεολογία

6

Ἡ δραματικὴ κρίσις
τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως
καὶ ἡ ἀφύπνισις
τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ

† Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου

Ἡ δραματικὴ κρίσις
τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως
καὶ ἡ ἀφύπνισις
τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ

Σειρά Β'
Συμβολή στὴν Ἀντι-οικουμενιστικὴ Θεολογία

⑥

Ἡ δραματικὴ κρίσις
τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως
καὶ ἡ ἀφύπνισις
τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ

† Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου

Ἱερὰ Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων
Ἀθήνα 2000

Φωτογραφία έξωφύλλου:

*Ὁ Πάπας ἐπισκέπτεται
γιὰ πρώτη φορά ὀρθόδοξη χώρα.
Ρουμανία, 7-9.5.1999*

*«Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β΄ καὶ ὁ Πατριάρχης τῆς
Ρουμανίας Θεόκτιστος ἐνλόγησαν μαζί τὰ πλήθη πὸν συγ-
κεντρώθηκαν στὸ Πάρκο Ἰζβὸρ τοῦ Βουκουρεστίου».*

**Ἱερὰ Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων
Σειρὰ Β΄**

Συμβολὴ στὴν Ἀντι-οικουμενιστικὴ Θεολογία - Νο 6

© 2000 Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κυπριανοῦ
Τ.Θ. 46006, 133 10 ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ, GREECE.
Τηλ.: (01) 24.11.380 - FAX: (01) 24.11.080
E-mail: Kyprianos@hol.gr

ISBN 960-8024-04-8

Τίτλοι «Σειράς»

Έχουν έκδοθῆ:

- Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ:
*«Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν»
καὶ Διαθρησκειακὴ Κίνησις*
(σσ. 72) [καὶ ἀγγλιστί] **B1**
- Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου:
*α. Ὁρθοδοξία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις – Κριτικὴ
ἀναφορὰ σὲ ἓνα φουνταμενταλιστικὸ κείμενο τῶν
Οἰκουμενιστῶν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινου-
πόλεως στὴν Γενεύη.*
*β. Ὁρθοδοξία καὶ Φουνταμενταλισμὸς – Ὁ Φουν-
ταμενταλισμὸς τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν ἢ
περὶ φουνταμενταλιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ.*
*γ. Τὸ «Π.Σ.Ε.»: ἡ ὀρατὴ ἐκδήλωσις τῆς Unae San-
ctae; - Ἡ πατερικὴ στάσις καὶ μαρτυρία τοῦ π. Ἰου-
στίνου Πόποβιτς.*
(σσ. 112) [καὶ ἀγγλιστί] **B2**
- Ἐπισκόπου Αὐλῶνος Ἀγγέλου:
*Οἰκουμενισμὸς: Κίνησις γιὰ τὴν ἔνωσι
ἢ συγκρητιστικὴ αἵρεσις;*
(σσ. 80) [καὶ ἀγγλιστί] **B3**
- Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ:
*Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ
καὶ ἡ Πατερικὴ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων*
(σσ. 86) [καὶ ἀγγλιστί] **B4**
- Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανίτου:
*Ἡ συμβολὴ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ὀρθοδόξων Οἰκου-
μενιστῶν στὸ διαθρησκειακὸ ἀνοιγμα*
(σσ. 104) **B5**
- Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου:
*Ἡ δραματικὴ κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ
ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ*
(σσ. 160) **B6**

Ἵπὸ ἔκδοσιν:

- Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως Χρυσσοστόμου:
Ἐπὶ τὸν Οἰκουμενισμό στὸ πανθρησκειακὸ ὄραμα
τῆς «Νέας Ἐποχῆς» - Εἰσαγωγή στὴν προβλημα-
τολογία τοῦ θέματος.
- Ἀρχιμανδρίτου Γλυκερίου Ἀγιοκυπριανίτου:
Ὁ ρόλος τοῦ Βατικανοῦ
στὴν σύγχρονη Διαθρησκειακὴ Κίνησι.
- Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου:
Ὁ ἐξωχριστιανικὸς Οἰκουμενισμὸς τοῦ Βατικανοῦ.
- Ἀρχιμανδριτῶν Κυπριανοῦ καὶ Γλυκερίου
Ἀγιοκυπριανιτῶν:
Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τὰ «ὄρια» τῆς
Ἐκκλησίας: Ἡ διάβρωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-
σιολογίας στὴν Οἰκουμενικὴ καὶ Διαθρησκειακὴ
Κίνησι.
- Μητροπολίτου Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ:
Ἡ αὐτοκριτικὴ τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἡ κριτικὴ
τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν καὶ ἡ διπλῆ κρί-
σις τοῦ «Π.Σ.Ε.».

Σκοπὸς τῆς «Σειρᾶς»

Οἱ Οἰκουμενισταὶ διαπιστώνουν ἐσχάτως μὲ ἀνησυχία, ὅτι τὸ ἀντι-οικουμενιστικὸ ρεῦμα γίνεται συνεχῶς ἰσχυρότερο μέσα στοὺς κόλπους τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ δὲ Κοινοτήτες τῶν Ἐνισταμένων κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ αὐξάνονται καὶ ἐνοποιοῦνται πανορθόδοξως.

Οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταί, στὴν προσπάθειά τους νὰ ἀναχαιτίσουν τὴν πανορθόδοξο αὐτὴ ἀντίδρασι, ἀποπειρῶνται - ἐκτὸς τῶν ἄλλων - νὰ περιγράψουν ὡς ἀκίνδυνη («οὐδέτερη») τὴν ἐκκλησιολογικὴ φύσι τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» («Π.Σ.Ε.») καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εὐρύτερα, ἐπικαλούμενοι τὸ Καταστατικὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Γενεύης καὶ ἄλλα ἐπίσημα κείμενα.

Τοιοτοτρόπως ὁμως διαπράττουν τὸ λογικὸ σφάλμα τῆς «λήψεως τοῦ ζητουμένου» (*petitio principii*: τὸ ἀποδεικτέο προϋποτίθεται πρὶν αὐτὸ νὰ ἀποδειχθῆ): τὸ Σύνταγμα μιᾶς χώρας ἢ τὸ Καταστατικὸ ἐνὸς Σωματείου (τὸ «Π.Σ.Ε.» εἶναι ἓνα παν-ομολογιακὸ Σωματεῖο) δὲν ἐρμηνεύονται «ἀφαιρετικὰ» («ἰδεατὰ»), ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν αὐτοτελῆ ὑπόστασι, δηλαδὴ δὲν αὐτοερμηνεύονται πάντοτε οὔτε καὶ ἐκφράζουν πλήρως καὶ ἀληθῶς τὴν κατάστασι τῆς χώρας ἢ τοῦ Σωματείου, παρὰ μόνον ἂν τεθοῦν μέσα στὸ γενικώτερο κοινωνικὸ καὶ λειτουργικὸ τους πλαίσιο.

Τὸ Καταστατικὸ τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ 1920 μαρτυροῦν μὲν πρωτογενῶς γιὰ τὴν ἐκκλησιολογικὴ ταυτότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Γενεύης καὶ εὐρύτερα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἀλλὰ ἐρμηνεύονται πλήρως καὶ σαφῶς μόνον μέσῳ τοῦ γενικωτέρου πλαισίου τῆς προϊστορίας, γενέσεως, αὐξήσεως καὶ ἐξελίξεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἀποβλέπει ἡ παρούσα «Σειρά»: νὰ παρουσιάσῃ τὸ «ἄγνωστο» πλαίσιο τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ νὰ κατανοηθῇ ὁ Οἰκουμενισμὸς μέσῳ τοῦ «ζωτικοῦ χώρου» του, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καλλιεργεῖται σαφῶς ἓνας ἀντορθόδοξος δογματικός, κανονικός καὶ ἠθικός «μινιμαλισμὸς».

Ἡ «Σειρά» ἐπιδιώκει, Χάριτι Κυρίου, νὰ ἐπισημάνῃ μὲ τρόπο σοβαρὸ καὶ ὑπεύθυνο, ὅτι οἱ Ἑσυχαστικὲς καὶ Εὐχαριστιακὲς προϋποθέσεις τῆς ὀρθοδόξου κριτικῆς στάσεως ἐναντι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀντιλαμβάνονται βαθύτατα, ὅτι ὁ Οἰκουμενισμὸς ἀποτελεῖ μίαν ἀπολύτως νέα «ἐκκλησιολογικὴ στάσι» καὶ ἐντεῦθεν τοῦ 1920 ἔχομε κυριολεκτικῶς μίαν «Ἐκκλησιολογικὴ Νεωτερικότητα», ἡ ὁποία προεκάλεσε ριζικὴ ἀλλαγὴ στὴν θεολογικὴ σκέψι καὶ συνείδησι τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν κατὰ τὴν θεώρησι τῶν ἑτεροδόξων (ἀλλὰ καὶ ἑτεροθρήσκων) Κοινοτήτων.

Οἱ ὑπεύθυνοι τῆς «Σειρᾶς» εὐχονται νὰ εὕρουν ἀπήχησι τὰ κείμενά της καὶ οἱ μὲν ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ νὰ προβληματισθοῦν καὶ ἀνακρούσουν πρῦμαν ὅσο εἶναι καιρὸς, οἱ δὲ ἀντι-οικουμενισταὶ νὰ ἐργασθοῦν στὸ ἐξῆς σοβαρώτερα, ἂν θέλουν βεβαίως ὁ λόγος τους νὰ εἶναι ἀξιόπιστος καὶ ἐπομένως οἰκοδομητικός, κατανοοῦντες βαθύτατα ὅτι ὁ ἀντι-οικουμενισμὸς δὲν εἶναι εὐκόλο ἐγχείρημα, ἀλλὰ πολυώδυνος ἄσκησις στὴν διάκρισι, τὴν ἀγάπη, τὴν ἐμβάθυνσι στὸν Πατερικὸ λόγον, καθὼς ἐπίσης καὶ γόνιμος προβληματισμὸς ἐναντι τῶν ζωηρῶν προκλήσεων ἀπὸ τὶς ραγδαῖες κοινωνικὲς ἐξελίξεις, ποῦ ἀπετέλεσαν κυρίως τὴν ἀφετηρία (καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ὁ «πειρασμὸς») τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

«Συνάξεις Ὁρθοδόξου Ἐνημερώσεως»

ΟΙ «Συνάξεις Ὁρθοδόξου Ἐνημερώσεως», οἱ ὁποῖες διοργανώνονται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς, τῇ ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων, ἀποβλέπουν στὴν ἐνημέρωσι τῶν εὐσεβῶν μὲ τρόπο ὑπεύθυνο καὶ σοβαρό, γιὰ τὰ φλέγοντα θέματα τῆς Πίστεώς μας καὶ ἰδίως γιὰ τὸν θανάσιμο κίνδυνο τῆς αἵρέσεως τοῦ αἰῶνος μας, τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Μέχρι τώρα ἔχουν πραγματοποιηθῆ ὀκτώ «Συνάξεις», οἱ ἐξῆς:

- **«Α΄ Σύναξις»** (Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας 1990), μὲ θέμα: «*Τὸ σύνδρομο τῆς “Νέας Ἐποχῆς” καὶ ἡ ἐλπίδα τῆς Ὁρθοδοξίας μας*».

- **«Β΄ Σύναξις»** (Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας 1994), μὲ θέμα: «*Ἀπὸ τὸν Οἰκουμενισμό στὸ πανθηρησκειακὸ ὄραμα τῆς “Νέας Ἐποχῆς” καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ὀρθοδόξων*».

- **«Γ΄ Σύναξις»** (Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας 1995), μὲ θέμα: «*Ὁ ρόλος τοῦ Βατικανοῦ στὴν σύγχρονη Διαθηρησκειακὴ Κίνησι καὶ ἡ μεγάλη πτώσις τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν*».

- **«Δ΄ Σύναξις»** (Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας 1996), μὲ θέμα: «*Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τὰ “ὄρια” τῆς Ἐκκλησίας: Ἡ διάβρωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας στὴν Οἰκουμενικὴ καὶ Διαθηρησκειακὴ Κίνησι*».

- «**Ε΄ Σύναξις**» (Κυριακή Ὁρθοδοξίας 1997), με θέμα: «*Οἰκουμενισμός: Κίνησις γιὰ τὴν ἔνωσι ἢ συγκρητιστικὴ αἵρεσις;*».
- «**ΣΤ΄ Σύναξις**» (Κυριακή Ὁρθοδοξίας 1998), με θέμα: «*Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἡ Πατερικὴ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων*».
- «**Ζ΄ Σύναξις**» (Κυριακή Ὁρθοδοξίας 1999), με θέμα: «*Ἡ δραματικὴ κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ*».
- «**Η΄ Σύναξις**» (Κυριακή Ὁρθοδοξίας 2000), με θέμα: «*Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ Ὁρθόδοξος Ἀντι-οικουμενισμός: Ἡ κρίσιμος ἀντιπαράθεσις ἐνὸς αἰῶνος*».

Περιεχόμενα

Α'. Ἡ δραματική κρίσις τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* καὶ ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ

I. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Ἀποτείχισις

1. Ἐμμονὴ καὶ ἐλπίδα	19
2. Πατερικὴ θάσις	24
3. Πρακτικὴ ἔκφρασις	32
4. Ἀκρίβεια Πίστεως καὶ σωτηρία	38
5. «Ἡ ἐλπίς οὐ κατασχύνει»	41

II. Ἡ κρίσις τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*

1. Ὁ Ὁρθόδοξος Ἀντι-οικουμενισμὸς ἀφυπνίζεται πανορθόδοξως	45
2. «Χειμῶν οἰκουμενικός»	61
3. Ἡ οὐσία τῆς κρίσεως	65
4. Τὸ ἱερὸν χρέος τῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν	70

Β'. Ἡ στάσις ἐναντι τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* ἐπανεξετάζεται πανορθόδοξως σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα

I. Ἡ Διάσκεψις τῆς Θεσσαλονίκης

1. «Ἀναζητοῦν ἐρείσματα ἱκανά»	77
2. Οἱ Ἀντι-οικουμενισταὶ σὲ «Διάλογο» μὲ τοὺς Οἰκουμενιστὰς	78
3. Τελεία ἀποσιώπησις τοῦ ἐνωτικῆς ὁράματος	81
4. «Δυνατότης πληρεστέρας ὀρθοδόξου συμμετοχῆς»	83
5. Ἐπὶ πλέον διαπιστώσεις	85
6. «Ἡ Ὁρθοδοξία οὐδέποτε ἐπροδόθη»;	87
7. Ὅντως εὐχάριστες ἐκπλήξεις;	88

II. Ἡ Διάσκεψις τῆς Δαμασκοῦ

1. Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ «Π.Σ.Ε.»	92
2. Ἡ αὐξανομένη δυσαρέσκεια πρὸς τὸ «Π.Σ.Ε.»	93

III. Οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* εἶναι διηρημένοι

1. Ἐνδο-ορθόδοξος κρίσις	95
2. Στοιχεῖα διαστάσεως	96

Γ'. 'Η Η' Γενική Συνέλευσις τοῦ «Π.Σ.Ε.» στήν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε	
1. Ἀπώλεια μιᾶς μοναδικῆς εὐκαιρίας	103
2. «Πῆγαμε στήν Χαράρε γυμνοί»	106
3. Οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν πολὺ καὶ πολλάκις	106
4. «Ἀνάξιοι τῆς ἀποστολῆς μας»	115
5. «Οἱ ὀρθόδοξοι ἀπειλούμενοι καὶ περιθωριοποιού- μενοι»	116
6. Ἡ «Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ»	117
7. «Ἡ μάχη ἦταν ἀγρία»!... ..	119
8. Πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ «Π.Σ.Ε.»	122
Δ'. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας προωθεῖ ἔτι περισσότερο τὸν Ἀντι-οικουμενισμό	127
Ε'. «Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ»	133
ΣΤ'. Ἡ πρόσφατος σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὰ δογματικὰ θέματα	141
Ζ'. Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις	149

α) Ἡ ἐργασία αὐτὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου μὲ τίτλο «**Ἡ δραματικὴ κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ**» ἐξεφωνήθη ὡς Εἰσήγησις (72') στὴν «**Ζ' Σύναξι Ὁρθοδόξου Ἐνημερώσεως**», τὴν 15/28.2.1999, Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀθήνα.

Κυκλοφορεῖ σχετικὴ ὁμότιτλος βιντεοταινία (140'), ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν **Εἰσήγησι** καὶ τὴν προβληθεῖσα ταινία (45') στὴν «**Ζ' Σύναξι**».

Ἡ ταινία εἶχε γενικὸ τίτλο: «**Διάλογος ἢ Ἄναγνωρίσις**»; - **Οἱ ἐκτροπὲς στὸν διάλογο μὲ τοὺς Παπικοὺς καὶ ἡ ἐνστασις τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν**», καὶ περιελάμβανε τὰ ἐξῆς: **1.** Εἰσαγωγή, **2.** Βαλτιμόρη 1997, **3.** Ἡ αἵρεσις τοῦ Παπισμοῦ, **4.** Ρωμαϊκὸς Οἰκουμενισμὸς καὶ ὀρθόδοξοι, **5.** Ἀποτυχία τοῦ «Διαλόγου», **6.** Ἡ ἀναβίωσις τῆς Οὐνίας, **7.** Ἡ πλέον σοβαρὰ πλευρὰ τῆς κρίσεως, **8.** Οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ ἐπιμένουν καὶ συνεχίζουν.

Τὸ κείμενο τῆς **Εἰσηγήσεως** δημοσιεύεται γιὰ πρώτη φορά, βελτιωμένο, συμπληρωμένο καὶ πλήρως ὑπομνηματισμένο.

β) Οί υπόλοιπες έξι έργασίες έκρίθη σκόπιμο νά συμπεριληφθούν στο παρόν βιβλίο τής «**Σειράς Β΄**», έπειδή έχουν άμεσο σχέση με τίς προοπτικές τής **Είσηγής** τής «**Ζ΄ Συνάξεως**» και βοηθούν ούσιαστικά στην συνειδητοποίηση του διαμορφωθέντος κλίματος προσφάτως έντός του «Π.Σ.Ε.» και γενικώτερα τής Οικουμενικής Κινήσεως.

Α΄.

Ἡ δραματικὴ κρίσις
τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*
καὶ ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ὁρθοδόξου
Ἀντι-οικουμενισμοῦ

Ἡ δραματικὴ κρίσις
τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως
καὶ ἡ ἀφύπνισις
τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ

I. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Ἀποτείχισις

1. Ἐμμονὴ καὶ ἐλπίδα

ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΑΙ τὶς προσευχὲς Σας, ὥστε διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, στὴν ἰδιαίτερη προστασία τοῦ ὁποίου ἔχουμε θέσει τὴν ἐφετινὴ μας «Σύναξι», νὰ διαπραγματευθῶ μὲ σαφήνεια καὶ πληρότητα τὸ θέμα ποῦ ἔχει ἀνατεθῆ στὴν ἀναξιότητά μου.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀρχίσω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο ποῦ εἶχε τελειώσει τὴν *Εἰσήγησί* του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτὸ πέρυσι¹.

Ἦταν μία κατακλείς πράγματι ἐλπιδοφόρα, ὅπως ἄλλωστε ἀρμόζει σὲ ὅλα τὰ μηνύματα καὶ ὅλες τὶς μαρτυρίες τῆς ἀγωνιζομένης καὶ ἀγωνιώσης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ἐλεγε λοιπὸν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας στὸ ἀποκορύφωμα τῆς τόσο σημαντικῆς Ὁμιλίας του:

«Ἡ Σύνοδος μας, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων, μὲ ἀγωνία καὶ φιλαδελφία καλεῖ τὰ πνευματικά της τέκνα νὰ παραμείνουν μὲ ἀκλινῆ πίστότητα "σύμφωνοι καὶ ἀκόλουθοι Πατέρων"»

δηλαδὴ νὰ μείνουν πιστὰ στὸν ἀντι-οικουμενιστικὸ

1. Βλ. Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ, Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἡ Πατερικὴ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων, Ἀθήνα 1998 (σσ. 86).

ἀγώνα καὶ τὴν ὀρθὴν θεολογικὴν βάσιν του, ἀλλὰ καὶ στὸ γνήσιο ἦθος τῆς αὐτομεμφίας, τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ἀγάπης.

«*Ταυτοχρόνως δέ*», συνέχιζε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, καλεῖ τὰ πνευματικά Της τέκνα «*νὰ προσεύχωνται συνεχῶς γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ὀρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐνότητα ἐν γένει τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, " ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ "*».

«*Μόνον ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις*», κατέκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, «*θὰ ἐορτάσουμε μίαν νέα Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἕνα νέο θρίαμβο τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸ ὁποῖο εἶθε νὰ γίνῃ πολὺ σύντομα, πρεσβεΐαις τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμήν!*»².

Ποῖα εἶναι τὰ δύο κύρια χαρακτηριστικὰ αὐτῆς τῆς ὄντως ἐμπνευσμένης κατακλειῖδος;

Εἶναι ἡ ἐμμονὴ καὶ ἡ ἐλπίδα· **ἐμμονή** στὶς ὀρθές καὶ ὑγιεῖς προϋποθέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐνστάσεως· καὶ **ἐλπίδα**, ὅτι μέσω αὐτῆς τῆς ἀκλινοῦς πιστότητος στὴν Πατερικὴ Παράδοσι, θὰ ἔχῃ αἴσιο πέρας ἡ ἀντι-οικουμενιστικὴ προσπάθεια, ὁ ἀγὼν δηλαδὴ κατὰ τῆς αἵρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Γύρω λοιπὸν ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς πόλους, τὴν **ἐμμονή** καὶ τὴν **ἐλπίδα**, θὰ ἤθελα νὰ ἀναπτύξω ἀπόψε τὸ θέμα μου.

* * *

ΘΑ ΑΡΧΙΣΩ μὲ μίαν προοιμιακὴν ἀναφορὰ στὴν θεολογικὴ καὶ πρακτικὴν βάσιν τῆς ἐμμονῆς καὶ σταθερότητος στὸν ἀντι-οικουμενιστικὸ ἀγὼνα, ἐπικαλούμενος νεώτερα στοιχεῖα ἐκ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

Στὸ εὐλόγο ἐρώτημα, γιατί θὰ πρέπει νὰ ἐπανερ-

2. Μητροπολίτου Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ, αὐτόθι, σελ. 74.

χόμεθα συνεχῶς στὴν Πατερικὴ καὶ Συνοδικὴ θεμελίωσι τῆς ἀντι-οικουμενιστικῆς μας στάσεως καὶ προτάσεως, θὰ ἀπαντούσαμε συνοπτικῶς ὡς ἐξῆς.

Κατὰ πρῶτον λόγον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνατρέχουμε ἐπανειλημμένως στὰ Πατερικὰ καὶ Συνοδικὰ θεμέλιά μας χάριν τῶν εὐσεβῶν Ὁρθοδόξων τοῦ *Πατρίου Ἡμερολογίου*, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκη ἐνισχύσεως.

Ἡ ἀνθρώπινη ἀσθένεια συχνὰ μᾶς προδίδει: εἴτε λόγῳ τῆς ἀγνοίας, εἴτε λόγῳ τοῦ συνεχοῦς πολέμου τῶν *Καινοτόμων*, κάμπτεται τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα καὶ χαλαρώνεται ἡ θυσιαστικὴ προσήλωσις μας στὴν ἀκρίβεια τῆς Πίστεως καὶ στὸ ἐνωτικὸ ὄραμα.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὴ μία θαυμάσια ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου· τὴν ἀπευθύνει τὸ 376 πρὸς ἐκείνους τοὺς Μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν καταπονηθῆ ἀπὸ τοὺς Ἄρειανούς, καὶ ἐπομένως εἶχαν ἀνάγκη ἐνισχύσεως καὶ παραμυθίας.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ οἱ αἰρετικοὶ Ἄρειανοί, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ὁμόφρονός των αὐτοκράτορος Οὐάλη, εἶχαν σχεδὸν ἐπιβληθῆ στὶς Τοπικὲς Ἐκκλησίες· παντοῦ στὴν Ἀνατολὴ ἐπικρατοῦσε μεγάλη σύγχυσις· οἱ λεπτὲς διακρίσεις τῆς θεολογικῆς ὀρολογίας στὸ καίριο δογματικὸ ζήτημα τῆς ὁμοουσιότητος τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα δὲν κατενοοῦντο πλήρως, ἰδίως ἀπὸ τὸν ἀπλὸ λαό· ἡ ἐνστασις τῶν διωγμῶν δὲν ἔπαυε· οἱ Μοναχοὶ ἀποτελοῦσαν τὸν κύριον στόχον τῶν ἀπανθρώπων διωγμῶν καὶ τὰ μοναστικά τους σκηνώματα ἐπυρπολοῦντο· ὁ κίνδυνος νὰ γίνῃ ὑποχώρησις, λόγῳ τῆς κοπώσεως, καὶ νὰ ἀλλοιωθῆ τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα, ἦταν ἐμφανής.

Καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος σπεύδει νὰ τοὺς παραμυθήσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ· προσπαθεῖ πατρικὰ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς «*καταπονηθέντας Μοναχοὺς*»:

• τοὺς ὑπενθυμίζει, ὅτι ὁ θάνατος χάριν τῆς ἀληθείας εἶναι μαρτύριο·

- τοὺς προτρέπει νὰ μὴν ἀποκάμουν στὶς θλίψεις, ἀλλὰ νὰ αὐξάνουν τὸν ζήλο τους·

- καὶ ἂν ἐδώχθησαν Ἐπίσκοποι ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίες τους, αὐτὸ νὰ μὴν τοὺς συνταράσῃ·

- καὶ ἂν παρουσιάσθησαν προδότες ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς κληρικούς, αὐτὸ νὰ μὴν κλονίζῃ τὴν πεποίθησί τους στὸν Θεό·

- καὶ ἂν εἶναι ὀλίγοι, νὰ μὴν πτοοῦνται, διότι δὲν εἶναι τὸ μεγάλο πλῆθος, ποὺ σώζεται, ἀλλὰ οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ·

- καὶ στὴν περίπτωσι ἀκόμη ποὺ θὰ σωθῇ μόνον ἓνας, ὀφείλῃ νὰ παραμένῃ ἀμετακίνητος στὴν ὀρθή κρίσι μὲ τὴν ἐλπίδα του στηριγμένη στὸν Χριστό.

«Ἐὰν γὰρ καὶ εἰς σωθῆ», λέγει ὁ Ἅγιος, **«μένειν ὀφείλει ἐπὶ τῆς ὀρθῆς κρίσεως, ἀμετακίνητον ἔχων τὴν ἐν Χριστῷ ἐλπίδα, διότι οὐκ ἐγκαταλείπει Κύριος τοὺς ὀσίους Αὐτοῦ»³.**

Κατὰ δεύτερον λόγον, ἡ Πατερικὴ καὶ Συνοδικὴ αὐτῆ ἀναδρομὴ καὶ ἰσχυρὰ θεμελίωσις τῆς ἱερᾶς προσπαθείας μας κατὰ τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ* εἶναι ἀναγκαία χάριν καὶ ἐκείνων τῶν καλοπροαιρέτων ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι δῆθεν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρίσκωνται στὴν περιοχὴ τῆς καινοτομίας καὶ τῆς αἰρέσεως, ταυτοχρόνως δὲ νὰ εἶναι *Ἀντι-οικουμενισταί*· νὰ πολεμοῦν δηλαδὴ τὴν αἵρεσι τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ*, εὐρισκόμενοι σὲ κοινωνία μὲ τὴν χαλεπωτάτη αὐτὴν αἵρεσι.

Αὐτοὶ οἱ ἀδελφοί μας πρέπει νὰ πεισθοῦν, ὅπως πολὺ ὥραϊα ἔχει ὑποστηρίξει μὲ πρόσφατες ἐργασίες

3. **Μ. Βασιλείου**, PG τ. 32 στλ. 948B/Ἐπιστολὴ ΣΝΖ', *Μονάζουσι καταπονηθεῖσιν ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν*, § 2, E.C.II.

• «*Παραμυθητικὴ*» εἶναι καὶ ἡ Ἐπιστολὴ ΣΝΣΤ', *Τοῖς ποθεινοτάτοις καὶ εὐλαβεστάτοις ἀδελφοῖς συμπρεσβυτέροις Ἀκακίῳ, Ἀετίῳ, Παύλῳ καὶ Σιλουανῷ καὶ Σιλουῖνῳ καὶ Λουκίῳ Διακόνοις καὶ λοιποῖς Μονάζουσιν ἀδελφοῖς*, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ ΣΚ' καὶ οἱ ΣΚΑ', *Πρὸς τοὺς ἐν Βεροῖα [τῆς Συρίας]*.

του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας⁴, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Ἀποτείχισις ὄχι μόνον δὲν εἶναι *Σχίσμα* καὶ ἐξοδος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καὶ τὴν **μοναδικὴ ὁδὸ**, τὴν ὁποία γνωρίζει ἡ Παράδοσις τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, ἀγωνιζομένη κατὰ πάσης νοθεύσεως τῆς Ἀληθείας.

Εἶναι ἐνδεικτικό, καὶ παρακαλῶ αὐτὸ νὰ προσεχθῇ ἰδιαίτερος, ὅτι οἱ Ἅγιοι Πατέρες δὲν ἦσαν ἀπλῶς ἀνυποχώρητοι ἔναντι τῆς αἵρέσεως, μὴ δεχόμενοι κοινωσίαν μὲ τοὺς αἵρετικούς· ἀλλὰ ἐχαρακτήριζαν **ἐπίσης ὡς αἵρετικούς** ἀκόμη καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπεδείκνυαν χαλαρότητα ἔναντι μιᾶς νεοφανοῦς αἵρέσεως καὶ ἐθεωροῦσαν ὡς κάτι τὸ ἀδιάφορο νὰ κοινωνοῦν μὲ τοὺς φορεῖς τῆς.

«Εἴ τις μὴ συντάττοι», ἀποφαίνεται μὲ ἀδιαμφισβήτητο κύρος ὁ Ὅσιος Θεόδωρος Στουδίτης, γιὰ τὴν αἵρεσι τῆς ἐποχῆς του, **«ταῖς λοιπαῖς αἵρέσεσι τὴν κατὰ τῶν σεπτῶν Εἰκόνων λυττήσαν, ὡς χωρίζουσιν Θεοῦ ἐπ' ἴσης, ἀλλὰ ἀδιάφορον εἶναι λέγοι τὴν πρὸς αὐτοὺς κοινωσίαν, αἵρετικός ἐστιν»**⁵.

4. Βλ. Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ, Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἡ Πατερικὴ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων, σελ. 43-50, § Α3, «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Ἀποτείχισις» τοῦ Αὐτοῦ, «Σχίσμα» ἢ «Ἀποτείχισις»; Τὸ Ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἡ Αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, Ποιμαντικὴ Ἐπιστολή, Ἀθήνα 1998 (σσ. 28).

5. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 352B/Ἀντιρρητικός Α' κατὰ Εἰκονομάχων, § Κ'.

2. Πατερική βάση

ΑΣ ΑΝΑΦΕΡΘΟΥΜΕ λοιπόν σὲ μερικές ἀκόμη πατερικές μαρτυρίες, ἐπὶ πλέον τῶν ὄσων κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχαμε ἐπικαλεσθῆ.

Μία ἐπιγραμματική, ἀλλὰ καὶ κατηγορηματική, ἀποψις τοῦ Ἱεροῦ Βικεντίου τοῦ ἐκ Ληρίνης, ἐρμηνεύει προοιμιακῶς τὴν αὐστηρὰ στάσι τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς κοινωνίας μὲ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχαν ὀρθόδοξο φρόνημα.

Τὶ διακηρύσσει ὁ Ἅγιος Βικέντιος;

«Quod semel acceptum est, nunquam non oportuit, nunquam non oportet, nunquam not oportesit»¹.

[«Τὸ κηρύττειν τι, ὅπερ εἶναι ἕτερον τοῦ παραδεδομένου, τοῦτο οὐδέποτε ἐπετράπη, οὐδέποτε ἐπιτρέπεται καὶ οὐδέποτε θὰ ἐπιτραπῆ»].

* * *

ΑΚΡΙΒΩΣ στὴν θεάρεστη προσπάθεια αὐτή, νὰ μὴν ἐπιτραπῆ δηλαδὴ ἡ κήρυξις καὶ διάδοσις καὶ ἐπικράτησις μιᾶς δογματικῆς διδασκαλίας, ἡ ὁποία θὰ ἦταν διαφορετικὴ τῆς «*παραδεδομένης*», ὁ **Μέγας Βασίλειος** δὲν ἐδίσταζε νὰ διακόπτη παλαιὰς φιλίας καὶ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ ἐπισκόπους, οἱ ὅποιοι παρεσύρθησαν στὸν Ἀρειανισμό.

Ἄρα γε, πῶς δικαιολογοῦσε ὁ ἴδιος τὴν αὐστηρὰ αὐτὴν στάσι του;

«Μηδὲν προτιμότερον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας τιθέμενοι»².

[«Τίποτε ἄλλο, δὲν θεωροῦμε προτιμότερον

1. Ἁγίου Βικεντίου Ληρίνης, «*Commonitoria*»/ «Ἵπομνήματα», Κεφάλ. ΚΓ'.

2. Μ. Βασιλείου, ΡΓ τ. 32, στλ. 925BC/Ἐπιστολὴ ΣΜΕ', Θεοφίλω Ἐπισκόπῳ, Ε.Σ.ΙΙ.

ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν εὐστάθειά μας στὴν ὀρθὴ Πίστι»].

Σὲ ἄλλη περίπτωσι, ὑποστηρίζων ὁ φωστὴρ τῆς Καισαρείας τοὺς ἀγιωτάτους καὶ ὁμολογητὰς Ἐπισκόπους Μελέτιον Ἀντιοχείας καὶ Εὐσέβιον Σαμοσάτων, οἱ ὅποιοι ἐδιώκοντο ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἐθεωροῦντο ὑποπτοι ἀπὸ τοὺς Ὁρθόδοξους, δηλώνει τὰ ἑξῆς:

Ἄν αὐτοί, οἱ Ἅγιοι Μελέτιος καὶ Εὐσέβιος, δὲν ἦσαν Ὁρθόδοξοι,

«οὐδ' ἂν πρὸς ὥραν αὐτῶν [ἐπ]εδεξάμεθα τὴν συνάφειαν, εἰ σκάζοντας αὐτοὺς περὶ τὴν πίστιν εὐρομεν»³.

[«Διότι, ἐμεῖς τούλάχιστον οὔτε κἂν μίαν ὥρα δὲν θὰ συνεχίζαμε νὰ δεχώμεθα τὴν ἐπικοινωνία μαζί των, ἐὰν συνέβαινε νὰ διαπιστώσουμε, ὅτι αὐτοὶ χωλαίνουν ὡς πρὸς τὴν Πίστιν»].

* * *

ΕΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ὁ μέγας πρόμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ ἰδιαίτερος προστάτης μας ἀπόψε, ὁ **Μέγας Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας**, ὁ ἐξορισθεὶς ἔξι φορές γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς Πίστεως, ἐμφορούμενος ἀπὸ τὴν ἴδια ἀντίληψι, δὲν θεωρεῖ «ἀδιάφορον» τὸ ζήτημα τῆς κοινωνία μας μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἔστω καὶ ἂν τὸ φρόνημά μας εἶναι ὀρθόδοξο.

Ἀπευθυνόμενος ὁ Ἅγιος πρὸς τοὺς Μοναχοὺς τῆς δικαιοδοσίας του, γράφει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικὰ καὶ ἀνεπίδεκτα παρερμηνείας:

«Τοὺς μὲν φανερώς φρονούντας τὰ τῆς [ἀρειανικῆς] ἀσεβείας ἀποστρέφεσθαι [δεῖ], τοὺς δὲ νομίζοντας τὰ τοῦ Ἀρείου μὴ φρονεῖν,

3. Μ. Βασιλείου, ΡΓ τ. 32, στλ. 993C-994A/Ἐπιστολὴ ΣΞΣΤ', Πέτρῳ Ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, § 2, Ε.С.ИΙ.

κοινωνούντας δὲ μετὰ τῶν ἀσεβῶν φυλάττεσθαι [δεῖ]· καὶ μάλιστα ὧν τὸ φρόνημα ἀποστρεφόμεθα, τούτους ἀπὸ τῆς κοινωνίας προσήκει φεύγειν. Εἰ δὲ τις προσποιεῖται μὲν ὁμολογεῖν ὀρθὴν πίστιν, φαίνεται κοινωνῶν ἐκεῖνοις, τὸν τοιοῦτον προτρέψασθε ἀπέχεσθαι τῆς τοιαύτης συνηθείας»· «ἐὰν δὲ φιλονείκως ἐπιμένη, τὸν τοιοῦτον παραιεῖσθε. Οὕτω γὰρ διατελοῦντες καθαρὰν τὴν πίστιν διατηρήσετε»⁴.

[«Αὐτοὺς μὲν, ποῦ φανερὰ πιστεύουν στὴν (ἀρειανικὴ) ἀσέβεια, νὰ ἀποστρέψετε», διότι

4. Μ. Ἀθανασίου, PG τ. 26, στλ. 1188BC/Τοῖς τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι...

• Ἡ μικρὰ αὐτὴ Ἐπιστολὴ πρὸς Μοναχοὺς τοῦ Μ. Ἀθανασίου εἶναι ἕνας πραγματικὸς ἀδάμας καὶ ἀξίζει νὰ ἀναγνωσθῆ ἀπο ὅλους ἐκεῖνους τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι φρονοῦν λανθασμένως, ὅτι τὸ «συνέρχεσθαι» καὶ «κοινωνεῖν» ἐν προσευχῇ «**ἀδιάφορον εἶναι τὸ τοιοῦτον**», παρὰ τὸ ὅτι οἱ Ἅγιοι μᾶς διαβεβαιῶνουν, ὅτι οἱ τοιουτοτρόπως κοινωνοῦντες «**εἰς τὸν τῆς ἀσεβείας ἐμπεσοῦνται βόρβορον**».

• Ἄλλωστε τὴν ἀποψι ἀκριβῶς αὐτὴν διακηρύσσει καὶ ὁ Μ. Βασίλειος:

«**Οἵτινες τὴν ὑγιὴ πίστιν προσποιοῦνται ὁμολογεῖν, κοινωνοῦσι δὲ τοῖς ἑτερόφροσι, τοὺς τοιούτους, εἰ μετὰ παραγγελίαν μὴ ἀποστῶσι, μὴ μόνον ἀκοινωνήτους ἔχειν, ἀλλὰ μηδὲ ἀδελφούς ὀνομάζειν**».

(Μ. Βασιλείου, PG τ. 160, στλ. 101D/Παρὰ Ἄγιω Μάρκῳ Εὐγενικῷ).

• Ἄλλὰ, καὶ ὁ Ὅσιος Θεόδωρος Στουδίτης τὰ αὐτὰ ὑποστηρίζει, ἐκφράζων μάλιστα τὴν διαχρονικὴ ἐν προκειμένῳ στάσι τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως:

«**Ἐχθροὺς γὰρ Θεοῦ ὁ Χρυσόστομος οὐ μόνον τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῖς τοιοῦτοις κοινωνοῦντας, μεγάλη καὶ πολλῇ τῇ φωνῇ ἀπεφήνατο**»·

«οἱ μὲν τέλεον περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· οἱ δὲ, εἰ καὶ τοῖς λογισμοῖς οὐ κατεποντίσθησαν, ὅμως τῇ κοινωνίᾳ τῆς αἰρέσεως συνόλλυνται».

(Ὅσιος Θεοδώρου Στουδίτου, PG, τ. 99, στλ. 1049A/Ἐπιστολὴ ΛΘ', Θεοφίλῳ Ἠγουμένῳ, E.L.I. καὶ στλ. 1164A/Ἐπιστολὴ ΙΕ', Τῷ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, E.L.II).

«ἐκείνων ποὺ ἀποστρεφόμεθα τὴν πίστι, αὐτῶν πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὴν κοινωνία»·

«ἀπὸ αὐτοῦ δέ, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι δὲν πιστεύουν στὴν ἀρειανικὴ διδασκαλία, κοινωνοῦν ὁμως μὲ τοὺς ἀσεβεῖς (ἀρειανούς), νὰ φυλάττεσθε»·

«ἐὰν δὲ κανεῖς προσποιῆται μὲν ὅτι ὁμολογεῖ ὀρθὴν πίστιν, φαίνεται δὲ ὅτι κοινωνεῖ μὲ ἐκείνους (τοὺς ἀσεβεῖς ἀρειανούς), αὐτὸν νὰ παροτρύνετε νὰ ἀποφεύγῃ αὐτὴν τὴν συνήθεια»· «ἐὰν ὁμως ἐπιμένῃ μὲ πείσμα, αὐτὸν νὰ τὸν ἀπομακρύνετε· διότι, ἐὰν πράττετε ἔτσι, θὰ διατηρήσετε καθαρὰ τὴν πίστι»].

* * *

ΕΝΑΣ ΤΡΙΤΟΣ μεγάλος Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, εὐρισκόμενος στὴν ἐξορία γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς Πίστεως, πιέζεται νὰ κοινωνήσῃ μὲ τοὺς αἰρετικούς Μονοθελητάς· ὁ Ἅγιος εἶναι ἀπόλυτα ἀρνητικὸς νὰ πράξῃ τοῦτο, **ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ θὰ ἐγένετο κατ' οἰκονομίαν**· καὶ ἀποφαίνεται τεκμηριωμένα, ὅτι αὐτός, ὁ ὁποῖος δέχεται τοὺς αἰρετικούς καὶ κοινωνεῖ μαζί τους, κατ' οὐσίαν δέχεται τὸν διάβολο καὶ στρέφεται ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

Ἄς παρακολουθήσουμε τὴν σκέψι τοῦ Ἁγίου Μαξίμου.

«Ὁ Θεὸς ἐκλεξάμενος, ἐξήγειρεν Ἀποστόλους, καὶ Προφήτας, καὶ Διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων· ὁ δὲ διάβολος, ψευδαποστόλους καὶ ψευδοπροφήτας, καὶ ψευδοδιδασκάλους κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐκλεξάμενος ἐξήγειρεν, ὥστε καὶ τὸν παλαιὸν πολεμηθῆναι νόμον, καὶ τὸν εὐαγγελικόν. Ψευδαποστόλους δέ, καὶ ψευδοπροφήτας, καὶ ψευδοδιδασκάλους μόνους νοῶ τοὺς αἰρετικούς· ὧν οἱ λόγοι καὶ οἱ λογισμοὶ διαστραμμένοι εἰσίν. Ὡσπερ οὖν ὁ τοὺς ἀληθεῖς

Ἀποστόλους, καὶ Προφήτας, καὶ Διδασκάλους δεχόμενος, Θεὸν δέχεται· οὕτως καὶ ὁ τοὺς ψευδαποστόλους, καὶ ψευδοπροφήτας, καὶ ψευδοδιδασκάλους δεχόμενος, τὸν διάβολον δέχεται»⁵.

[«Ὁ Θεὸς ἐδιάλεξε καὶ κατέστησε Ἀποστόλους, Προφήτας καὶ Διδασκάλους πρὸς τὸν καταρτισμὸ τῶν πιστῶν. Ἀντίθετα, ὁ διάβολος ἐδιάλεξε καὶ ξεσήκωσε ψευδαποστόλους καὶ ψευδοπροφήτας καὶ ψευδοδιδασκάλους, γιὰ νὰ πολεμηθῇ ὁ παλαιὸς νόμος καὶ ὁ εὐαγγελικός· **μοναδικούς δὲ ψευδαποστόλους καὶ ψευδοπροφήτας καὶ ψευδοδιδασκάλους ἐννοῶ τοὺς αἰρετικούς, τῶν ὁποίων εἶναι διεστραμμένοι οἱ λόγοι καὶ οἱ λογισμοί. Ὅπως ἀκριβῶς λοιπὸν αὐτὸς ποὺ δέχεται τοὺς ἀληθινούς Ἀποστόλους καὶ Προφήτας καὶ Διδασκάλους, δέχεται τὸν Θεό, ἔτσι καὶ αὐτὸς ποὺ δέχεται τοὺς ψευδαποστόλους καὶ ψευδοπροφήτας καὶ ψευδοδιδασκάλους, δέχεται τὸν διάβολο»].**

* * *

ΑΛΛΑ, καὶ ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὁ διαπρύσιος αὐτὸς κήρυξ τῆς «Ὄρθοδόξου καὶ Θεαρέστου Ἐνστάσεως»⁶, προτρέπει τοὺς εὐσεβεῖς νὰ ἀποφεύγουν τὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς

«ὡς ἰὸν ὄφεως, μελαίνουσαν οὐ σῶμα, ὡς ποὺ φησιν ὁ Θεολόγος, ἀλλὰ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς»⁷.

Σὲ ἄλλη περίπτωσι, ὁ Ἅγιος Θεόδωρος δηλώνει

5. Ὁσίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, PG τ. 90, στλ. 144D-145A/ Τόμος Β', Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐξορία, ἦτοι ἐν Βιζύῃ, § I'.

6. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1045D/ Ἐπιστολὴ ΛΘ', Θεοφίλῳ Ἡγουμένῳ, E.L.I.

7. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1129C/ Ἐπιστολὴ Η', Πάσαις ταῖς Ἀδελφότησιν, E.L.II.

κατηγορηματικά μαζί με ἄλλους Ἡγουμένους Ὁμολογητάς, ὅτι

ἀκόμα καὶ ἄγγελος ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐὰν κατέλθῃ, «δογματίζων καὶ εὐαγγελιζόμενος» παρὰ τὴν «εὐαγγελικὴν πίστιν», παρὰ τὴν «ἀποστολικὴν ὁμολογίαν» καὶ τὴν «πατροπαράδοτον θρησκείαν», δὲν «δυνάμεθα αὐτὸν κοινωνὸν προσήκασθαι (νὰ τὸν παραδεχθούμε) ὡς μὴ στοιχοῦντα τῇ ὑγιαινούσῃ τῆς πίστεως διδασκαλίᾳ»⁸.

Μήπως ὁμως, ἀποτειχιζόμενοι ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς καὶ μὴ ἐπικοινωνοῦντες μαζί τους, ἀποσχιζόμεθα τῆς Ἐκκλησίας;

Ὁ Ὅσιος Θεόδωρος ἀπαντᾷ σαφῶς καὶ ρητῶς: δὲν ἀποσχιζόμεθα τῆς Ἐκκλησίας, χωριζόμενοι ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς· γιατί;

«οὐ γὰρ οὗτοι Ἐκκλησία Κυρίου»,

δὲν εἶναι αὐτοὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ· καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτό, μὲ ἐκείνους «θεοπρεπῶς οὐ συγκοινωνούμεν»⁹.

* * *

ΘΑ ΘΕΣΩ τὸν τελευταῖο κρίκο στὴν χρυσοῦ ἀυτὴ πατερικὴ ἀλυσίδα μὲ τὴν διαυγεστάτη καὶ λίαν βαρυσήμαντον ἀποψὶ τοῦ Ἱεροῦ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, πρῶτου Πατριάρχου μετὰ τὴν Ἄλωσι καὶ Ἐθνάρχου· ἡ ἐτυμηγορία τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς συνοψίζει τὸ εὐσεβὲς φρόνημα τῆς μακραίωνος Ὁρθοδόξου Παραδόσεώς μας.

«Ἡ πνευματικὴ κοινωνία τῶν ὁμοδόξων»,
λέγει ὁ Ἅγιος, **«καὶ ἡ τελεία ὑποταγὴ πρὸς τοὺς**

8. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1120A/ Ἐπιστολὴ Α΄, Τῇ Εἰκονομαχικῇ Συνόδῳ, E.L.II.

9. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1065CD/ Ἐπιστολὴ ΜΓ΄, Ἰωσήφ ἀδελφῷ καὶ ἀρχιεπισκόπῳ, E.L.I.

γνησίους ποιμένας ἐκφράζεται μὲ τὸ μνημόσυνο. Οἱ Σύνοδοι καὶ οἱ ἄλλοι Πατέρες ὀρίζουν, ὅτι αὐτῶν ποῦ ἀποστρεφόμεθα τὸ φρόνημα, (αὐτῶν) πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε καὶ τὴν κοινωνία»¹⁰.

10. Ἱεροῦ Γενναδίου Σχολαρίου, «Γράμμα πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς...», περιοδ. «Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος» Ἁγίου Ὁρους, ἀριθ. 21/1996, σελ. 23.

• Ἡ Ἐπιστολὴ αὐτὴ ἐγράφη τὴν 15.11.1452 καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ἐκκλησιαστικά πρόσωπα. Ἀποτελεῖ μία ὑστατὴ προσπάθεια νὰ ἀποσοβηθῇ ἡ ὑποταγὴ στὶς παπικὲς ἀξιώσεις γιὰ νὰ σωθῇ τὰχα ἡ Πόλις· «Ἔνα μῆνα ἀργότερα, στὶς 12 Δεκεμβρίου, συλλειτουργοῦν δυστυχῶς οἱ Ὀρθόδοξοι μὲ τοὺς Λατίνους στὴν Ἁγία-Σοφία» (αὐτόθι, σελ. 22).

• Ἡ τελευταία πρότασις τοῦ παραθέματος εἶναι σαφῶς ἐπανάληψις τῶν λόγων τοῦ **Μ. Ἱθθανασίου**: «ὦν τὸ φρόνημα ἀποστρεφόμεθα, τούτους ἀπὸ τῆς κοινωνίας προσήκειφεύγειν» (βλ. ἀνωτέρω ὑποσημ. 4).

**Ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος
καὶ ὁ Καρδινάλιος κ. Μαρτίνι, ἀρχιεπίσκοπος Μιλάνου.**

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐκδηλώσεων μνήμης καὶ τιμῆς γιὰ τὰ 1600 χρόνια ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, ὁ κ. Βαρθολομαῖος ἐπισκέφθηκε, ὡς προσκεκλημένος τοῦ Καρδινάλιου κ. Μαρτίνι, τὸ Μιλᾶνο (Μάϊος 1997), ὅπου συνῆρτασε τὴν Ἁγία Πεντηκοστὴ ἐν συμπροσευχῇ μὲ τοὺς ἑτεροδόξους Παπικοὺς καὶ ὠμίλησε στὸ εἰδικὰ διοργανωμένο ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ Συνέδριο.

«Οἱ Ἅγιοι τῆς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας», εἶπε ὁ κ. Βαρθολομαῖος, «μᾶς ἐνώνουν καὶ μᾶς ὑπομνήσκουν τὸ χρέος μας νὰ ἐργασθοῦμε διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀπολεσθείσης ὁρατῆς ἐνότητος», ὑπονοῶν σαφῶς, βάσει παλαιότερων δηλώσεών του, ὅτι ἡ «ἀόρατος ἐνότης» ἤδη ὑφίσταται, προερχομένη «ἐκ τοῦ μοναδικοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν» «Καθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων», οἱ ὅποιοι «ὡς ἐκ τοῦ Βαπτίσματος των, εἶναι ἐνσωματωμένοι εἰς τὸν Χριστόν».

3. Πρακτική έκφρασις

ΑΡΑΓΕ, ποιὰ ἦταν διαχρονικὰ ἡ πρακτικὴ ἔκφρασις αὐτῆς τῆς θεολογικῆς θέσεως τῶν Ἁγίων Πατέρων μας;

Πῶς βιώθηκε στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας αὐτὴ ἡ στερρὰ ἀπόφασις τοῦ Ἱεροῦ Βικεντίου, ὅτι **«οὐδέποτε θὰ ἐπιτραπῇ»** νὰ κηρυχθῇ καὶ ἐπικρατήσῃ κάτι, τὸ ὁποῖο εἶναι **«ἕτερον τοῦ παραδεδομένου»;**

Σὲ ποιὰ στάσι ὠδήγησε τὸν εὐσεβῆ Λαὸ τοῦ Θεοῦ αὐτὸς ὁ φόβος, ὅτι ἡ ἄμεσος ἢ ἔμμεσος κοινωνία μὲ τοὺς αἵρετικούς ὀδηγεῖ κατ' οὐσίαν στὴν κοινωνία μὲ τὸν πατέρα τοῦ ψεύδους, τ.ἔ. τὸν διάβολο, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ σχέση **«μελαίνει»** τὰ βάθη τῆς ψυχῆς;

Οἱ ἀναρίθμητες μαρτυρίες τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως μαρτυροῦν ἀβιάστως, ὅτι **ἡ μοναδικὴ πρακτικὴ ἔκφρασις**, τὴν ὁποία ἐγνώριζε ἀνέκαθεν ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία μας, ἦταν ἡ πρακτικὴ τῆς **Ἐκκλησίας καὶ Ἀποτειχίσεως**.

Ἄς ἀναφερθοῦμε σὲ τρεῖς ἐνδεικτικὲς περιπτώσεις.

* * *

Η ΠΡΩΤΗ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ αἵρεσιάρχου Νεστορίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὅταν ὁ Νεστόριος ἄρχισε νὰ σπεῖρη τὶς κακοδοξίες του, ὅπως εἶναι γνωστό, πολλοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ διέκοψαν κάθε κοινωνία μαζί του.

Ὁ Ἅγιος Ὑπάτιος, († 17.6.446) Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῶν Ρουφιανῶν στὴν Χαλκηδόνα, διέγραψε **ἀμέσως**¹ τὸ ὄνομα τοῦ Νεστορίου ἀπὸ τὰ *Δίπτυχα* τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μὴ μνημονεῦται.

1. Ὁ αὐόιδιμος Σέρβος Κανονολόγος **Ἐπίσκοπος Νικόδημος Μίλας**, ἐρμηνεύων τὸ *1Ε'* *Ἱερὸ Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Ἁγίας Συνόδου*, λέγει μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς:

Ὅταν ὁ Ἐπίσκοπος Εὐλάλιος τὸν παρετήρησε γιὰ τὴν πράξι του αὐτὴν, ὁ ζηλωτὴς Ὅσιος ἀπάντησε, ὅτι δὲν θεωρεῖ πλέον τὸν Νεστόριο ὡς Ἐπίσκοπο:

«Ἐγώ, ἀπὸ τότε ποὺ ἔμαθα, ὅτι μιλά ἄσχημα γιὰ τὸν Κύριό μου, παύω τὴν ἐπικοινωνία μαζί του καὶ οὔτε ἀναφέρω τὸ ὄνομά του· δὲν εἶναι πιὰ ἐπίσκοπος».

Καὶ ὅταν πάλι ὁ Ἐπίσκοπος Εὐλάλιος τὸν ἀπειλήσει, ὁ Ἅγιος Ὑπάτιος τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ σταθερότητα καὶ διάθεσι μαρτυρίου:

«Ὅ,τι θέλεις κάμε· διότι ἐγὼ ἀποφάσισα τὰ πάντα νὰ πάθω, καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἀπόφασι τὸ ἔκαμα αὐτό»².

* * *

☩

• «Ἐὰν ὁμως Ἐπίσκοπός τις ἢ Μητροπολίτης ἢ Πατριάρχης ἀρξῆται νὰ διακηρύττῃ δημοσίᾳ ἐπ' ἐκκλησίας αἰρετικὴν τινα διδαχὴν, ἀντικειμένην πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, τότε οἱ προαναφερθέντες κέκτῃνται δικαίωμα ἅμα καὶ χρέος ν' ἀποσχοινισθῶσι πάραυτα τοῦ Ἐπισκόπου, Μητροπολίτου καὶ Πατριάρχου ἐκείνου, διὸ οὐ μόνον εἰς οὐδεμίαν θέλουσιν ὑποβληθῆ κανονικὴν ποινήν, ἀλλὰ θέλουσι καὶ ἐπαινεθῆ εἰσέτι, καθ' ὅσον διὰ τούτου δὲν κατέκριναν καὶ δὲν ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῶν νομίμων Ἐπισκόπων, ἀλλ' ἐναντίον ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων, οὔτε καὶ ἐγκατέστησαν τοιοιτοτρόπως σχίσμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἀντιθέτως ἀπῆλλαξαν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ὧσ' ἠδυνήθησαν, τοῦ σχίσματος καὶ τῆς διαιρέσεως».

(Ἐπισκόπου Νικοδήμου Μίλας, Οἱ Κανόνες τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μεθ' ἐρμηνείας, II, Novi Sad, σελ. 290-291, μετάφρασις ἐκ τῆς Σερβικῆς ὑπὸ Ἱερομονάχου – νῦν Ἐπισκόπου – Εἰρηναίου Μπούλοβιτς, 14/27.10.1981. Βλ. τὸ πλήρες κείμενο τῆς Ἐρμηνείας στὸ περιοδ. «Ο.Ε.Μ.», ἀριθ. 3/ Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1986, σελ. 73-74).

2. Ὑπὸ Καλλινίκου, Βίος Ἁγίου Ὑπατίου, σελ. 93-94, Σειρὰ «Ἄνθη τῆς Ἐρήμου», τ. 6, μετάφρασις Ἄννας Γ. Ἀρβανίτη, Ἀθήνα 1973. • Βλ. ἐπίσης: Ἀντωνίου Μ. Παπαδοπούλου, Ὁ Μοναχισμὸς ἐναντι τῆς Αἰρέσεως εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, σελ. 92-93, Θεσσαλονίκη 1980· Θεοδωρῆτου Μοναχοῦ (νῦν Ἱερομονάχου) Ἀγιορείτου, Μοναχισμὸς καὶ Αἵρεσις, σελ. 39-42, Ἀθήναι 1977.

• Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ τὸ συμπέρασμα τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀντωνίου Μ. Παπαδοπούλου, μετὰ ἀπὸ ὅσα ἐξετάζει στὸ «Κε-

☩

ΑΥΤΗΝ τὴν ζηλωτικὴ ἀκρίβεια μᾶς παρουσιάζει καὶ ἐπαινεῖ ὁ σύγχρονός μας Ἅγιος, ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος Ἱεράρχης **Νεκτᾶριος τῆς Αἰγίνης** († 1920), ἀναφερόμενος σὲ δύο χαρακτηριστικὰ γεγονότα ἐπὶ Ἀρειανισμοῦ³.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως τῶν Σαμοσάτων τῆς Μεσοποταμίας,

«δὲν ἤθελαν πλέον νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ

φάλιον Γ', Ἐκκλησιαστικὸν Φρόνημα καὶ Αἵρεσις» τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου του:

• «Ἐπειδὴ οἱ Μοναχοὶ – καὶ γίνεται λόγος πάντοτε περὶ τῶν Ὀρθοδόξων – ἔξενον τῆς Ἐκκλησίας οὐχ ἡρετίσαντο φρόνημα, δοκιμάζουν διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀληθινὴν ἀγάπην. Ἡ ἀγάπη των δὲν εἶναι προῖον θεωρητικῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα τῆς συναντήσεώς των με τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ τῆς ὄλης ἐν Χριστῷ μεταμορφώσεώς των. Πρὸς τὸν "Λαὸν τοῦ Θεοῦ", τὸν Νέον Ἰσραὴλ, ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην των, ἰδιαιτέρως ὅταν αὐτὸς δοκιμάζεται ἐκ τῶν διωγμῶν ἐθνικῶν καὶ αἰρετικῶν. Ἐπειδὴ ἡ αἵρεσις εἶναι ἐφεύρημα τοῦ διαβόλου καὶ τῶν σατανικῶν δυνάμεων καὶ ἐνεργεῖ τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς, οἱ Ὀρθόδοξοι Μοναχοὶ συνιστοῦν εἰς τοὺς Χριστιανούς διακοπὴν ὄχι μόνον πάσης κοινωνίας με ἀιρετικούς καὶ σχισματικούς, ἀλλὰ καὶ πάσης φιλίας μαζί των, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ὁ ὅρος "κοινωνία" δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν ἐπικοινωνίαν» (σελ. 94).

3. Σημειωθῆτω, ὅτι τὴν ζηλωτικὴ ἀκρίβεια αὐτὴν μᾶς παρουσιάζει ὁ πολὺς **Εὐγένιος Βούλγαρις** (1761-1806), Ἀρχιεπίσκοπος Χερσῶνος, Διδάσκαλος τοῦ Γένους, στὸ περιφημότετο ἔργο του «Σχεδιάσμα περὶ Ἀνεξιθρησκείας, ἤτοι περὶ ἀνοχῆς τῶν Ἑτεροθρήσκων» (σελ. 100), τὸ ὁποῖο θὰ ἦταν πράγματι πολὺ ὠφέλιμο νὰ μελετηθῆ προσεκτικώτατα ἀπὸ τοὺς ἐξ ὀρθοδόξων καὶ Οἰκουμενιστὰς καὶ Φουνταμενταλιστὰς, προκειμένου νὰ διορθώσουν καὶ τίς ἐξ ἀριστερῶν καὶ τίς ἐξ δεξιῶν δεινὲς παρεκκλίσεις των.

• Ὁ Ἅγιος **Νεκτᾶριος** ἐξέδωκε τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ δεῦτερον ἐνῶ ἦταν ἤδη Μητροπολίτης Πενταπόλεως στὴν Ἀλεξάνδρεια τὸ 1890, χαρακτηρίζων τοῦτο ὡς «λαμπρὰν πραγματείαν» (σελ. 80), δικαιολογεῖ δὲ τὴν ἀπόφασίν του νὰ τὸ ἐπανεκδώσῃ, διότι «καὶ κατὰ τὸν αἰῶνα ἡμῶν τοῦτον, ἀναμέσον τοσοῦτων κακοθρήσκων καὶ φανατικῶν ζῶντες, θεωροῦμεν αὐτὸ ὡς ἀνάγνωσμα ὠφελιμώτατον» (σελ. 81).

θερμὰ [λουτρά], εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε πλυνθῆ ὁ Ἄρειανὸς Εὐνόμιος».

Ἄλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ τῶν Σαμοσατέων εἶχαν τὸν ἴδιο ζῆλο:

«Ἐπειδὴ μία σφαῖρα (μπάλλα), μὲ τὴν ὁποῖαν ἔπαιζον εἶχε κυλισθῆ μεταξὺ τῶν ποδῶν τῆς ἡμιόνου, ἐφ' ἧς καθήμενος ὁ τὰ Ἀρείου νοσῶν Ἐπίσκοπος Λούκιος, κατὰ συγκαιρίαν ἐκεῖθεν τότε διέβαιναν, ἀναψαν εὐθύς φωτίαν, καὶ διεβίβασαν διὰ τῆς φλογὸς τὴν σφαῖραν, μὴ τολμήσαντα νὰ τὴν μεταχειρισθοῦν, πρὶν διὰ τοῦ πυρὸς (ὡς ἐνόμιζον) τὴν καθαρίσουν».

Πῶς σχολιάζονται αὐτὲς οἱ ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπερβολές;

Ἴσως φανῆ σὲ μερικοὺς

«ἀπλοϊκὴ ἢ τῶν Σαμοσατέων δεισιδαιμονία, [καὶ] παιδαριώδης ἢ τῶν σφαιριζόντων παιδίων εὐλάβεια», ἀλλ' «εἰς τῶν Σαμοσατέων καὶ ἀνδρῶν καὶ παίδων τὸν ἀποτροπιασμόν, εἶναι ἀξιέπαινος καὶ ἀξιομίμητος, ἂν ὄχι ἄλλο (τι), ἢ προσοχὴ τὴν ὁποῖαν καὶ εἰς τὰ παραμικρὰ ἔδειχναν κατ' ἐκείνων ὁποῦ ἠγωνίζοντο νὰ τοὺς συναρπάσουν εἰς τὴν Ἀρειανικὴν ἀσέβειαν».

Καὶ τὸ γενικὸ συμπέρασμα ἐκφράζει μὲ λιτότητα τὸν ἀνέκαθεν ἰσχύοντα κανόνα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως:

«Καὶ τὸ αὐτὸ πάντοτε οἱ θεοφιλεῖς ἄνδρες, καὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς τηροῦντες, ἔπραττον»⁴.

* * *

4. Εὐγενίου Βουλγάρεως, Σχεδιάσμα περὶ Ἀνεξιθρησκείας, ἥτοι Περί Ἀνοχῆς τῶν Ἐτεροθρήσκων, σελ. 17 καὶ 18, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1890.

• Μετὰ τὰ παραδείγματα αὐτὰ τῆς ζηλωτικῆς ἀκριβείας, στὰ ὁποῖα ὁ Βούλγαρις ἔχει προσθέσει καὶ τὸ γεγονός τῆς ἐξόδου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου ἐκ τῶν λουτρῶν τῆς Ἐφέσου, ἐπειδὴ ἦταν «ἐνδον Κήρινθος ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς» (Ἁγίου Εἰρηναίου,

ΕΝΑ ΤΡΙΤΟ καὶ τελευταῖο παράδειγμα, παρουσιάζει ἀνάγλυφα σὲ ποιῆς θυσίαι εἶναι ἔτοιμος νὰ ὑποβληθῆ ὁ ἀπλός, ἀλλὰ βαθύτατα εὐσεβῆς λαός μας, προκειμένου νὰ διατηρηθῆ μακριὰ ἀπὸ κάθε σχέσι μὲ αἰρετικούς καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὴν Πίστι του.

«Εἰς ἔν ὀρθόδοξον χωρίον ὀνόματι Γκόμπλιε τῆς περιοχῆς Κότορ, εἰς χρόνους φοβερᾶς σιτοδείας (ἐλλείψεως σιτηρῶν) καὶ κάτω ἀπὸ δυσβάστακτους φόρους τῶν Ἐνετῶν, τέσσαρες λατινικαὶ (παπικαὶ) ἐκκλησίαι ἦσαν πλήρεις τροφῶν».

Ἄρὰ γε, μήπως οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ἀντιμετώπισαν κανένα δίλημμα;

Ἀπολύτως κανένα!...

«Ἐνῶ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς πείνης, ὄχι μόνον δὲν ἐδέχθησαν νὰ πάρουν τροφίμα, ἀλλὰ οὔτε ἐπλησίασαν τὰς ἐν λόγῳ ἐκκλησίας»⁵.

Κατὰ Αἰρέσεων, Βιβλίον Γ', Κεφαλ. Γ', § 4), ἐπιλέγει διευκρινίζων ὁ Διδάσκαλος τοῦ Γένους:

«Εἰς τὰ τοιαῦτα δὲν πρέπει τις νὰ στοχαζέται καθ' αὐτὸ τὸ ἔργον, ἀλλὰ τὸ τέλος καὶ τὰ ἐπόμενα. Ὁ Ἀπόστολος ἐπαράγγελλεν εἰς τοὺς Κορινθίους "μὴ συναναμίγνυσθαι τοῖς τοιοῦτοις μηδὲ συνεσθίειν": ἡ συναναστροφή καὶ ἡ συνανατροφή καθ' ἑαυτὰ ἀδιάφορα, ἀλλ' ἐκ τούτων κατὰ μικρὸν ἐνδέχεται νὰ γεννηθῆ ἡ διαστροφή καὶ ἡ καταστροφή. Λοιπὸν ἡ ἐξωτερικὴ ἀκοινωνησία διασώζει τὴν ἐσωτερικὴν ἀλλοτριότητα» (σελ. 19).

5. Ἱερομονάχου (νῦν Ἐπισκόπου) Ἀρτεμίου Ραντοσάβλιεβιτς, «Παράδοσις καὶ Ἐκκλησία», περιοδ. «Κληρονομία» Θεσσαλονίκης, Ἰανουάριος 1972, σελ. 31.

• Τὸ ὄντως συγκινητικὸ αὐτὸ παράδειγμα ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ α. προκειμένου νὰ θεμελιώσῃ τὴν προεκτεθεῖσα ἀποψὶ του, ὅτι **«μόνον τὸ καθολικὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ κριτήριον, ὁ φορεὺς καὶ ὁ φύλαξ τῆς Παραδόσεως»**, θάσει ἄλλωστε – κατὰ τὸν σ. – καὶ τῆς ἀπαντήσεως τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸν Πάπα Πῖον Θ' «Παρ' ἡμῖν οὔτε πατριάρχει, οὔτε σύνοδοι ἠδυνήθησάν ποτε εἰσαγαγεῖν νέα, διότι ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς θρησκείας ἐστὶν αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι αὐτὸς ὁ λαός, ὅστις ἐθέλει τὸ θρησκεῦμα αὐτοῦ αἰωνίως ἀμετάβλητον» (αὐτόθι).

Τοιοιουτρόπως, κατεφρόνησαν τὸ παπικὸ δέλεαρ: δὲν ἐκοινωνήσαν μὲ τὴν αἵρεσι ἔστω καὶ διὰ μέσου τῆς τροφῆς· οὔτε πάλι ἔνεκα τῆς τροφῆς ἤλθαν σὲ οἰκειότητα μὲ τὴν αἵρεσι, ἡ ὁποία οἰκειότης ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐπηρέαζε βαθύτερα τὸ ὀρθόδοξο φρόνημά τους καὶ θὰ ὠδηγοῦσε στὴν «*ἀλλοτριότητα*».

Μὴ θεωρηθῆ καὶ τοῦτο ὑπερβολή, διότι ὑπενθυμίζουμε, ὅτι οἱ Ἅγιοι ἦσαν προσεκτικοὶ καὶ τόσο αὐστηροὶ στὸ θέμα τῶν σχέσεων καὶ τῆς κοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετικούς καὶ ἐν γένει μὲ τοὺς παρεκτρεπομένους, ὥστε δὲν συγκατέβαιναν οὔτε καὶ στὴν συνεστίασι μαζί τους.

Εἶναι προφανές, ὅτι εἶχαν ὑπ' ὄψιν τους τὴν ἀποστολικὴ ἐντολή:

«Τοῖς τοιοῦτοις μὴδὲ συνεσθίειν»⁶.

6. Α' Κορινθ. ε' 11.

• Ὁ Ὅσιος Θεόδωρος Στουδίτης ἐκφράζει ἐν προκειμένῳ τὴν καθολικὴ στάσι τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως:

«Μέγισται ἀπειλαὶ κείνται παρὰ τῶν Ἁγίων ἐκφωνηθεῖσαι τοῖς συγκαταβαίνουσιν αὐτῇ [τῇ αἵρέσει] μέχρι καὶ ἐστιάσεως»· «κἂν ἐν βρώματι, καὶ πόματι, καὶ φιλίᾳ συγκάττεισι [ὁ ὀρθοδοξεῖν δοκῶν] τοῖς αἰρετικοῖς, ὑπεύθυνός [ἐστί]· τοῦ Χρυσοστόμου ἡ ἀπόφασις· ἐπεὶ καὶ παντὸς Ἁγίου»· «ἀληθῶς ὁ κόσμος ὅλος μιᾶς ψυχῆς οὐκ ἔστιν ἄξιος, τῆς φυλαττοῦσης ἑαυτὴν ἀμέτοχον καὶ αἰρετικῆς κοινωνίας καὶ παντὸς κακοῦ».

(Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1048D/Ἐπιστολὴ ΛΘ', Θεοφίλω Ἠγουμένῳ, E.L.I. καὶ στλ. 1205AB/Ἐπιστολὴ ΛΒ', Θαλαλαίῳ τέκνῳ, E.L.II).

4. Ἀκρίβεια Πίστεως καὶ Σωτηρία

Ο ΛΟΚΛΗΡΩΝΟΝΤΑΣ τὴν σύντομη ἀναφορὰ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐνστασι καὶ Ἀποτείχισι καὶ προτοῦ νὰ κλείσω τὸ πρῶτο μέρος τῆς *Εἰσηγήσεώς* μου, θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω μὲ ἰδιαίτερη ἔμφασι τὴν σημασία ποὺ ἔχει γιὰ τὴν σωτηρία μας ἡ ἀκρίβεια τοῦ Δόγματος, ἡ ἐμμονὴ δηλαδὴ στὴν γνησιότητα τῆς Πίστεως.

Ἄρα γε, ποιά εἶναι ἡ σχέσις Δόγματος καὶ Σωτηρίας; Ἀληθείας καὶ Ἀγιασμοῦ; Πίστεως καὶ Ζωῆς;

Ἄπαντες οἱ Ἅγιοι Πατέρες **ταυτίζουν τὴν ἀλήθεια τῆς Πίστεως, μὲ τὴν σωτηρία**· ὅταν κινδυνεύῃ ἡ γνησιότης τῆς Πίστεως, κινδυνεύει ταυτοχρόνως καὶ ἡ δυνατότης τῆς σωτηρίας, ἡ δυνατότης δηλαδὴ τῆς ὀρθῆς σχέσεως μὲ τὸν Θεό, μέσω τῆς ὁποίας θεούμεθα.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, οἱ εὐσεβεῖς διὰ μέσου τῶν αἰώνων εἶχαν συνεχῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τοὺς πάντοτε ἐπίκαιρους λόγους τοῦ Μεγάλου Βασιλείου:

«Οὐ ὁ Θεὸς τὸ κινδυνευόμενον καὶ προκείμενον, τᾶλλα περιφρονοῦντες, πρὸς Αὐτὸν μόνον βλέπομεν»¹.

Ὅταν καὶ ὅπου κινδυνεύῃ ἡ πιστότης καὶ ἡ σχέσις μας μὲ τὸν Θεό, τότε εἴμεθα προσηλωμένοι ἀπόλυτα εἰς Αὐτὸν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ περιφρονοῦμε.

Δὲν θὰ πρέπει ποτὲ νὰ μᾶς διαφεύγη, ὅτι ὁ Ἅγιος

1. **Μ. Βασιλείου**, παρὰ Ἁγίῳ Γρηγορίῳ Θεολόγῳ, PG τ. 36, στλ. 561Α/Λόγος ΜΓ', εἰς τὸν Μ. Βασίλειον Ἐπιτάφιος, § 50. • Ὁ **Μ. Β.** ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ὑπαρχο Μόδεστο, ὁ ὁποῖος εἶχε μείνει ἐκπληκτος γιὰ τὸ θάρρος τοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου.

• **Σημειωτέον**, ὅτι στὴν ἐπομένῃ παράγραφο (§ 50) τοῦ Λόγου ΜΓ' γίνεταί ἀναφορὰ στὴν «ἐνστασιν τοῦ ἀνδρός».

Ἄπόστολος Παῦλος συνδέει ρητῶς τὴν σωτηρία μας μὲ τὴν ἀληθινὴ Πίστι.

Προτρέπει λ.χ. τοῦ Κολασσαεῖς νὰ διακρατοῦν ἀκαινοτόμητο τὸ Εὐαγγελικὸ Κήρυγμα, ὅπως τὸ «παρέλαβον» καὶ ὅπως τὸ «ἐδιδάχθησαν»:

«Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον», λέγει ὁ Ἀπόστολος, **«ἐν Αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρρίζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν Αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε»².**

Ἄλλωστε, ἡ ἔντονος παραγγελία τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου πρὸς τὸν Ἅγιο Τιμόθεο **«τὴν Παρακαταθήκην φύλαξον»³,** ἀπευθύνεται πρὸς ὅλα τὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἔχουμε χρέος ἱερὸν καὶ σωτηριῶδες νὰ **«τηρήσωμεν» «τὴν Καλὴν Ὁμολογίαν»** καὶ **«τὴν Ἐντολὴν (τὸ περιεχόμενον τῆς παραδεδομένης Πίστεως) ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»⁴.**

Εἶναι δέ, γιὰ νὰ ὀλοκληρώσω, τοιαύτη ἡ σοβαρότης τοῦ θέματος καὶ ἀπαιτεῖται τοσαύτη ἐμμονὴ στὴν παραδεδομένη Πίστι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὥστε ἡ τυχὸν παραχάραξις Αὐτῆς, κατὰ τοὺς Ἁγίους Πατέρας, **ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀπιστίαν:**

«Ὁ γὰρ μὴ κατὰ τὴν Παράδοσιν τῆς [Ὁρθοδόξου] Καθολικῆς Ἐκκλησίας πιστεύων», ἀπο-

2. Κολασ. θ' 6-7.

3. Α' Τιμοθ. στ' 20· Β' Τιμοθ. α' 14.

4. Πρβλ. Α' Τιμοθ. στ' 12-14.

• Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος παρατηρεῖ, ὅτι ἡ «Ἐντολὴ» θὰ τηρηθῆ «ἄσπιλος καὶ ἀνεπίληπτος», ὅταν ληφθῆ μέρος ἀπὸ τὸν Τιμόθεο, ὥστε «μήτε δογμάτων ἔνεκεν, μήτε βίου, κηλῖδά τινα προστριψάμενον (νὰ μὴ προσάψῃ εἰς Αὐτὴν καμμίαν κηλῖδα)» (PG τ. 62, στλ. 597) Ὁμιλία ΙΗ' εἰς τὴν Α' Τιμοθ., § α').

φαίνεται κατηγορηματικὰ ὁ Ἱερὸς Δαμασκηνός, «**ἢ κοινωῶν διὰ τῶν ἀτόπων ἔργων τῷ διαβόλῳ, ἄπιστός ἐστιν**»⁵.

5. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, PG τ. 94, στλ. 1128A/Ε.Α.Ο.Π. L.IV, Γ' [ΠΓ'].

• Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, ἐρμηνεύων τὸ ἀποστολικὸ χωρίον Γαλ. α' 8-9, παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀπόκλισις ἀπὸ τὴν παραδεδομένη Πίστι:

«Καὶ οὐκ εἶπεν [ὁ Ἀπόστολος Παῦλος], ἐὰν ἐναντία καταγγέλωσιν ἢ ἀνατρέψωσι τὸ πᾶν, ἀλλὰ **κἂν μικρόν τι εὐαγγελίζωνται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα, κἂν τὸ τυχὸν παρακινήσωσιν, ἀνάθεμα ἔστωσαν**».

(Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 61, στλ. 624/Ὁμιλία Α' εἰς Γαλατ. § ζ').

5. «Ἡ ἐλπίς οὐ καταισχύνει»

Η ΔΗ ἔχω φθάσει, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Κυρίου μας, στο τέλος τοῦ πρώτου μέρους τῆς *Εἰσηγήσεώς* μου.

Ἐπεχείρησα μία σχετικῶς ἐκτενῆ ἀναφορὰ στο καίριο ζήτημα τῆς *ἐμμονῆς* στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς αἰρέσεως, στὴν ἐνστασι κατὰ τῆς νοθείας τῆς Ἀληθείας.

Ὅμως, ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς τοῦ ἀποψινοῦ θέματος μου ἔχω θέσει τὴν *ἐλπίδα*, τὴν ἐν Χριστῷ ἐλπίδα· καὶ μὲ αὐτὴν θέλω νὰ κλείσω.

Ἐφέτος συμπληρῶνεται ἐβδομήντα πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου, ἡ ὁποία διέρρηξε τὴν ἐορτολογικὴ ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἀνεστάτωσε τὴν Ἐκκλησία.

Τὸ 1924 ἄρχισε νὰ ὑλοποιῆται τὸ σχέδιο τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* γιὰ τὴν «*προσέγγισι*», «*συνάφεια*», «*φιλία*» καὶ «*κοινωνία*»¹ τῶν διηρημένων Χριστιανῶν, μέσῳ δυστυχῶς τῆς διαιρέσεως τῶν Ὁρθοδόξων.

Ἡ θανάσιμος ἀπειλὴ καὶ ἀπὸ τὰ περαιτέρω προγραμματισμένα βήματα τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ*, δὲν εἶχε γίνῃ ἀντιληπτὴ ἀμέσως ἀπὸ ὅλους.

Ἐνα μικρὸ μέρος τῶν Ὁρθοδόξων, οἱ εὐσεβεῖς *Ἀντι-οικουμενισταὶ τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου* ἐσήκωσαν μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ τὸ τεράστιο βᾶρος τῆς

1. Βλ. «*Εγκύκλιος τοῦ 1920*», ἥτοι «*Εγκύκλιος Συνοδικῆ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ*», **Βασιλείου Θ. Σταυρίδου – Εὐαγγελίας Α. Βαρέλλα**, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, σελ. 332-336, ἐκδόσεις Π.Ι. Π.Μ., Ἀνάλεκτα Βλατάδων 47, Θεσσαλονίκη 1996.

• **Χάρις** «*τοῦ ὄλου τῆς Ἐκκλησίας σώματος*», τοῦ «*ὄλου χριστιανικοῦ σώματος*» ἐπιβάλλεται νὰ «*συμπηχθῇ*» «*μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν*»: «*προσέγγισις*» (5κις), «*κοινωνία*» (δῖς), «*συνάφεια*» (4κις), «*φιλία*» (ἄπαξ) καὶ «*συνεργασία*» (ἄπαξ).

ἀντιστάσεως στὴν νεοφανῆ αἵρεσι, ἀλλὰ καὶ τῆς **εὐθύνης** νὰ ἐργασθοῦν μὲ **ἐπιμονή** καὶ **ἐλπίδα** γιὰ τὴν ἀφύπνισι τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ.

Αὐτοί, ἀποτελοῦντες τὸ «**μικρὸν ποίμνιον**»² καὶ ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν συνεχῶς τὴν αἰώνια διακήρυξι τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου:

«μηδὲν προτιμότερον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας τιθέμενοι»³,

παρέμειναν ἐδραῖοι, ἀμετακίνητοι καὶ συνεπεῖς στὶς ἀπαιτήσεις τῆς «Ὁρθοδόξου καὶ Θεαρέστου Ἐνστάσεως»⁴.

Ἄρά γε, ἡ **ἐμμονή** τους, αὐτὴ ἀπέδωσε καρπούς;

Βεβαίως· παρὰ τὶς βίαιες ἀντιδράσεις τῶν **Καινοτόμων** καὶ τὶς ποικίλες προκαταλήψεις τῶν ἀγνοούντων, ἡ ἐνστασις ἀπέδωσε πλουσίους καρπούς καὶ ἤδη ἀποδίδει πλουσιωτέρους, ὅπως θὰ ἐξηγήσουμε ἀναλυτικώτερα στὸ δεῦτερο μέρος τῆς *Εἰσηγήσεώς* μας.

Οἱ διαπιστώσεις καὶ οἱ προβλέψεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν δυστυχῶς ἐπαληθεύθησαν πλήρως· τὸ διαχριστιανικὸ καὶ διαθρησκευτικὸ ἄνοιγμα τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* προεκάλεσε τοιαύτην ἀλλοίωσι στὴν ἐκκλησιολογικὴ συνείδησι τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν*, ὥστε μὲ εἰλικρίνεια νὰ γίνωνται βαρυσήμαντες ὁμολογίες ἀπὸ κληρικοὺς τῆς *Καινοτομίας*, ὅπως ἡ ἐξῆς:

«Ὁ Οἰκουμενισμός, ἡ μεγαλυτέρα αἵρεσις τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, κηρύττουσα τὸν δογματικὸν καὶ θρησκευτικὸν συγκρητισμὸν καὶ τείνουσα εἰς ἓν εἶδος πανθρησκείας διὰ τῆς ἐξισώσεως τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν καὶ θρη-

2. Λουκ. ιβ' 32.

3. Μ. Βασιλείου, ΡΓ τ. 32, στλ. 925BC/Ἐπιστολὴ ΣΜΕ', Θεοφίλω Ἐπισκόπῳ. Ε.Λ.ΙΙ.

4. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, ΡΓ τ. 99, στλ. 1045D/Ἐπιστολὴ ΛΘ', Θεοφίλω Ἠγουμένῳ, Ε.Λ.Ι.

σκεῖων, ἀποτελεῖ τὴν πλέον θανάσιμον ἀπειλὴν διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν»⁵.

Ὁμολογίες παρομοίας φύσεως ἔρχονται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος συνεχῶς καὶ περισσότερες καὶ ἰσχυρότερες καὶ δικαιώνουν τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴν πληρῆ καὶ δυναμικὴ ἀφύπνισι τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀντι-οικουμηνισμοῦ, χάριτι καὶ βοηθεία τοῦ θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος.

«Ἡ ἐλπίς», κατὰ τὸν Ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο, **«οὐ καταισχύνει»⁶.**

Ἡ Σύνοδος μας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων, θὰ συνεχίσῃ νὰ ὑπενθυμίζῃ πρὸς τὰ *«καταπονηθέντα»* τέκνα Τῆς τὶς *«παραμυθητικὲς»* προτροπὲς γιὰ ὑπομονή, ταπείνωσι, ἀγάπη καὶ προσευχή· γιὰ *ἐμμονή* καὶ *ἐλπίδα*· *ἐλπίδα*, στὸ θεάρεστο ὄραμα τῆς ἐπανενώσεως τῶν διηρημένων Ὀρθοδόξων καὶ εἰρήνευσι τῆς Ἀγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ὁ Ἀντι-οικουμηνισμὸς πρέπει νὰ ἀφυπνισθῇ· καὶ ἤδη ἀφυπνίζεται ἀπροόπτως, φθίνοντος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γεννήθηκε καὶ ἀνδρώθηκε ἡ αἵρεσις τοῦ *Οἰκουμηνισμοῦ*.

Κλείνω μὲ ἓνα πολὺ χαρακτηριστικὸ κείμενο τοῦ κοιμηθέντος πρὸ δεκαετίας ἀειμνήστου Πρωτοπρεσβυτέρου πατρὸς Μιχαὴλ Πομάζανσκου (Δογματολόγου, Φιλοσόφου, Καθηγητοῦ τῆς Ρωσικῆς, Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς)· τὸ κείμενο αὐτὸ ἐκφράζει πλήρως τὴν ἐλπιδοφόρα προοπτικὴ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου καὶ ἀποτελεῖ ἓνα εἶδος *«συμβόλου»* Αὐτῆς:

«Στὴν κρίσιμη αὐτὴ ἱστορικὴ στιγμή», ἔλεγε ὁ ἀείμνηστος Δογματολόγος, **«ἀπαιτοῦνται ἀπό**

5. Ἀρχιμανδρίτου Σπυρίδωνος Σπ. Μπιλάλη, Ὀρθοδοξία καὶ Παπισμός, τ. Β', σελ. 598, ἐκδοσις α', *«Ὀρθοδόξου Τύπου»*, Ἀθῆναι 1969.

6. Ρωμ. ε' 5.

**ὄλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστῶς διατηροῦνται
στὴν Ὁρθοδοξία, πολλὴ θάρρος, σταθερότης,
εὐσυνειδησία, ἐτοιμότης γιὰ θυσία καὶ ἰσχυρὰ
πίστις στοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος διὰ τὸ ἀκλό-
νητον τῆς Ἐκκλησίας.**

**Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι στὸ βάθος
κάθε τοπικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει
μία ἀληθῆς κατανόησις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μία
ἐτοιμότης πρὸς ἔγερσιν διὰ τὴν υπεράσπισιν
Αὐτῆς.**

**Οἱ φωνές αὐτὲς θὰ πρέπει νὰ ἐγερθοῦν καὶ
νὰ ἀκουσθοῦν.**

**Δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀποθαρρυνώμεθα ἀπὸ τὴν
προφανῆ ἀδυναμία καὶ ἀφάνεια τῶν φωνῶν αὐ-
τῶν»⁷.**

Ἦδη οἱ «φωνές» αὐτὲς ἀφυπνίζονται, ὑπερνικοῦν
τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ἀφάνεια, προστίθενται στὸ μέ-
τωπο τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ καὶ συμ-
βάλλουν στὴν συνειδητοποίησι τῆς ὄντως δραματικῆς
κρίσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, στὴν ὁποία θὰ ἀναφερ-
θοῦμε στὸ δεῦτερο μέρος τῆς *Εἰσηγήσεώς* μας.

7. Πρωτοπρεσβυτέρου π. Μιχαὴλ Πομάζανσκου (1888-1988),
«Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Σύγχρονος Κίνησις διὰ τὴν Ἐνο-
ποίησιν εἰς τὸν Χριστιανισμόν», στὸν συλλογικὸ τόμο ἄρθρων του
στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα «*Selected Essays*», σελ. 230, ἐκδοσις Ἱερᾶς
Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Τζόρντανβιλ Νέας Ὑόρκης τῶν Η.Π.Α., 1996.

II. Ἡ κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως

1. Ὁ Ὀρθόδοξος Ἀντι-οικουμενισμὸς ἀφυπνίζεται πανορθόδοξως

ΕΚΛΕΙΣΑ πρὸ ὀλίγου τὸ πρῶτο μέρος τῆς *Εἰσηγήσεώς* μου μετὰ τὴν γεμάτη ἐλπίδα καὶ αἰσιοδοξία ἀποψι τοῦ ἀειμνήστου Δογματολόγου πατρὸς Μιχαὴλ Πομάζανσκου.

Ἦδη συνεχίζω, προκειμένου νὰ ἀναφερθῶ στὴν κρίσι, τὴν ὁποία διέρχεται ἡ *Οἰκουμενικὴ Κίνησις*, ἐπαναλαμβάνοντας τὸν πυρῆνα τῆς ἀπόψεώς του:

«Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι στὸ βάθος κάθε τοπικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει μία ἀληθινὴ κατανόησις τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ μία ἐτοιμότητα πρὸς ἔργεσις διὰ τὴν ὑπεράσπισιν Αὐτῆς».

Μία σειρά ἀντι-οικουμενιστικῶν γεγονότων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μετὰ ἀποκορύφωμα τὸ προηγούμενο ἔτος 1998, προσέδωσαν ἕναν προφητικὸ χαρακτήρα στὴν γνώμη αὐτή.

Αἰφνιδίως, ὁ Ἀντι-οικουμενισμὸς, πράγματι ὡς ἕνα «σημεῖον τῶν καιρῶν», ἔχει ἀφυπνισθῆ σὲ πανορθόδοξο ἐπίπεδο καὶ τείνει νὰ κατασταθῆ ἀπὸ περιθωριακὸ σὲ κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς ζωῆς τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὥστε ἡ *Οἰκουμενικὴ Κίνησις* νὰ εὐρίσκεται στὴν κρισιμώτερη καμπὴ τῆς ἱστορίας της.

Ὅλον ἐνδεὲς καὶ περισσότερο γίνεται σαφές, ὅτι οἱ ὄντως Ὀρθόδοξοι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνεχθοῦν πλέον τὸν διαχριστιανικὸ καὶ διαθρησκευτικὸ συγκρητισμὸ τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ*, ἔστω καὶ ἂν μία ἐξ ὀρθόδοξων *Οἰκουμενιστῶν* ὀλιγαρχία ἐπιμένῃ στὴν ἐκκλησιολογικὴ τῆς ἀλλοτρίωσι.

**Διαθρησκειακό Συνέδριο « Ἄνθρωποι καὶ Θρησκείες »
(Βουκουρέστι, 30.8-1.9.1998)**

Τὸ Συνέδριο αὐτό, μὲ θέμα « Ἡ Εἰρήνη εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ: Θεός, Ἀνθρωπότης καὶ Ἔθνη », ἦταν τὸ δωδέκατο στήν σειρά τῶν « Συναντήσεων Θρησκειῶν γιὰ τὴν Εἰρήνην τοῦ Κόσμου » μετὰ τὸ πρῶτο τῆς Ἀσσίζης (1986), καὶ γιὰ πρώτη φορά διωργανώθηκε σὲ ὀρθόδοξη χώρα.

Ἦταν ἓνα ὑψηλὰ ἀντιπροσωπευτικὸ διαθρησκειακὸ forum, ἐφ' ὅσον συμμετείχαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὀκτὼ προκαθήμενοι ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Κύπρου, Ἀλβανίας, Τσεχίας-Σλοβακίας, Φινλανδίας), δύο προκαθήμενοι Μονοφουιτῶν (Αἰθιοπίας, Κιλικίας), ἕξι παπικοὶ Καρδινάλιοι-ηγετικά στελέχη τῆς Κουρίας, ἐκπρόσωποι διαφόρων Προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν, ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, Μουσουλμανισμοῦ, Ἰνδουϊσμοῦ, Ζωροαστρισμοῦ, διαφόρων Ἰαπωνικῶν θρησκευμάτων καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Τὸ Σάββατο, 29.8.1998, παραμονὴ τῆς ἐνάραξως τοῦ Διαθρησκειακοῦ Συνεδρίου, κατὰ τὴν λειτουργία τῶν Παπικῶν στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τους στὸ Βουκουρέστι, παρέστη ὁ πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος καὶ μέσα ἀπὸ τὸ ἱερὸ « ἐύλογυσε μαζί μὲ τὸν καρδινάλιο [Ἐδουάρδο Κάσιδου] ὅλους τοὺς Καθολικοὺς τῆς Ρουμανίας ».

Τὴν Κυριακὴ, 30.8.1998, σὲ χῶρο ὑπαίθριο τῆς ἑδρας τοῦ Πατριαρχείου, ἐτελέσθη συλλεΐτουργο τῶν ὀκτὼ ὀρθοδόξων προκαθήμενων « μετὰ τὴν παρουσία ἕξι καρδινάλιων καὶ δεκάδων ἐκπροσώπων Ὀρθοδόξων, Ἑλληνοκαθολικῶν (Ὀυνιτῶν) καὶ Λατίνων (Παπικῶν) »: « ζοῦμε μία στιγμή μοναδική στὴν ἱστορία », ἀνέκραξε ὁ 83 ἐτῶν κ. Θεόκτιστος, ὁ ὁποῖος ἀνωτέρω ὀμιλεῖ ἀπὸ τοῦ δήματος τοῦ IB' Συνεδρίου τὴν 1.9.1998.

Ἐπικαλοῦμαι τὴν προσευχή, τὴν προσοχή καὶ τὴν ὑπομονή Σας, γιὰ νὰ παρουσιάσω ἐν συντομίᾳ τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ πρόσφατα γεγονότα, τὰ ὁποῖα προσδιορίζουν τὴν ἐλπιδοφόρα αὐτῆ ἀνθησι καὶ ἀφύπνισι· μία ἀφύπνισι – σημειωτέον – στὴν ὁποία συμβάλλει καθοριστικὰ ἡ Ἱερὰ Σύνοδός μας, ἔνεκα τοῦ ὁποίου δέχεται τὰ πυρὰ τῶν *Οἰκουμενιστῶν*.

* * *

α. Σερβία

Πρώτη ἐστία τοῦ Ἀντι-οικουμενισμοῦ εἶναι ἡ πολύπαθος γείτων Σερβία.

Τὸν Μάιο τοῦ 1995, μία βαρυσήμαντος «Ἐκθεσις» τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Ράσκακας καὶ Πριζρένης κ. Ἀρτεμίου πρὸς τὴν Σερβικὴ Ἱερὰ Σύνοδο ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ* ἀπετέλεσε τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν ἀνάφλεξι τοῦ Ἀντι-οικουμενισμοῦ στὴν Σερβία.

Ἡ ὄντως ἱστορικὴ αὐτῆ «Ἐκθεσις», μὲ τίτλο «Ἡ Σερβικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν»,

– **χαρακτηρίζει** τὸ «Π.Σ.Ε.» ὡς «**ψευδο-ἐκκλησιακὸν ὄργανισμὸν**»·

– **ὑπενθυμίζει**, ὅτι ἡ πρώτη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ὑπέκυψε στὸν Οἰκουμενισμὸ ἦταν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920·

– **ὑποστηρίζει**, ὅτι ὁ *Οἰκουμενισμὸς* ἔχει εἰσδύσει στὴν Ὁρθοδοξία καὶ ὡς «**καρκινογόνος ὄγκος**» κατατρῶγει αὐτὴν ἐκ τῶν ἔνδον·

– **δηλώνει**, ὅτι διὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ «**ἔχουν παραβιασθῆ τὰ ὅρια, τὰ ἐγκαθιδρυθέντα ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων μας, τὰ ὅρια μεταξύ ἀληθείας καὶ ψεύδους, φωτὸς καὶ σκότους, Χριστοῦ καὶ Βελίαρ**»·

– καὶ τέλος, **προτείνει** νὰ ἀποσυρθῆ ἡ Σερβικὴ Ἐκ-

κλησία ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ ὄλους τοὺς ὁμοίους ὀργανισμούς¹.

Τὸν Μάρτιο τοῦ 1996, ὁ αὐτὸς Ἐπίσκοπος, μὲ ἐπίσημο κείμενό του ὑποστηρίζει δημοσίως, ὅτι

«ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης [Βαρθολομαῖος], καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἔχουν ποδοπατήσει ὄλους τοὺς Ἱερούς Κανόνας καὶ Παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ὑπερμέτρως, προσπαθοῦντες νὰ ἐφαρμόσουν τὰς οἰκουμενιστικὰς καὶ ἐπεκτατικὰς αὐτῶν ἰδέας»².

Τὸν Μαῖο τοῦ 1996, ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξετάζει διεξοδικῶς τὴν «Ἐκθεσι» τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Ἀρτεμίου καὶ ἀναθέτει σὲ μίαν τετραμελῆ ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ, νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ εἰσηγηθῆ σχετικῶς³.

Τὸν Μαῖο τοῦ 1997, ἡ Ἱεραρχία συζητεῖ σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα τὸ θέμα τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ* καὶ τῆς συμμετοχῆς στὸ «Π.Σ.Ε.» λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς μίαν ἰσχυρὰ ἀντι-οικουμενιστικὴ «Ἐκκλησι» 340 Σέρβων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν· ἐπίσης καὶ τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τοῦ ὁποῖου ὑπεστηριζετο σαφῶς καὶ τεκμηριωμένως ἡ ἀποχώρησις τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.»· τέλος, ἡ Ἱεραρχία ἀποφασίζει νὰ ζητήσῃ τὴν σύγκλησι μιᾶς *Πανορθοδόξου Διασκέψεως*, γιὰ νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος⁴.

1. Βλ. τὸ πλήρες κείμενο τῆς «Ἐκθέσεως» τοῦ Σεβ. Ἀρτεμίου στὸ περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 17-18/Ἰούλιος-Δεκέμβριος 1995, σελ. 55-61 (*Ἀφιέρωμα*).

2. Βλ. τὴν λαμπρὰ Ἐπιστολὴ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου κ. Ἀρτεμίου πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας στὸ περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 23/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1997, σελ. 81-82.

3. Βλ. περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 21-22/Ἰούλιος-Δεκέμβριος 1996, σελ. 73-80 (*Ἀφιέρωμα*, μὲ γενικὸ τίτλο: «Ἐκκλησία Σερβίας καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις – Ἐνισχύεται συνεχῶς τὸ ἀντι-οικουμενιστικὸ ρεῦμα»).

4. Βλ. περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 25/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1997, σελ. 97-100 (*Ἀφιέρωμα*).

Τὸ ἴδιο ἔτος, ὁ Σέρβος Ἐπίσκοπος Βουδαπέστης κ. Δανιὴλ δηλώνει, ὅτι «**εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσουμε τὴν ἀληθινὴ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκτὸς ἐὰν ἐγκαταλείψουμε αὐτὴν τὴν Κίνησι**», δηλαδὴ τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι⁴.

* * *

6. Ρωσία

Δεύτερη ἐστία Ἀντι-οικουμενισμοῦ εἶναι ἡ Ρωσία.

Μετὰ τὴν πτώσι τοῦ ἀθειστικοῦ Καθεστώτος, τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων μὲ τοὺς ἑτεροδόξους εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα στὴν Ρωσία.

Ἰσχυρὲς φωνὲς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἰδίως ὁμως Μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν θεολόγων, καλοῦν τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ νὰ παύσῃ τὴν συμμετοχὴ του στὴν αἰρετικὴ Οἰκουμενικὴ Κίνησι.

Μέσα στὸ κλίμα αὐτό, τὸ 1994 ἡ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ρωσικῆς Συνόδου προτείνει στὴν Σύνοδο τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἀποσυρθῇ ἡ Ἐκκλησία τους ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ ἄλλους οἰκουμενιστικούς Ὄργανισμούς.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ρωσίας τὸν **Δεκέμβριο τοῦ 1994** ἀπέρριψε μὲν τὴν πρότασι τῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ ἐγκαινίασε ἓναν σοβαρὸ σκεπτικισμό ἐναντι τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως⁵.

Τὸν **Δεκέμβριο τοῦ 1996**, σὲ εἰδικὴ σύσκεψι μελῶν τῆς «Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς» τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὸν Λίβανο, ὁ Ρῶσος Οἰκουμενιστῆς μητροπολίτης τοῦ Σμολένσκ κ. Κύριλλος ἐπιβεβαίωσε τὴν

5. Βλ. περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 19-20/Ἰανουάριος-Ἰούνιος 1996, σελ. 65-69: «Πατριαρχεῖο Μόσχας καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις – Ἰσχυρὸ ἀντι-οικουμενιστικὸ ρεῦμα ἐντὸς τῆς Ρωσίας».

«αύξανόμενη ἀμφισβήτησι, ἀκόμη καὶ ἐχθρότητα ἐντὸς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἡ ὁποία ἐξεφράσθη μὲ τὸν αὐξανόμενο ἀριθμὸ προτροπῶν φυγῆς ἀπὸ τὸ Π.Σ.Ε.»⁶.

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1997, στὴν «Β' Εὐρωπαϊκὴ Οἰκουμενικὴ Συνέλευσι» στὸ Γκράτς τῆς Αὐστρίας, ὁ πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος, στὴν ὁμιλία του κατὰ τὴν ἐναρξί, ἐπεσήμανε μεταξύ ἄλλων, ὅτι

«ἢ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων μας στὴν ἐκκλησία» θεωρεῖ τώρα τὸν οἰκουμενισμό ὅτι σημαίνει «κάτι τὸ ἐπικίνδυνον καὶ ἐντελῶς ἀπαράδεκτο»⁶.

Οἱ Οἰκουμενισταὶ τῆς Γενεύης ἔχουν πλήρη γνῶσι τοῦ ἰσχυροῦ ἀντι-οικουμενιστικοῦ ρεύματος ἐντὸς τῆς Ρωσίας καὶ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1998 ἐπισημαίνουν τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά:

«Οἱ Ἡγέτες τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀντιμετωπίζουν ἰσχυρὰν πίεσι ἀπὸ πολλοὺς ἐκ τῶν ἀκολούθων τους, γιὰ νὰ διακόψουν κάθε σχέσι μὲ τὴν οἰκουμενικὴ κίνησι»· ὁ Οἰκουμενισμὸς «καταδικάζεται ἀπὸ κάποιους Ὀρθόδοξους Κληρικοὺς καὶ δραστηρίους λαϊκοὺς ὡς αἵρεσις»⁷.

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητο, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀντι-οικουμενισμοῦ, κλιμάκια τῶν δύο μεγάλων Οἰκουμενικῶν Ὄργανισμῶν, τῆς «Διασκέψεως Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἐπεσκέφθησαν διαδοχικὰ στὶς ἀρχὲς τοῦ 1998 τὴν Μόσχα, ἀφ' ἐνὸς γιὰ νὰ στη-

6. Βλ. περιοδ. «Ὀρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 27/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1998, σελ. 105-107: «Τὸ κύμα τοῦ ἀντι-οικουμενισμοῦ γίνεται συνεχῶς καὶ ἰσχυρότερον».

7. Βλ. περιοδ. «Ὀρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 28/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1998, σελ. 113-116: «Τὸ ἀντι-οικουμενιστικὸ ρεῦμα ἐντὸς τῆς Ρωσίας γίνεται συνεχῶς ἰσχυρότερον».

ρίξουν τὸ Πατριαρχεῖο στὴν οἰκουμενιστικὴ του «δέσμευση καὶ σύμπραξη», ἀφ' ἑτέρου γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουν τοὺς Ἀντι-οικουμενιστὰς καὶ τὴν μαρτυρίαν τους⁷.

Τελικά, ἡ αἰφνιδία αὐτὴ ἀνάδυσαι τοῦ εὐρυτάτου καὶ ἰσχυροτάτου ἀντι-οικουμενιστικοῦ ρεύματος ἐντὸς τῆς Ρωσίας, ἀνάγκασε τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας νὰ προτείνῃ, ὅπως καὶ ἡ Σερβία, τὴν σύγκλησι μιᾶς ἐιδικῆς *Πανορθοδόξου Διασκέψεως* γιὰ τὴν ἐκτόνωνσι τῆς ἐντάσεως.

* * *

γ. Γεωργία

Τρίτη ἐστία Ἀντι-οικουμενισμοῦ εἶναι ἡ Γεωργία.

Τὸν Ἀπρίλιο καὶ Μάϊο τοῦ 1997, μία ἀλυσιδωτὴ ἀντίδρασις Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων στὴν Γεωργία, οἱ ὁποῖες διέκοψαν κοινωνία μὲ τὸ Πατριαρχεῖο ἐξ αἰτίας τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ*, ὠδήγησε τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας στὴν ὄντως ἱστορικὴ ἀπόφασιν νὰ παύσῃ τὴν συμμετοχὴ τῆς στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* καὶ τὰ θεσμικά τῆς ὄργανα.

Σημειωθῆτω, ὅτι εἶχε προηγηθῆ ἐνημέρωσις κλήρου καὶ λαοῦ γιὰ τοὺς κινδύνους ἐκ τῆς αἰρέσεως τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ* μὲ ἀντι-οικουμενιστικὸ ὕλικό, προερχόμενο κυρίως ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ρωσία.

Μὲ τὴν ἀπόφασίν τῆς αὐτὴ ἡ Γεωργιανὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναδεικνύεται πρωτοπόρος στὴν ἀντι-οικουμενιστικὴ προσπάθεια καὶ μάλιστα ἀνελπίστως καὶ ἀπροσδοκῆτως.

Τὸ γενναῖο αὐτὸ διάβημα τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας εἶχε δύο ἐξαιρετικὰ σημαντικὰ ἐπιπτώσεις:

Πρῶτον ἀνοῖξε τὸν δρόμο, ὁ ὁποῖος ὠδήγησε τὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* καὶ τοὺς διαφόρους Ὄργανισμοὺς τῆς σὲ τέτοια δραματικὴ κρίσι, ὥστε ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς «*Διασκέψεως Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν*» νὰ

ὁμολογήση στοὺς Γκράτς τῆς Αὐστρίας τὸν Ἰούνιο τοῦ 1997, ὅτι

«οἱ ἀπειλὲς διακοπῆς σχέσεων ἢ φυγῆς ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τῆς ΔΕΕ εἶναι τόσο συχνὲς γιὰ μᾶς, ὥστε [ἀδυνατοῦμε] νὰ τις ἀγνοήσουμε ἢ νὰ τις περιφρονήσουμε»⁸.

Δεύτερον ὤθησε τὴν Γεωργιανὴ Σύνοδο σὲ μίαν ὄντως θεαματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν θεμελιωδῶν θεολογικῶν ἐκτροπῶν τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*, τίς ὁποῖες καὶ ἀπέρριψε ἐπίσημα.

Συγκεκριμένα, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας, τὴν 8ην Ὀκτωβρίου 1998, ἀπεφάσισε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς⁹:

1. Τὰ κοινὰ *Κείμενα* τοῦ *Διαλόγου* μεταξὺ ὀρθόδοξων καὶ Μονοφυσιτῶν/Ἀντιχαλκηδονίων εἶναι ἀπαράδεκτα.

2. Τὸ κοινὸ *Κείμενο* τοῦ Βελεμενδίου στὸν *Διάλογο* μεταξὺ ὀρθόδοξων καὶ Παπικῶν εἶναι ἀπαράδεκτο.

3. Ὁ ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα μὲ τὸ παπικὸ ἡμερολόγιο, ὅπως τελεῖται στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία Φινλανδίας, εἶναι ἀπαράδεκτος.

4. Ἡ διδασκαλία, βάσει τῆς ὁποίας οἱ ἐτερόδοξοι Κοινότητες ἀποτελοῦν κλάδους τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ κατέχουν τὰ Θεῖα Μυστήρια, εἶναι ἀντορθόδοξος, αἰρετικὴ καὶ ἀπαράδεκτος.

5. Οἱ συμπροσευχὲς καὶ ἡ μυστηριακὴ κοινωνία μὲ τοὺς μὴ Ὀρθόδοξους εἶναι ἀπαράδεκτοι.

Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, εἶναι τόσο προφανῆς ἡ ὑψίστη σημασία τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν τῆς Γεωργια-

8. **Stephen Brown**, «*CEC official warns of moves to attack ecumenical movement*», περιοδ. «*E.N.I.*», Νο 13/9.7.1997, σ. 30.

9. Βλ. τὸ πλήρες κείμενο τῶν ὄντως ἱστορικῶν συνοδικῶν καταδικῶν τῶν οἰκουμενικῶν δοξασιῶν καὶ πρακτικῶν στοὺς περιοδ. «*Ὀρθόδοξος Ἐνημέρωσις*», ἀριθ. 32/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999, σελ. 133-134: «*Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας προωθεῖ ἐτι περισσότερο τὸν Ἀντι-οικουμενισμό*».

**«ΙΓ' Συνάντησις Θρησκειῶν γιὰ τὴν Εἰρήνην τοῦ Κόσμου»
(Βατικανό, 24-29.10.1999)**

Γενικὸ θέμα: «Στὸ κατώφλι τῆς τρίτης χιλιετίας: ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν διαφόρων Θρησκειῶν».

Σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐκπροσώπων ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἐκάλυπτε εὐρύτατο κύκλο Θρησκειῶν: Χριστιανοί, Μουσουλμᾶνοι, Ἑβραῖοι, Βουδιστές, Σιντοϊστές, Ἰνδουϊστές, Σίχ, Ζωροάστρες, Κομφουκιανιστές, Μανδαῖοι κ.ἄ.

Τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως ἐκπροσωπήθηκε ἀπὸ τὸν γνωστὸ βετεράνο τῶν Διαθρησκειακῶν Διαλόγων μητροπολίτη Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνό, ὁ ὁποῖος διακρίνεται στὴν ἀνωτέρω φωτογραφία δεξιά.

Μία νέα παγκόσμια πνευματικότητα ἤδη ἀναδύεται διὰ μέσου τῆς συνεργασίας ὄλων τῶν θρησκειῶν καὶ τῆ συμπράξει δυστυχῶς τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου Β' ἦταν ἐνδεικτικὴ τῆς ἀνατέλλουσας νέας τάξεως πραγμάτων:

«Ἡ σημερινή μας συνάντησις στὴν πλατεῖα Ἁγίου Πέτρου ἀποτελεῖ νέο δῆμα τῆς πορείας τὴν ὁποῖαν ἀρχίσαμε πρὸ δεκατριῶν ἐτῶν στὴν Ἀσσίζη. Προσευχόμενοι σὲ γλώσσες πολλές, ζητοῦμε ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς φωτίζει, νὰ μᾶς καθοδηγεῖ καὶ νὰ μᾶς δίνει δύναμη, ὥστε ὡς ἄνδρες καὶ γυναῖκες πὺ ἐμπνέονται ἀπὸ τὴν πίστι τῶν νὰ κατορθώσωμε νὰ συνεργασθοῦμε γιὰ νὰ συνοικοδομήσωμε τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος μὲ ἀρμονία, δικαιοσύνη, εἰρήνη καὶ ἀγάπη».

νῆς Ἐκκλησίας, ὥστε κάθε σχολιασμός θὰ ἦταν περιττός.

* * *

δ. Βουλγαρία

Τετάρτη ἑστία Ἀντι-οικουμενισμοῦ εἶναι ἡ Βουλγαρία.

Τὴν Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας μιμεῖται ἀκριβῶς μετὰ ἀπὸ ἓνα ἔτος ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας.

Τὴν 9ῃ Ἀπριλίου 1998 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἱεραρχίας ἀποφασίζει νὰ διακόψῃ ὀριστικῶς τὴν συμμετοχῆς της στὸ «Π.Σ.Ε.»¹⁰.

Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους παράγοντες, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν, χάριτι Κυρίου, στὴν τελικὴ αὐτὴ ἀπόφασι τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, ἦταν ἡ σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνος ἀντιοικουμενιστικὴ παρουσία καὶ μαρτυρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Τριάδιτσα κ. Φωτίου, ὁ ὁποῖος ἠγεῖται τῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου στὴν Βουλγαρία¹¹.

* * *

ε. Ἑλλάδα

Θὰ ὀλοκληρώσουμε τὴν ἐλπιδοφόρα ἀντι-οικου-

10. Βλ. περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 28/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1998, σελ. 109-110 καὶ 116: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας διακόπτει τὴν συμμετοχὴ της στὸ "Π.Σ.Ε."».

11. Στὴν *Η' Γενικὴ Συνέλευσι* τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε (3-14.12.1998), ὁ Βούλγαρος θεολόγος Ἰβάν Δημητρώφ εἶπε ὅτι «ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας γιὰ ἐγκατάλειψι τοῦ ΠΣΕ ἐλήφθη ὄχι ἀπὸ ἀντι-οικουμενιστικὲς πεποιθήσεις, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν πίεσι τῆς (ἀκρῶς συντηρητικῆς ἀποκομμένης) Ἐκκλησίας τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου».

(**Andrei Zolotov and Stephen Brown**, «WCC urges to set up commission to try to resolve Orthodox grievances», «E.N.S» Γενεύης, 13.12.1998/Διαδίκτυον).

μενιστική περιδιάβασί μας με χαρακτηριστικά μηνύματα καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ διαρκὴς καὶ γόνιμος κριτική, τὴν ὁποία ἀσκοῦν οἱ εὐσεβεῖς τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου, ἔχει συμβάλει οὐσιαστικά στὴν ἀφύπνισι καὶ κλιμάκωσι τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντι-οικουμενισμοῦ καὶ στὴν Πατρίδα μας.

Ἄν καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀρκετά, λόγω ὁμως ἐλλείψεως χρόνου, θὰ ἀναφερθοῦμε ἐνδεικτικὰ σὲ τέσσερις μόνο συλλογικὲς ἐκφράσεις.

1. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἀντορθόδοξος πορεία τοῦ ἐπισήμου *Θεολογικοῦ Διαλόγου* μεταξὺ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν καὶ Παπικῶν ὠδήγησε στὴν «*Βελεμενῆδιο Συμφωνία*» τὸ 1993 στὸν Λίβανο¹².

Μέσω αὐτῆς τῆς «*Συμφωνίας*» ἀνεγνωρίζοντο ὁ μὲν Παπισμὸς ὡς «*Ἀδελφὴ Ἐκκλησία*» μὲ τὴν πλήρη ἔννοια τοῦ ὄρου, οἱ δὲ Οὐνιτικὲς Κοινότητες ὡς νομίμως ὑφιστάμενες καὶ ἐπομένως δυνάμενες νὰ δραστηριοποιοῦνται ἐλευθέρως ἐντὸς τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Διαρκὴς Σύνοδος τῆς καινοτόμου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν **Δεκέμβριο τοῦ 1994**, ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ κείμενο αὐτὸ τῆς «*Βελεμενῆδιου Συμφωνίας*» καὶ ἐξέφρασε ἐπισήμως τὴν ἔντονον ἀντίδρασί της γιὰ τὶς ἐκκλησιολογικὲς ἐκτροπὲς του, θεωρήσασα

«τὸ περὶ Οὐνίας κείμενο τοῦ Μπαλαμάντ ὡς ἀπαράδεκτον ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου», καὶ «ὡς παντελῶς ξένον πρὸς τὴν μακραίωνα ὀρθόδοξον παράδοσιν»¹³.

12. Βλ. περιοδ. «*Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις*», ἀριθ. 14/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1993, σελ. 33-40: «*Ἐπίσημος ἀναγνώρισις τοῦ Παπισμοῦ ὡς "Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας" – Ἡ "Βελεμενῆδιος Ἐνωσις"*» (Ἀφιέρωμα).

13. Βλ. τὸ πλήρες κείμενο τῆς βαρυσημάντου ἐπιστολῆς τῆς Δ.Ι.Σ. πρὸς τὸν πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο στὴν ἔφημερ. «*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*» Ἀθηνῶν, ἀριθ. 393/16.1.1995, σελ. 1 καὶ 7.

2. Είναι επίσης γνωστόν, ὅτι ὁ ἐπίσημος *Διάλογος* μεταξύ ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν* καὶ *Μονοφυσιτῶν/Ἀντιχαλκηδονίων* ὠδήγησε σὲ δογματικές ὑποχωρήσεις, οἱ ὁποῖες ἤγειραν πολλές καὶ ζητηρὲς συζητήσεις.

Πρὸς τὸ παρόν, πρωτοστατεῖ σὲ συλλογικὸ ἐπίπεδο ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ὁποία ἀντίσταται μὲ θεολογικά κείμενα ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, ἐνημερώνει τοὺς εὐσεβεῖς σὲ πανορθόδοξο ἐπίπεδο καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀναστείλῃ τὴν περαιτέρω ἀμφιλεγόμενη πορεία αὐτοῦ τοῦ *Διαλόγου*¹⁴.

3. Ἰδιαίτερη πράγματι ἐντύπωσι καὶ ἱκανοποίησι προεκάλεσαν ὠρισμένες ἐξ ἴσου σημαντικὲς δηλώσεις καὶ ἐνέργειες ἀντι-οικουμενιστικοῦ χαρακτῆρος, ἐκ μέρους τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου τῆς *Καινοτομίας* κ. Χριστοδούλου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄς τὶς παρακολουθήσουμε.

α. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, σὲ συνέτευξι τοῦ τὴν **24.5.1998**, ἐδήλωσε ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς τὰ ἐξῆς:

«Ὁ Οἰκουμενισμός, πραγματικά ἔτσι ὅπως ἔχει ἐπικρατήσει νὰ σηματοδοτῆται ὁ ὅρος αὐτός, βεβαίως εἶναι αἴρεσις, διότι σημαίνει ἀπάρνησιν βασικῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ὅπως εἶναι, φερ' εἰπεῖν, ἡ ἀποδοχὴ τῆς θεωρίας τῶν κλάδων... Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ Μία,

14. Βλ. ἐνδεικτικῶς: **α)** Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Εἶναι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι Ὁρθόδοξοι; – *Κείμενα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἄλλων ἀγιορειτῶν Πατέρων περὶ τοῦ διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων (Μονοφυσιτῶν)*, Ἁγιον Ὅρος 1995 (σσ. 138); **β)** Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὁρους Ἄθω, Παρατηρήσεις περὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων – Ἀπάντησις εἰς κριτικὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ, Ἁγιον Ὅρος 1996 (σσ. 112).

Ἄγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία - τέρμα, σ' αὐτὸ δὲν γίνεται συζήτησις· καὶ ἐπομένως, πᾶς ὅστις πρεσβεύει τὰ ἀντίθετα μπορεῖ νὰ λέγεται οἰκουμενιστὴς καὶ ἐπομένως νὰ εἶναι αἰρετικὸς»¹⁵.

6. Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, στὴν τελευταία τῆς Συνεδρία τῆς 141ης περιόδου (26-27.8.1998) ἐνέκρινε – ἐκτὸς τῶν ἄλλων – **τρεῖς σαφῶς ἀντι-οικουμενιστικὲς ἐνέργειες** τοῦ προέδρου αὐτῆς κ. Χριστοδούλου, στὶς ὁποῖες εἶχε αὐτὸς προβῆ **συνοδικῆ ἐξουσιοδοτήσι**¹⁶:

– **Ἀπάντησις ἀρνητικὴ πρὸς τὸν καρδινάλιο κ. Φραγκίσκο Ἀρίνζε, «Πρόεδρο τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τοῦ Διαθρησκειακοῦ Διαλόγου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας»,** ὁ ὁποῖος εἶχε προσκαλέσει τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ὀρίση ἐκπροσώπους σὲ **«Διαθρησκειακὴ Συνέλευση»** (Ρώμη, 24-29.10.1999): **«Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δηλώνει, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ συμμετάσχει σὲ τέτοιου εἴδους Διαθρησκειακὲς Συνελεύσεις λόγῳ σχετικῶν ἀποφάσεων, οἱ ὁποῖες ἔχουν ληφθῆ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας»¹⁷.**

15. Συνέντευξις στὸν π. Κωνσταντῖνο Στρατηγόπουλο στὴν ἐκπομπὴ **«Ράδιο-Παράγκα»** τὴν 24.5.1998· **βλ. ἐπίσης:** περιοδ. **«Παρακαταθήκη»** Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 1/Ἰούλιος-Αὐγούστος 1998, σελ. 4· περιοδ. **«Ὀρθόδοξος Ἐνημέρωσις»**, ἀριθ. 30/Ὀκτώβριος-Δεκέμβριος 1998, σελ. 125 καὶ 128.

16. Βλ. περιοδ. **«Ἐκκλησία»**, ἀριθ. 15/15.8-1.9.1998, σελ. 6348· ἐφημερ. **«Χριστιανικὴ»**, Πέμπτη 10.9.1998, σελ. 8 (θέματα Β 3,4,5).

17. Παραδόξως ὁμως, στὴν Συνεδρία τῆς 1-11.3.1999 ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε

«Τὸν ὀρισμὸ τοῦ κ. Γ. Μαρτσέλου, Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. ὡς Παρατηρητῆ στὴν κατὰ μῆνα Ὀκτώβριο Διαθρησκειακὴ Συνάντησις τῆς Ρώμης. Στὸν κ. Καθηγητῆ ἐδόθησαν ἐπίσης ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. σαφεῖς ὁδηγίαι περὶ τῆς μὴ συμμετοχῆς του σὲ οὐδεμίαν κοινὴν συμπροσευχὴν, δοθέντος ὅτι ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας στὴ Συνάντησις αὐτὴ ὑπαγορεύθηκε μόνον γιὰ νὰ μὴ θεωρεῖται ἡ στάσις τῆς μονίμως ἀντιδραστικῆ καὶ περιθωριακῆ καὶ

– **Ἀπάντησις ἐπεξηγηματικὴ πρὸς τὸν πρόεδρο τοῦ «Συμβουλίου Καθολικῶν Ἐταιριῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας» ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ περιορίσῃ τὸν Διάλογο μὲ τὸν Ἀγγλικανισμό, «λόγῳ τῶν ἀκραίων ἀποκλίσεων» τῶν Ἀγγλικανῶν «ἀπὸ τὴν Βιβλικὴ καὶ τὴν Πατερικὴ Παράδοση».**

– **Ἀπάντησις ἀρνητικὴ πρὸς τὸν πατριάρχη Ρουμανίας κ. Θεόκτιστον, ὁ ὁποῖος εἶχε προσκαλέσει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στὴν Διαθρησκειακὴ Διεθνῆ Συνάντησι «Λαοὶ καὶ Θρησκείες» (Βουκουρέστι, 30.8-1.9.1998): «Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ συμμετάσχη στὴν ἐν λόγῳ Διεθνῆ Συνάντησι λόγω εἰλημμένων ἤδη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δεσμευτικῶν ἀποφάσεων περὶ τῆς μὴ συμμετοχῆς της σὲ διαθρησκειακὲς προσευχὲς καὶ τελετὲς ἀπάδουσες πρὸς τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία καὶ τὴν κανονικὴ τάξη Αὐτῆς καὶ πρὸς ἀποφυγὴν σκανδαλισμοῦ τοῦ ποιμνίου»¹⁸.**

ἐμφορουμένη δῆθεν ἀπὸ ἀκραίες καὶ φανατικὲς ἰδέες, γεγονὸς τὸ ὁποῖο καὶ ἀδικεῖ ἀλλὰ καὶ βλάπτει τὴν Ἐκκλησίαν μας» [ΣΤ', κα'].

(Ἐφημ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», 1-16.4.1999, σελ. 14).

• **Ἡ νέα αὐτῆ ἀπόφασις πιθανὸν νὰ ὀφείλεται στὰ διαμειφθέντα κατὰ τὴν Συνεδρίασι τοῦ προηγουμένου μηνός, ὁπότε ἡ Δ.Ι.Σ. τὴν 4-9.2.1999 εἶχε συζητήσῃ**

«τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας σὲ διαθρησκειακὲς συναντήσεις καὶ προσδιόρισε τὶς ἀρχὲς τῆς συμμετοχῆς της, οἱ ὁποῖες εἶναι:

α) Ἡ Ἐκκλησία διαλέγεται μὲ ὄσους εἶναι ἔξω ἀπὸ Αὐτὴν γιὰ τὴν διάδοσι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴ μετάδοσι τοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας μέσα στὰ πλαίσια τῆς αὐτοσυνειδησίας της.

β) **Δὲν συμμετέχει σὲ συμπροσευχὲς κατὰ τὴν ἐπιταγὴ τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας».**

(Ἐφημερ. «Χριστιανικὴ», ἀριθ. 561 [875]/12.2.1999: «Οἱ ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου»).

18. «Δυστυχῶς ὅλες οἱ ἄλλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες συμμετέσχον, εἴτε διὰ τῶν προκαθημένων των, εἴτε δι' ἀντιπροσώπων.

4. Τέλος, τὴν 23ῃ Σεπτεμβρίου 1998, ὑπεβλήθη στὸν ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο «πολυσέλιδο καὶ βαρυσήμαντο Ὑπόμνημα γιὰ σειρὰ ἐπικαίρων θεμάτων σχετικῶν μὲ τὸ εὐρύτερο πρόβλημα τοῦ συγχρόνου Οἰκουμενισμοῦ»¹⁹.

Ἡ ὑψίστη σημασία τοῦ Ὑπομνήματος αὐτοῦ ἀποδεικνύεται πρωτίστως ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι «ὑπογράφεται ἀπὸ Καθηγουμένους τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ Καθηγητὰς τῶν Πανεπιστημίων καὶ ἀπὸ ἀξιολόγους σεβασμίους κληρικούς».

Ἐπίσης, ἡ σημαντικότης τοῦ Ὑπομνήματος εἶναι πρόδηλος καὶ ἀπὸ τὴν θεματολογία του, ἡ ὁποία καλύπτει ὅλο τὸ φάσμα τῶν ἀνησυχιῶν τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθοδόξου Λαοῦ:

1. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ «Π.Σ.Ε».
2. Ὁ Διαθρησκειακὸς Οἰκουμενισμὸς.
3. Ὁ θεολογικὸς διάλογος μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς.
4. Ὁ θεολογικὸς διάλογος μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους/Μονοφυσίτας.
5. Ὁ κοινὸς ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα μὲ τοὺς ἑτεροδόξους.
6. Οἱ παρεκκλίσεις τοῦ μητροπολίτου Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ.
7. Ἡ λειτουργία τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ.

Στὴν κατακλείδα τοῦ Ὑπομνήματος γίνονται συγκεκριμένες προτάσεις γιὰ τὴν λήψι μέτρων ἀντι-οικουμενιστικοῦ σαφῶς χαρακτήρος.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας, ὅταν εἶδε ποῦ παγιδεύτηκε, εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀποχωρήσει καταγγέλοντας τὴν ἐκδήλωση καὶ τοὺς ἐμπνευστὲς τῆς».

(Περιοδ. «Παρακαταθήκη» Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 2/Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 1998, σελ. 88, «Εἰδήσεις καὶ Σχόλια»).

19. Περιοδ. «Παρακαταθήκη», ἀριθ. 3/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1998, σελ. 7.

Τὸ πράγματι ἱστορικὸ αὐτὸ συλλογικὸ κείμενο, παρὰ τὶς ἀδυναμίες του, εἶναι μία παρήγορος καὶ ἰσχυρὰ μαρτυρία, ἡ ὁποία εὐχόμεθα νὰ λειτουργήσῃ ἀφύπνιστικά καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στὴν συνοδικὴ ὀρθότμησιν τῆς Ἀληθείας σὲ θεολογικὸ καὶ πρακτικὸ ἐπίπεδο, πρὸς δόξαν Θεοῦ²⁰.

Εἶναι ἴσως μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ πράξῃ τοῦτο **τώρα**, πού ἐπικρατεῖ «*χειμῶν οἰκουμενικός*».

Τι ἐννοῶ;

20. Βλ. **ἄρθρον**: «Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ – Ἦλθε ὁ καιρὸς γιὰ τὴν πλήρη πλέον ἀπομυθοποίησιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς μεσσιανικῆς ἀποστολῆς τοῦ "Π.Σ.Ε."», περιοδ. «**Ορθόδοξος Ἐνημέρωσις**», ἀριθ. 33/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1999, σελ. 137-138.

• **Μία ἀκόμα** ἀναφορὰ μας στὸ «Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ», στὴν προοπτικὴ μάλιστα τῆς προτροπῆς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Καινοτομίας νὰ ἀσχοληθῇ μὲ θέματα «σοβαρώτερα, οὐσιαστικώτερα καὶ θεολογικώτερα», βλ. στὸ **ἄρθρον**: «Ἡ πρόσφατος σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὰ δογματικὰ θέματα», περιοδ. «**Ορθόδοξος Ἐνημέρωσις**», ἀριθ. 34/Ὀκτώβριος-Δεκέμβριος 1999, σελ. 141-142.

2. «Χειμῶν οἰκουμενικός»

ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ τοῦ 1994, ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαῖος, προσφωνῶν τὸν Παλαιοκαθολικὸ ἀρχιεπίσκοπο Οὐτρέχτης στὴν Ὁλλανδία, διεπίστωνε ὅτι ἐν «**τῇ καθόλου Οἰκουμενικῇ Κινήσει**» ἐπικρατεῖ «**χειμῶν βαρῦς**»¹.

Στὰ ἐπόμενα χρόνια αὐτὸς ὁ οἰκουμενικός «χειμῶν» ἐγίνε βαρύτερος.

Ἡ κρίσις ἔλαβε τέτοιες διαστάσεις, ὥστε ἐπληξε ἓνα εὐρὺ φάσμα στόχων: τὸ «Π.Σ.Ε.», τὸ λεγόμενο «οἰκουμενικὸν πνεῦμα», ἀλλὰ καὶ αὐτὲς «**τίς προοπτικὲς τῆς ἰδίας τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως**»².

Οἱ ἀντι-οικουμενιστικὲς δραστηριότητες σὲ πανορθόδοξο ἐπίπεδο, στὶς ὁποῖες ἀναφερθῆκαμε περιληπτικὰ προηγουμένως, ἀνάγκασαν τελικὰ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ συνέλθουν στὴν **Διορθόδοξη Συνάντησι** τῆς Θεσσαλονίκης τὸν **Μάιο τοῦ 1998**.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἦταν βεβαίως παρήγορο, διότι γιὰ πρώτη φορὰ συνήρχετο μέσα σὲ τέτοιο ἀντι-οικουμενιστικὸ κλίμα καὶ σὲ τόσο τεταμένη ἀτμόσφαιρα μία **Πανορθόδοξος Διάσκεψις**, προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ ἐξόχως σοβαρὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς

1. Περιοδ. «**Ἐπίσκεψις**», ἀριθ. 511/30.11.1994, σελ. 22-27: «**Ἐπίσημη ἐπίσκεψις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὸν Ἀρχιεπίσκοπο τῶν Παλαιοκαθολικῶν στὴν Οὐτρέχτη**» (17.11.1994).

• «**Ἦλθομεν πρὸς ὑμᾶς ἐν καιρῷ χειμῶνος**», ἀνέφερε στὴν ἀντιφώνησί του ὁ κ. Βαρθολομαῖος, «**χειμῶνος ὄχι μόνον ἐν τῇ φυσικῇ, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐν τῇ πνευματικῇ καὶ ἠθικῇ τοῦ ὄρου ἐννοίᾳ**· «**χειμῶν ὅμως ἐξ ἴσου βαρῦς καὶ ἐν τῇ ζωῇ πολλῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, καθὼς καὶ ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ τῇ καθόλου Οἰκουμενικῇ Κινήσει**» (σελ. 25).

2. Περιοδ. «**Ἐπίσκεψις**», ἀριθ. 561/30.9.1998, σελ. 6-10: «**Ἀπάντησι τοῦ Μητροπολίτου Ἑλβετίας Δαμασκηνοῦ σὲ συνέντευξιν τοῦ Γ. Γραμματέως τοῦ ΠΣΕ Δρος Konrad Raizer**».

Ὁρθοδοξίας μετὸ «Π.Σ.Ε» καὶ εὐρύτερα μετὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι.

Ἡ διαπίστωσις, κατὰ τὸν γνωστὸ Οἰκουμενιστὴ μητροπολίτη Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνό, ὅτι ἡ Διορθόδοξος Συνάντησις τῆς Θεσσαλονίκης «**κατέγραψε μετὰ μελανὰ χρώματα τὴν σοβαρότητα τῆς κρίσεως**», ἡ ὁποία ὑφίσταται μετὰξὺ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν καὶ «Π.Σ.Ε», «**καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς ἀπρόβλεπτες συνέπειες τῆς κρίσεως αὐτῆς**», εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς δριμύτητος τοῦ «οἰκουμενικοῦ χειμῶνος»³.

Ποῦ ὀφείλεται ὁμως ἡ διαρκῶς αὐξανομένη δυσαρρέσκεια τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν πρὸς τὸ «Π.Σ.Ε»;

Ἡ Διορθόδοξος Συνάντησις τῆς Θεσσαλονίκης ὠμολόγησε, ὅτι ἐντὸς τοῦ «Π.Σ.Ε» «**ὑπάρχουν ὀρισμένοι ἐξελίξεις**», «**αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ἀπαράδεκτοι**»⁴, καὶ τὶς ὁποῖες κατωνόμασε:

α. Ἡ ἐμπλοκὴ σὲ συζητήσεις ἐπὶ θεμάτων ἐντελῶς ξένων πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοξον·

β. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν ἑτεροδόξων στὴν ἰδέαν τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας, δηλαδὴ ἡ ἐφαρμογὴ *de facto* τοῦ κοινου ποτηρίου, ὡς μέσου δῆθεν ἐκφράσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος·

γ. Ἡ χειροτονία τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποία ὀλονεν διαδίδεται, ἀκόμη καὶ στὸν βαθμὸ τοῦ ἐπισκόπου·

δ. Τὰ δικαιώματα τῶν λεγομένων «σεξουαλικῶν

3. Περιοδ. «Ἐπίσκεψις», ἀριθ. 561/30.9.1998, σελ. 9, ἐνθ' ἄνωτ.

• **Βλ.** τὸ σχετικὸ ἄρθρον: «Ἡ θαθεῖα κρίσις τοῦ "Π.Σ.Ε.", ἡ κριτικὴ τῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν καὶ ὁ Φουνταμενταλισμὸς τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν τῆς Γενεύης», περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 30/Ὀκτώβριος-Δεκέμβριος 1998, σελ. 127-128.

4. «Ἀνακινωθέν», § 9, περιοδ. «Ἐνημέρωσις» Γενεύης, 1Δ - 1998/5, σελ. 3-6: «Διορθόδοξος Συνάντησις ἐπὶ τοῦ θέματος "Ἀξιολόγησις Νεωτέρων Δεδομένων εἰς τὰς Σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικῆς Κινήσεως" - Θεσσαλονίκη, 29 Ἀπριλίου - 2 Μαΐου 1998».

μειονοτήτων», δηλαδή ή επίδεξιες παρασκηνακές ένέργειες του «λόμπυ» τών όμοφυλοφίλων καί λεσβιών, ώστε νά μήν γίνωνται άντικείμενο διακρίσεων στην Έκκλησία καί την κοινωνία:

ε. Οί τάσεις θρησκευτικού συγκρητισμού, οί όποίες έγιναν ιδιαίτέρως έμφανεΐς κατά καί μετά την Ζ΄ Γενική Συνέλευσι της Καμπέρρας τó 1991⁵.

Η Διορθόδοξος Συνάντησις της Θεσσαλονίκης είχε την είλικρίνεια επίσης νά προβή στην έξης συγκλονιστική – καθ΄ ήμᾶς – διαπίστωση:

«Μετὰ από αΐώνα όλόκληρο όρθοδόξου συμμετοχής είς την Οίκουμενικήν Κίνησιν καί παρουσίας ήμίσεως αΐωνος είς τó Π.Σ. Έκκλησιών», «τó χάσμα μεταξύ Όρθοδόξων καί Προτεσταντῶν γίνεται μεγαλύτερον»⁶.

Τελικά, τó «μήνυμα» πού έστειλε ή Διορθόδοξος Συνάντησις της Θεσσαλονίκης πρòς τó «Π.Σ.Ε.», κυριολεκτικά – όπως έγράφη – **«έσεισε τόν οίκουμενικό κόσμο»**: από τόν Μάιο του 1998 ό Οίκουμενικός Όργανισμός της Γενεύης «έχει άποδυθη σέ μία μεγάλη διπλωματική προσπάθεια παρασκηνακώς, για νά έμποδίση την άποχώρησι τών όρθοδόξων μελών του»⁷.

5. Βλ. τó έμπεριστατωμένο άρθρο: «Η στάσις έναντι της Οίκουμενικής Κινήσεως επανεξετάζεται πανορθόδοξως σέ τεταμένη άτμόσφαιρα», περιοδ. «Όρθόδοξος Ένημέρωσις», άριθ. 29/Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1998, σελ. 117-122· επίσης: Μ.Π. Γ. Τσέτσι, «Στó περιθώριο της Διορθοδόξου Συναντήσεως της Θεσσαλονίκης», περιοδ. «Ένημέρωσις», ΙΔ -1998/5, σελ. 1-2.

• Η όξεΐα πρόκλησις όρθοδόξου άυτοκριτικής από την «Διορθόδοξο Συνάντησι» της Θεσσαλονίκης μεταφέρθηκε στο «Θεολογικό Συμπόσιο» της Δαμασκού (7-13.5.1998): βλ. στο άνωτέρω άρθρο της «Ο.Ε.», άριθ. 29, σελ. 121, §§ Β 1-2: «Η Διάσκεψις της Δαμασκού».

6. «Άνακοινωθέν», § 10, περιοδ. «Ένημέρωσις», ΙΔ΄ -1998/5, σελ. 4, ένθ΄ άνωτ.

7. Edmund Doogue, «WCC takes measures to improve relations with Orthodox», στο «Ε.Ν.Σ.», 24.11.1998 (Διαδίκτυον).

Τὸ πλέον πρόσφατο μείζον οἰκουμενικὸ γεγονός, τὸ ὁποῖο ἐσφράγισε καὶ τὸ κρισιμώτατο ἔτος 1998, ἀλλὰ καὶ τὴν πεντηκοστὴ ἐπέτειο τοῦ «Π.Σ.Ε.» ἦταν ἡ *Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις* αὐτοῦ, στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε, τὸν παρελθόντα Δεκέμβριο.

Στὴν *Συνέλευσι* αὐτῆ, δύο πράγματα ἐπιβεβαίωσαν ἐπισημότερα τὴν ὑφισταμένη κρίσι, τὸν «οἰκουμενικὸ χειμῶνα»: **πρῶτον**, ἡ δραματικὰ μειωμένη παρουσία τῶν ὀρθοδόξων Ἀντιπροσωπιῶν καὶ **δεύτερον**, οἱ πολλὲς καὶ ἔντονες σχετικὲς συζητήσεις, ἀλλὰ καὶ ἀντιπαραθέσεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς *Συνελεύσεως*, μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ Προτεσταντῶν⁸.

8. Μία κριτικὴ ἀναφορὰ στὰ διαμειφθέντα στὴν Χαράρε βλ. στὸ περιοδ. «*Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις*», ἀριθ. 31/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1999, σελ. 129-132, καὶ ἀριθ. 32/Ἀπρίλιος-Μάϊος 1999, σελ. 133-136: «*Ἡ Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε.*» στὴν *Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε*».

3. Ἡ οὐσία τῆς κρίσεως

ΦΘΑΝΩ ἤδη στο τέλος τῆς *Εἰσηγήσεώς* μου καὶ θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀναφερθῶ ἐπιγραμματικά στὴν οὐσία τῆς δραματικῆς κρίσεως τοῦ «Π.Σ.Ε» καὶ εὐρύτερα τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*.

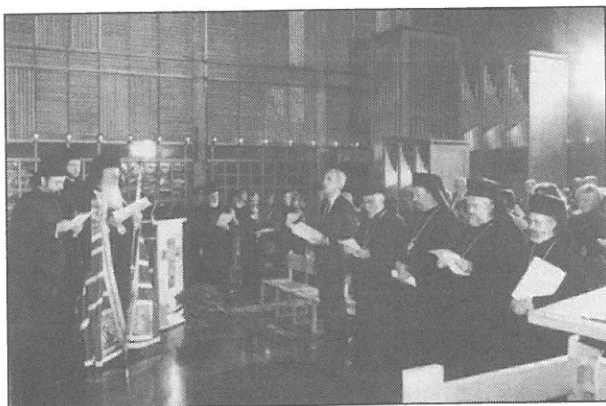
Τὰ στοιχεῖα τῆς κρίσεως αὐτῆς ἐπαληθεύουν τὴν ἐπίμονη ἀποψι τῶν Ὀρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν, ὅτι ἡ ἐνωτικὴ Κίνησις δὲν ἔχει τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν θεμελιώθηκε ἐξ ἀρχῆς στοῦ ἀσάλευτο θεμέλιο τῆς Συνοδικῆς καὶ Πατερικῆς Παραδόσεως.

Πρέπει νὰ διακηρυχθῆ μὲ ἐμφασι, ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν ὀρθοδόξων στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* δὲν εἶχε ποτὲ τὸν χαρακτῆρα τῆς **προφητικῆς καὶ χαρισματικῆς κλήσεως** τῶν Δυτικῶν Χριστιανῶν στὴν Μία καὶ Ἀληθινὴ Ἐκκλησία, στὴν Ὀρθοδοξία.

Οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* ἐνεπλάκησαν στὴν δυτικὴ ἀνθρωποκεντρικὴ μέθοδο τοῦ διαλέγεσθαι, λησμονήσαντες τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐμπειρία τῆς μετаноίας, βάσει τῆς ὁποίας ἡ ἐπιστροφή τῶν ἑτεροδόξων στὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ ἔλθῃ ὡς ἀποτέλεσμα τῶν μακροχρονίων *Διαλόγων*, ἀλλὰ θὰ εἶναι τὸ θαῦμα τοῦ Θεοῦ, ὅταν αὐτοὶ ἀνταποκριθοῦν στὴν εἰλικρινῆ μὲ ἀγάπη καὶ ταπείνωσι καὶ συνέπεια κλῆσι τῆς μετаноίας.

Ἡ ἄρνησις ἀπὸ τοὺς *Οἰκουμενιστὰς* τῆς **προφητικῆς** αὐτῆς ἀποστολῆς των συνέβαλε, ὥστε ὄχι μόνο νὰ μὴ προωθηθῆ ἡ χριστιανικὴ ἐνότης, παρὰ τοὺς ἀτέρμονες *Διαλόγους*, ἀλλὰ καὶ «**τὸ χάσμα μεταξύ Ὀρθοδόξων καὶ Προτεσταντῶν (νὰ) γίνεται μεγαλύτερον**», ὅπως ὠμολόγησε ἡ **Διορθόδοξος Συνάντησις** τῆς Θεσσαλονίκης¹.

1. «Ἀνακοινωθέν», § 10, περιοδ. «**Ενημέρωσις**» Γενεύης, ΙΔ' -1998/5, σελ. 4.

**Ἐπίσημος ἐπίσκεψις
τοῦ πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στό «Π.Σ.Ε.»
(Γενεύη, 11.12.1995)**

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψι τοῦ κ. Βαρθολομαίου μὲ τὴν πολυμελῆ συνοδιά του στὴν ἔδρα τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἐψάλη Δοξολογία στό παρεκκλήσιο τοῦ «Οἰκουμενικοῦ Κέντρου» τῆς Γενεύης, χοροστατοῦντος τοῦ πατριάρχου (μὲ μανδύα καὶ ράβδο) καὶ ἱερουργοῦντος τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου καθηγητοῦ π. Θωμᾶ Fitzgerald (Προέδρου τῆς ὀρθοδόξου Ὁμάδος Ἐργασίας στό «Π.Σ.Ε.»).

Διακρίνονται ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ «Π.Σ.Ε.» Κ. Ρεϊζερ καὶ οἱ Ἐφέσου Χρυσόστομος, Ἑλβετίας Δαμασκηνός, Περγάμου Ἰωάννης καὶ Φιλαδελφείας Μελίτων.

Ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν ὁμιλία του ἦταν σαφέστατος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συγκρητιστικὴ θεολογία τῆς **Κοινῆς Διακονίας**, ὅταν ἐδήλωνε τὰ ἑξῆς:

«Καὶ ἐὰν ἀκόμη ὁ θεολογικὸς διάλογος, ὡς μὴ ὄφειλε, καρκίνοβατῆ, δὲν ἐμποδίζει τίποτε τὰς Ἐκκλησίας - μέλη, ὅπως... ὀραματισθοῦν ἐν Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ἐπιτρέπον τὴν ἀγαστὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων εἰς τὸν ἠθικόν, κοινωνικόν, ἱεραποστολικόν καὶ διακονικόν τομέα, ἀνεξαρτήτως τῶν βασικῶν θεολογικῶν αὐτῶν διαφορῶν, ὡς τοῦτο ὑπεγράμμισε πρὸ ἑβδομηκονταετίας ἤδη ἡ γνωστὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1920».

Ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ «Π.Σ.Ε» Δρ. Κ. Ρέιζερ παραδέχτηκε προσφάτως, ὅτι

«ὄντως καρκινοβατεῖ ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς τοῦ ΠΣΕ, τούτέστι ἡ προώθηση τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος»²· καὶ ὠμολόγησε ὅτι **«ἡ μέθοδος τοῦ διαλέγεσθαι στὸ ΠΣΕ, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὴν προτεσταντικὴν περὶ διαλόγου ἀντίληψιν, δὲν μᾶς ἐπέτρεψε νὰ συζητήσουμε σὲ βάθος ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα χωρίζουν τὴν Ὁρθόδοξην Ἀνατολικὴν Παράδοση ἀπὸ τὶς Παραδόσεις τῆς Δύσεως»**².

Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ βαθεῖα κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, πέρα ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἐπιδεινώσεως τῶν σχέσεων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, **φθάνει στὰ θεμέλιά της.**

Τὶ ἐννοῶ; Ἐπικαλοῦμαι ἰδιαιτέρως τὴν προσοχή Σας γιὰ τὶς ἐπόμενες κριτικὲς παρατηρήσεις, διότι εἶναι καίριας σημασίας, καὶ θὰ ὀλοκληρώσω τὴν *Εἰσήγησί μου.*

Ἐφ' ὅσον οἱ «διαφορὲς» μεταξὺ τῶν διηρημένων Χριστιανῶν στὰ πλαίσια τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, «διαφορὲς πνευματικῆς, ἐκκλησιολογικῆς καὶ θεολογικῆς ὑφῆς»², ὑφίστανται ἀκόμη καὶ θεβαίως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρθοῦν, διότι παραθεωρεῖται ἡ **χαρισματικὴ ὁδὸς καὶ ἡ προφητικὴ λύσις τῆς μετανοίας**, ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις ἀναγκάζεται νὰ ἀλλάξῃ συνεχῶς ὁράματα καὶ προσανατολισμούς, παρασύρουσα τοιούτοτρόπως τοὺς ὀρθοδόξους σὲ περιοχὲς ἐντελῶς ξένες ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὰ παραδοσιακὰ πλαίσιά της.

Τὸ «Π.Σ.Ε.», μετὰ ἀπὸ τρεῖς διαδοχικὲς φάσεις ἀλλαγῆς προσανατολισμοῦ: προ-πολεμική, μετα-πολεμι-

2. Περιοδ. «**Ενημέρωσις**» ἸΔ' -1998/10, σελ. 1-2: «*Ἀπόψεις τοῦ Δρος Κόνραντ Ράιζερ σχετικά μὲ τὴν ὀρθόδοξον παρουσίαν στὸ ΠΣΕ*»· ἐπίσης, ἸΔ' -1998/7-8, σελ. 3: «*Ἀπόψεις τοῦ Δρος Κόνραντ Ράιζερ σχετικά μὲ τὶς δυσκολίες τῶν ὀρθοδόξων στὸ ΠΣΕ*».

κή, μετα-κομμουνιστική³, βάσει πάντοτε μιᾶς ἀκράτου ἐγκοσμιοκρατίας καὶ μὲ πυξίδα τὶς συνεχεῖς κοινωνικὲς μεταβολές, ἤδη (τὸ «Π.Σ.Ε.») αἰσθάνεται καὶ πάλι τὴν ἀνάγκη ἐνὸς **νέου προσανατολισμοῦ καὶ ὁράματος**⁴.

Τὸ θεαματικὸ τοῦ ἀνοιγμά πρὸς τὶς ἄλλες μὴ χριστιανικὲς θρησκείες· ἡ παραδοχὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς αὐτές· καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν ὡς δῆθεν ἄλλων νομίμων ὁδῶν σωτηρίας παραλλήλων πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ **διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ**, ὁ ὁποῖος προβάλλεται ὡς τὸ **νέο ὄραμα** τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ εὐρύτερα τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*⁵.

Σύμφωνα μὲ τὸ **νέο αὐτὸ ὄραμα**, τὸ θεμέλιο τῆς ἐνότητος τοῦ κόσμου δὲν εἶναι πλέον τὸ Θεανδρικό Πρόσωπο τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ, ἀλλὰ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ δῆθεν τὸν **κοινὸ παρονομαστή** ὅλων τῶν θρησκειῶν, τῶν πολιτισμῶν, τῶν πνευματικότητων, τῶν ιδεολογιῶν.

3. Βλ. τὸ ἀρκετὰ ἐνημερωτικὸ καὶ ἐνδιαφέρον ἄρθρο τοῦ **Μιλτιάδη Κωνσταντίνου**, «*Οἰκουμένη: Ὅραματα καὶ Προοπτικές*», περιοδ. «**Καθ' ὁδόν**» Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 14/Ἰούνιος 1998, σελ. 7-8.

4. «Ἡ ἀνάγκη γιὰ ἓνα **νέο προσανατολισμὸ καὶ ὄραμα** στὴν **Οἰκουμενικὴ Κίνηση** ἐγίνε ἀπὸ καιρὸ αἰσθητὴ στὸ πλαίσιο τοῦ Π.Σ.Ε. Ἦδη ἀπὸ τὸ 1989 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπεξεργάσθηκε ἓνα ἐρωτηματολόγιο μὲ τίτλο «*Study Guide Towards a Common Understanding and Vision of the W.C.C.*», τὸ ὁποῖο ἔστειλε τὸν Ἰούλιο τοῦ 1993 σὲ ὄλες τὶς Ἐκκλησίες - μέλη. Καὶ μόνον ὁ τίτλος λέει ἀρκετά, ἀλλὰ πολὺ πιὸ ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐρωτηματολογίου. **Ἀκόμη καὶ βασικὲς ἐννοιες, ὅπως «ἐνότητα», «κοινωνία» ἢ «οἰκουμένη» τίθενται πλέον ὑπὸ συζήτηση καὶ ἐπανεξετάζονται**» (Μιλτιάδη Κωνσταντίνου, αὐτόθι, σελ. 8).

5. Γιὰ τὰ ἀφορῶντα στὸν **Διαθρησκειακὸ Συγκρητισμὸ** εἶναι ἀρκετὰ ἐνημερωτικὰ τὰ ἐξῆς βιβλία μας: **Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ**, «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» καὶ **Διαθρησκειακὴ Κίνησις**, Ἀθήνα 1997 (σ. 72)· **Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανίτου**, Ἡ συμβολὴ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν στὸ διαθρησκειακὸ ἀνοιγμά, Ἀθήνα 1999 (σ. 104)· **ἐπίσης**, ἐτοιμάζονται δύο ἀκόμη σχετικὲς μελέτες.

Ἡ ἐνότης, κατὰ τὸ **νέο ὄραμα** τοῦ «Π.Σ.Ε.», δὲν εἶναι Χριστοκεντρική, ἀλλὰ Πνευματοκεντρική⁶· ἐπομένως ἀναζητεῖται πέρα ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ πέρα ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Δυστυχῶς, αὐτὲς τὶς συγκρητιστικὲς ἀπόψεις τοῦ **διευρυμένου οἰκουμενικοῦ ὁράματος** ἔχουν ἀποδεχθῆ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* καὶ τὶς πρωτοῦν μὲ διάφορες παραλλαγές στὰ θεολογικὰ forum.

Οἱ Ὀρθόδοξοι Ἀντι-οικουμενισταὶ τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου ἐστιάζουν **μὲ ἀγωνία** τὴν κριτικὴ τους ἀκριβῶς **στὸν θανάσιμο αὐτὸ κίνδυνο**: ἡ συνέχισις τῆς συμμετοχῆς τῶν ὀρθοδόξων στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* καὶ τὸ «Π.Σ.Ε.» θὰ ἀλλοιώνη ὅλον ἐν καὶ βαθύτερα τὴν ἐκκλησιολογικὴ τους αὐτοσυνειδησία καὶ **θὰ ἐδραιώνη στὴν περιοχὴ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν** μίαν ποικιλία θεολογικῶν ἀπόψεων, οἱ ὁποῖες συνιστοῦν τὴν **παναίρεσι τοῦ Διαχριστιανικοῦ καὶ Διαθρησκειακοῦ Οἰκουμενισμοῦ.**

6. Ἡ προσπάθεια «*διεύρυνσις τῆς οἰκουμενικῆς προβληματικῆς πέρα ἀπὸ τὰ παραδοσιακὰ πλαίσια*», πέρα δηλαδὴ ἀπὸ τὸ «*χριστοκεντρικὸ μοντέλο ὡς προϋπόθεσι πάνω στὴν ὁποία βασίστηκε τὸ οἰκουμενικὸ ὄραμα*», «*φάνηκε καθαρὰ*» ἤδη κατὰ τὴν Ζ' Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Καμπέρρα (7-20.2.1991): «*τὸ κέντρο θάρους μετατίθεται πλέον ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς τὴ μοναδικὴ καὶ ἀπόλυτη ὁδὸ πρὸς τὸ Θεό, στὸ Ἅγιο Πνεῦμα*» (Μιλτιάδη Κωνσταντίνου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8).

4. Τὸ χρέος τῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν

ΚΛΕΙΝΩ τὴν Εἰσήγησί μου μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐγίνετο πλήρως κατανοητό, ἔστω καὶ σὲ ἀδρὲς γραμμές, τὸ ἱερὸ χρέος τῶν Ὀρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου στὶς ὄντως δραματικὲς στιγμὲς, τὶς ὁποῖες διέρχεται ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις.

Οἱ εὐσεβεῖς τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου ὀφείλουσαν πρωτίστως νὰ διακρατοῦσαν ἀνόθευτον

«τὴν – κατὰ τὸν Μέγα Ἀθανάσιον – ἐξ ἀρχῆς παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ πίστιν τῆς [Ὀρθοδόξου] Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἣν ὁ μὲν Κύριος ἔδωκεν, οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν, καὶ οἱ Πατέρες ἐφύλαξαν· ἐν ταύτῃ γὰρ ἡ Ἐκκλησία τεθεμελιώται, καὶ ὁ ταύτης ἐκπίπτων οὐτ' ἂν εἴη, οὐτ' ἂν ἔτι λέγοιτο Χριστιανός»¹.

Ἐπίσης, ὀφείλουσαν νὰ ἀποτειχίζωνται καὶ νὰ διακόπτουν κοινωνία τόσο μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι *«φανερῶς φρονοῦσι τὰ τῆς ἀσεβείας»*², ὅσο καὶ μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ὅτι ὁμολογοῦν μὲν τὴν ὀρθὴν Πίστιν, κοινωνοῦν ὁμως μὲ τοὺς ἀσεβεῖς, θεωροῦντες τοῦτο *«ἀδιάφορον»*².

Ἡ συνεπὴς αὐτῆ στάσις τῶν Ὀρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν εἶναι ἡ στάσις τῶν Ἁγίων Πατέρων, διότι, ὅπως διακηρύσσει ὁ Ὅσιος Θεόδωρος Στουδίτης,

«ἐχθροὺς Θεοῦ ὁ Χρυσόστομος, οὐ μόνον τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῖς τοιοῦτοις κοινωνοῦντας, μεγάλη καὶ πολλῇ τῇ φωνῇ ἀπεφήνατο»³.

1. Μ. Ἀθανασίου, PG τ. 26, στλ. 593D-596A/Ἐπιστολὴ Α', Πρὸς Σεραπίωνα Θμούεωσ Ἐπίσκοπον, § 28.

2. Μ. Ἀθανασίου, PG τ. 26, στλ. 1188B/Τοῖς τὸν μονήρην βίον ἀσκοῦσι.

3. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1049A/Ἐπιστολὴ ΛΘ', Θεοφίλω Ἠγουμένω, E.L.I.

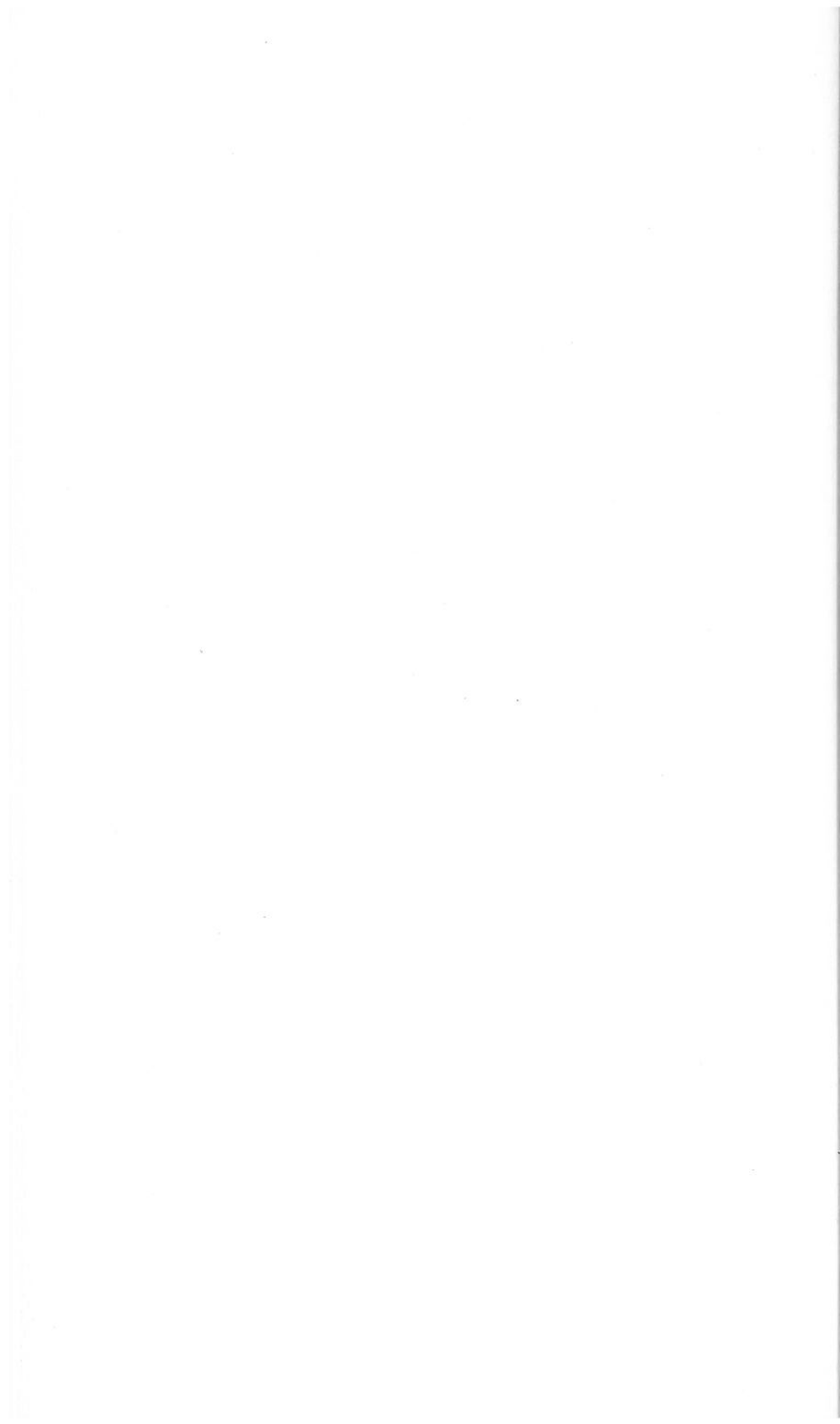
Αὐτὴ ἡ ἀκλινὴς πιστότης τῶν εὐσεβῶν τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου στὴν ἱερὰ «**Παρακαταθήκην**»⁴ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, καθὼς ἐπίσης καὶ στὴν «**Ὁρθόδοξον καὶ Θεάρεστον Ἔνστασιν**»⁵, ἤδη ἔχει συμβάλλει οὐσιαστικὰ στὴν πανορθόδοξο ἀφύπνισι τοῦ Ἀντι-οικουμενισμοῦ.

Ἄν συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ **ἐμμονή**, συνταιριασμένη πάντοτε μὲ τὸ γνήσιο ἦθος τῆς αὐτομεμφίας, τῆς ταπεινώσεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσευχῆς, εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ **ἐλπίδα** μας δὲν θὰ «**καταισχυνηθῇ**», ἀλλὰ – χάριτι Κυρίου – θὰ ἐορτάσουμε τὸ θαῦμα μιᾶς νέας Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ θαῦμα ἐνὸς νέου θριάμβου τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶθε τοῦτο νὰ γίνῃ πολὺ σύντομα, γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων, γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ, πρεσβεΐαις τῆς Κυρίας καὶ Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἀγίων. Ἀμήν!

4. Α' Τιμοθ. στ' 20, Β' Τιμοθ. α' 14.

5. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1045D/ἐνθ' ἄνωτ.

*Β΄
Ἡ στάσις ἔναντι
τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως
ἐπανεξετάζεται πανορθοδόξως
σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα*

Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ Ἀγιοκυπριανίτου, «Ἡ στάσις ἐναντι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐπανεξετάζεται πανορθόδοξως σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα», περιοδ. «**Ορθόδοξος Ἐνημέρωσις**», ἀριθ. 29/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1998, σελ. 117-122.

Ἡ στάσις ἔναντι τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*
ἐπανεξετάζεται πανορθόδοξως
σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα

Ἡ «*Διορθόδοξος Συνάντησις*» τῆς Θεσσαλονίκης
καὶ τὸ «*Θεολογικὸ Συμπόσιον*» τῆς Δαμασκού
ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ εἶναι
διηρημένοι καὶ εὐρίσκονται σὲ σύγχυσι

Η ΒΑΘΕΙΑ κρίσις τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*
καὶ τοῦ κυριωτέρου θεσμικοῦ ὄργανου αὐτῆς, τοῦ
«*Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν*» («*Π.Σ.Ε.*»), ἡ
ὁποία ἐπιδεινώνεται ραγδαίως τὰ τελευταῖα ἔτη, ἔχει
φθάσει πλέον σὲ τέτοιο νευραλγικὸ σημεῖο, ὥστε ὄχι
μόνον δὲν καταβάλλεται ἀπὸ τοὺς *Οἰκουμενιστὰς*
προσπάθεια ἀποκρύψεως αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ δημοσιο-
ποιεῖται μὲ τὸν πλέον ἐπίσημο τρόπο.

Προσφάτως, δύο μεΐζονες Διασκέψεις, ἡ «*Διορθό-
δοξος Συνάντησις*» τῆς Θεσσαλονίκης («*Δ.Σ.Θ.*»)
[29.4-2.5.1998] καὶ τὸ «*Θεολογικὸ Συμπόσιον*» τῆς Δα-
μασκού («*Θ.Σ.Δ.*») [7-13.5.1998], ἔφεραν γιὰ πρώτη
φορὰ μὲ τόση ἔμφασι στὸ προσκῆνιο τὸ θέμα τῆς
συμμετοχῆς τῶν Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλη-
σιῶν στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* καὶ εἰδικὰ στὸ «*Π.Σ.Ε.*»,
ἐν ὧσφι μάλιστα τῆς συγκλήσεως τῆς *Η' Γενικῆς Συν-
ελεύσεως* αὐτοῦ στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε
(Ἀφρική).

Ὁ *Οἰκουμενικὸς Ὄργανισμὸς* τῆς Γενεύης, πενήν-
τα ἔτη μετὰ τὴν ἰδρυσί του (1948), διέρχεται τὴν κρι-
σιμώτερη καμπὴ τῆς πορείας του, λόγῳ σοβαρω-
τάτων προβλημάτων, ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς φύ-
σεως, ὀδηγούμενο σὲ πλήρες ἀδιέξοδο, ἴσως δὲ καὶ
διάλυσιν.

Τὸ «*Π.Σ.Ε.*» εἶναι ἓνας κυριολεκτικὰ «*παραδειγμα-
τικὸς*» ὀργανισμὸς τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*, ὁ

ὁποῖος θεμελιώθηκε καὶ δραστηριοποιήθηκε μὲ καθα-
ρῶς δυτικὲς προϋποθέσεις, ἐξελίχθηκε σὲ ἓνα γρα-
φειοκρατικὸ μαμμούθ, ἀποτελματώθηκε στὴν καθι-
δρυματικὴ δυσκινησίᾳ του καὶ ἀφοῦ ἐξήντηλε τὰ ἀν-
θρωποκεντρικὰ ὄριά του, τείνει πλέον νὰ ἀπωλέσῃ
τὴν χριστιανικὴ του ταυτότητα μὲ τὸ τολμηρὸ ἄνοιγ-
μά του πρὸς τὶς ἄλλες θρησκείες.

Πῶς οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταί* στίς δύο πρόσφα-
τες *Διασκέψεις* ἀντιμετώπισαν τὴν ὀξεῖα πρόκλησι
αὐτοκριτικῆς, ἐξ αἰτίας τῆς κρίσεως τῆς *Οἰκουμενι-
κῆς Κινήσεως* καὶ τῆς ὀργανικῆς σχέσεώς τους μὲ τὸ
«Π.Σ.Ε.»;

Α. Ἡ Διάσκεψις τῆς Θεσσαλονίκης¹

1. «Ἀναζητοῦν ἐρείσματα ἱκανά»

ΕΝ ΠΡΩΤΟΙΣ, εἶναι λίαν παρήγορο τὸ γεγονός, ὅτι ἡ «Διορθόδοξος Συνάντησις» Θεσσαλονίκης συνήλθε «εἰς ἀνταπόκρισιν πρὸς τὸ αἶτημα τῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Σερβίας καὶ λόγῳ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν»².

Τὸ γεγονός χαρακτηρίζεται ὡς λίαν παρήγορο, διότι βεβαίως γιὰ πρώτη φορὰ συνέρχεται μέσα σὲ τέτοιο ἀντι-οικουμενιστικὸ κλίμα καὶ σὲ τόσο τεταμένη ἀτμόσφαιρα μία Πανορθόδοξος Διάσκεψις, προκει-

1. Βλ. «Διορθόδοξος Συνάντησις ἐπὶ τοῦ θέματος "Ἀξιολογήσεις Νεωτέρων Δεδομένων εἰς τὰς Σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικῆς Κινήσεως" (Θεσσαλονίκη, 29 Ἀπριλίου - 2 Μαΐου 1998)», περιοδ. «Ἐνημέρωσις» Γενεύης, ΙΔ-1998/5, σελ. 3-6· Μ.Π. Γ. Τσέτση, «Στὸ περιθώριον τῆς Διορθοδόξου Συναντήσεως τῆς Θεσσαλονίκης», αὐτόθι, σελ. 1-2· περιοδ. «Ἐπίσκεψις», ἀριθ. 557/31.5.1998, σελ. 5-8· ἔφημερ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» Ἀθηνῶν, ἀριθ. 452/16.6.1998, σελ. 8 (τὸ «Ἀνακοινωθέν»)· ἔφημερ. «Καθολικὴ», ἀριθ. 2865/23.6.1998, σελ. 1 καὶ 6 (τὸ «Ἀνακοινωθέν»)· Edward Doogue, «Orthodox churches warn of dangerous division in ecumenical movement», ὑπηρεσία ENI News Service/4 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεύης Ecumenical News International· Διαδίκτυον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας: «External Church Relations, For Immediate Release, May 5, 1998: An Inter-Orthodox Meeting on Relations with the Ecumenical Movement» ἔφημερ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἀριθ. 1274/22.5.1998, σελ. 1 καὶ 5· ἔφημερ. «Nezavisimaia gazeta», 6.5.1998: «Orthodox Ultimatum»· Bishop Photii of Triaditza, «Ekklesiastical Conscience, Church Policy and Ecumenism» (ἐκ τοῦ Διαδουκτίου)· περιοδ. «Orthodox Tradition», Vol. XV, No 4/1998, pp. 66-69: «The Thessaloniki Summit» (ἀγγλικὴ μετάφρασις τοῦ ρωσικοῦ πρωτοτύπου ἐκ τοῦ περιοδ. «Κήρυξ» No 3/1998, τῆς Ἐπαρχίας Βερολίνου καὶ Γερμανίας τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασποράς).

2. «Ἀνακοινωθέν», § 1.

μένου νὰ προβῆ σὲ ἀνάλογες ἀποτιμήσεις, ἀξιολογήσεις καὶ ἐπανεκτιμήσεις.

Οἱ Ἐκκλησίες Ρωσίας καὶ Γεωργίας ἀντιμετωπίζουν **ἰσχυρότατο ἀντι-οικουμενιστικὸ ρεῦμα** στοὺς κόλπους των, **ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου κυρίως ὑπέβηλαν τὸ αἴτημά τους** γιὰ μία *Διάσκεψι*, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο **παραδόξως ἀποσιωπᾶται** ἀπὸ τὸ «Ἀνακοινωθέν».

Ἐπομένως, ἡ πληρεστέρα μορφή τῆς § 1 τοῦ «Ἀνακοινωθέντος» θὰ ἦταν ἡ ἐξῆς, ὅπως τὴν ἀποδίδουν οἱ ἐρμηνεῖες τῶν Οἰκουμενιστῶν:

Ἡ «Δ.Σ.Θ.» συνεκλήθη «κατόπιν ἐπιτακτικοῦ αἰτήματος (ἔπειτα ἀπὸ ἐπίμονο αἴτημα) τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Σερβίας, οἱ ὁποῖες ἀναζητοῦν ἐρείσματα (ὅπως βοηθηθοῦν στὴν ἀναζήτηση ἐρεισμάτων) ἱκανὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ μέχρι τώρα σύμπραξή τους (οἰκουμενιστικὴ τους δέσμευση καὶ σύμπραξη) μὲ τὴν οἰκουμενικὴ κίνηση ἐναντίον ὁμάδων (ἐνώπιον τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἐκκλησίας θεμελιοκρατικῶν ὁμάδων) ἀντιθέτων, μετὰ τὴν ἀποχώρηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν»³.

2. Οἱ Ἄντι-οικουμενισταὶ σὲ «Διάλογο» μὲ τοὺς Οἰκουμενιστὰς

ΕΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ἡ «Δ.Σ.Θ.» ἀναφέρθηκε κατακριτικῶς στὶς «σχισματικὲς» καὶ «ἀκραῖες ὁμάδες», οἱ ὁποῖες δραστηριοποιοῦνται «ἐντὸς τῶν κόλπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» καὶ ἀσκοῦν ἀντι-οικουμενιστικὴ κριτικὴ «κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ ὑπονομεύουν τὴν αὐθεντία αὐτῆς»⁴.

3. Ἐφημερ. «Καθολικὴ», ἀριθ. 2865/23.6.1998, σελ. 1· περιοδ. «Ἐνημέρωσις», ΙΔ-1998/5, σελ. 2.

4. «Ἀνακοινωθέν», § 4.

**«Διορθόδοξος Συνάντησις Θεσσαλονίκης»
(29.4-2.5.1998)**

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς «Συναντήσεως» ἐντὸς τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης.

Ἡ «Διορθόδοξος Συνάντησις» τῆς Θεσσαλονίκης συνήλθε «εἰς ἀνταπόκρισιν πρὸς τὸ αἶτημα τῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Σερβίας καὶ λόγῳ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν».

Ἡ «Συνάντησις» αὐτὴ ἔφερε γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τόση ἔμφασι στὸ προσκήνιο τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι καὶ εἰδικὰ στὸ «Π.Σ.Ε.», τὸ ὁποῖο πενήντα ἔτη μετὰ τὴν ἴδρυσί του (1948), διέρχεται τὴν κρισιμώτερη καμπὴ τῆς πορείας του.

Ἡ «Συνάντησις» ὡμολόγησε, ὅτι «μετὰ αἰῶνα ὀλόκληρον ὀρθοδόξου συμμετοχῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησι καὶ παρουσίας ἡμίσεως αἰῶνος εἰς τὸ Π.Σ. Ἐκκλησιῶν», «τὸ χάσμα μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Προτεσταντῶν γίνεται μεγαλύτερον».

Παραβλέποντες πρὸς τὸ παρὸν τὸ ἀτοπον τῆς ἐπικλήσεως τῆς «αὐθεντίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας» (καὶ ὁ Νεστόριος ἐπεκαλεῖτο τὴν «αὐθεντίαν» ποὺ ἐνσάρκωνε ὡς «ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης»), παρατηροῦμε ὅτι ἡ «Δ.Σ.Θ.» ἀποδίδει στὶς ἀντι-οικουμενιστικὲς «ομάδες» ἐλατήρια ταπεινά, χωρὶς νὰ τεκμηριώσῃ τὴν ἄποψι αὐτῆ καὶ χωρὶς βεβαίως νὰ ἔχη δίκαιο.

Καὶ τοῦτο, διότι οἱ Ἄντι-οικουμενισταὶ ἐπανελημμένως ἔχουν ἐκφράσει τὴν Ἐκκλησιολογικὴ Ταυτότητά τους μὲ σαφήνεια, καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς ἀγαθὲς προθέσεις καὶ τὰ ἀνιδιοτελῆ κίνητρα τῆς «κριτικῆς» των, ἢ δὲ ἀντι-οικουμενιστικὴ παραγωγή τους (ἄρθρα, βιβλία, ταινίες κ.ἄ.), παρὰ τὶς ἀνθρώπινες ἀδυναμίεις τῆς, ἀποβλέπει πάντοτε στὴν σοβαρῆ, ὑπεύθυνη καὶ τεκμηριωμένη ἀντιμετώπισι τῶν ἐκτροπῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τοῦ «Π.Σ.Ε.».

Ἄλλωστε, αὐτὴ ταύτη ἢ ποιοτικὰ ὑψηλὴ Ἄντι-οικουμενιστικὴ Πρότασις εἶναι ποὺ ἔχει ἀνησυχήσει τοὺς ὀρθοδόξους Οἰκουμενιστὰς καὶ ἔχει ἀφυπνίσει τὴν Συνοδικὴ Συνείδησι τοῦ Ὀρθοδόξου Λαοῦ, ὥστε νὰ φθάσουμε σὲ ἀποχωρήσεις ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ σὲ συγκλήσεις «Διορθοδόξων Συναντήσεων», μὲ ἀπρόβλεπτη συνέχεια...

Οἱ δὲ παράγοντες τῆς βαθυτάτης κρίσεως τοῦ «Π.Σ.Ε.», τοὺς ὁποίους ἐν μέρει ἐπισημαίνει ἐπιτυχῶς ἡ «Δ.Σ.Θ.», ἐπιβεβαιώνουν πλήρως (ἂν ὄχι καὶ πανηγυρικῶς...) τὴν ὀρθότητα τῶν συμπερασμάτων τῆς ἀντι-οικουμενιστικῆς κριτικῆς.

Πάντως, τὸ «εὐχάριστο» εἶναι, ὅτι - μετὰ τὴν «Μόνη Ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν ἔδρα τοῦ Π.Σ.Ε.» στὴν Γενεύη (τὸ 1996)⁵, μία Πανορθόδοξος Διάσκεψις συνεχίζει τὸν «Διάλογο» μὲ

5. Βλ. Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ, *Ὀρθοδοξία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις*, Ἀθήνα 1997.

τοὺς Ἀντι-οικουμενιστὰς τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου, τοὺς ὁποίους ἐπέλεξε κατ' οὐσίαν ὡς μόνους «*συνομιλητὰς*»⁶ τῆς, μέσῳ τῆς συγκεκριμένης ἀναφορᾶς τῆς στὸ «Ἀνακοινωθὲν» τῆς «Δ.Σ.Θ.» μιᾶς ἀναφορᾶς, τῆς ὁποίας ἡ «*ποιότητα*» συντονίζεται πλήρως πρὸς τὴν πλέον γνησίαν μορφή τοῦ οἰκουμενιστικοῦ *Φουνταμενταλισμοῦ* τῆς Γενεύης.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ ἐνωτικὴ προοπτικὴ τῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ λησμονοῦν ποτὲ τὸ ἱερὸν αἶτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ὁρθοδόξων καὶ νὰ παραβλέπουν τὴν συνήθως συκοφαντικὴ τακτικὴ καὶ ἀφιλάδελφη στάσι τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν*.

* * *

3. Τελεία ἀποσιώπησις τοῦ ἐνωτικοῦ ὁράματος

ΚΑΤΟΠΙΝ, προκαλεῖ *βαθεῖαν ἔκπληξιν*, ὅτι ἡ «Δ.Σ.Θ.», ἐνῶ ἀσχολήθηκε μὲ τις «*Ἀξιολογήσεις Νεωτέρων Δεδομένων εἰς τὰς Σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*», *ἀπεσιώπησε τελείως* τὸ θέμα τοῦ ἐνωτικοῦ ὁράματος τῶν διηρημένων Χριστιανῶν βάσει τῆς ὀρθοδόξου προοπτικῆς καὶ ἐκκλησιολογίας.

Ἡ ἀναφορὰ ὁμῶς στὴν κρίσι τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* οὐσιαστικῶς (πρέπει νὰ) ἀποτελεῖ ἀναφορὰ **στὴν κρίσι τοῦ ἐνωτικοῦ ὁράματος**, δηλαδὴ στὴν ἀδυναμία (ἢ - κατὰ βάθος - στὴν ἔλλειψι διαθέσεως) νὰ κατορθωθῇ *ἓνα παγχριστιανικὸ consensus* στὴν κατανόησι τῆς Ἀποστολικῆς Πίστεως, ὅπως αὐτὴ διακρατεῖται ἀνόθευτος καὶ ἀκεραία μόνον ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία.

6. Ἰωάννου Πέτρου (Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης), «*Σχόλιο*» στὶς «*Ἀξιολογήσεις Νεωτέρων Δεδομένων...*», περιοδ. «*Καθ' ὁδόν*» Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 14/Ἰουνίου 1998, σελ. 113.

Παραδόξως, οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταί*, ὀμιλοῦντες γιὰ τὴν κρίσι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τοῦ «Π.Σ.Ε.» δὲν ἀναφέρονται στὴν **οὐσία** αὐτῆς τῆς κρίσεως, οὔτε στὶς ἀνάλογες ἐκκλησιολογικὲς ἐπιπτώσεις καὶ τὴν τηρητέα ὀρθόδοξο στάσι, ἀλλὰ ὑπογραμμίζουν μόνον τὸν διπλὸ χαρακτῆρα τῆς συμμετοχῆς τῶν στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι*: **α) παρέχειν** «*μαρτυρίαν τῆς Ἀληθείας*» καὶ **β) μετέχειν** «*εἰς τὰς διαφόρους μορφὰς τῆς διαχριστιανικῆς συνεργασίας*»⁷!..

Καὶ ἡ «ἐπανεένωσις»; Καὶ ἡ ἐνότης; Καὶ ἡ οὐσία τῆς;...

Εἶναι προφανῆς ἡ δικαίωσις τῆς ἐντόνου κριτικῆς καὶ ἡ ὀρθότης τῶν διαπιστώσεων ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Ἀντι-οικουμενιστῶν εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ θεμελιωδесоστάτου τούτου ζητήματος:

– **οἱ Οἰκουμενισταί** ὄλου τοῦ φάσματος ἐγκαινίασαν τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι μὲ τὴν ἐπίγνωσι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μὲν **ὄρατῶς** διηρημένη, ἀλλὰ **ἀόρατῶς** εἶναι ἐνωμένη·

– **ἡ ὄρατὴ ἐνότης** θὰ ἐξεφράζετο διὰ τῶν οἰκουμενιστικῶν προσπαθειῶν, μέσω μιᾶς *συγκρητιστικῆς συνυπάρξεως* ὄλων τῶν Χριστιανῶν ἐν κοινῶν προσευχῆς, πνευματικῆς ζωῆς, θεολογικῆς παιδείας, συνεργασίας καὶ κοινωνικῆς διακονίας·

– **μέσω αὐτοῦ** τοῦ συγχρωτισμοῦ, καλλιεργήθηκε ἡ ἰδέα ἐνὸς *ἀμοιβαίου ἐμπλουτισμοῦ* τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων καὶ ὑλοποιήθηκε ὁ «*ρεαλιστικὸς οἰκουμενισμὸς*», βάσει τοῦ ὁποῖου ἡ (ἐξωτερικὴ/ὄρατὴ) ἐνώσις κατανοεῖται ὡς «*ἐνώσις διηρημένων ἐκκλησιῶν*»/«*χριστιανικῶν Παραδόσεων*» ἢ ὡς «*κοινωνία ἐν ἀντιθέσει καὶ ποικιλίᾳ*»·

– **τὸ «κατόρθωμα»** αὐτὸ θεωρεῖται πρὸς τὸ παρὸν ἐπαρκές, ἐφ' ὅσον παρέχει τὴν δυνατότητα τῆς «*κοινῆς μαρτυρίας*» τῆς «*Ἐκκλησίας*» στὰ σύγχρονα

7. «Ἀνακοινωθέν», §§ 6 καὶ 7.

κοινωνικά ρεύματα καὶ τῆς κοινῆς «ἀπαντήσεως» στὶς προκλήσεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Εἶναι προφανές, ὅτι οἱ *Οἰκουμενισταί* (ἐτερόδοξοι καὶ ὀρθόδοξοι), μὲ συνεκτικὸ κέντρο τους τὸ «Π. Σ.Ε.», πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου γιὰ τὴν ἔνωση ἐν τῇ Ἀληθείᾳ, κατὰ βάθος **θεσμοποιοῦν** τὶς ὁμολογιακὲς διαιρέσεις καὶ **προωθοῦν** de facto ἓνα συγκρητιστικὸ «μοντέλο» διακοινωνικῆς ἐνώσεως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν πίστεων.

Ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1995, κατὰ τὴν ἐπίσκεψί του στὸ «Π.Σ.Ε.» στὴν Γενεύη, ἦταν σαφέστατος, ὅταν ἐδήλωνε τὰ ἑξῆς:

«Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀποθαρρύνῃ. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ὁ θεολογικὸς διάλογος, ὡς μὴ ὠφελε, καρκινοβατῆ, **δὲν ἐμποδίζει τίποτε** τὰς Ἐκκλησίας - μέλη, ὅπως... ὁραματισθοῦν ἐν Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ἐπιτρέπον **τὴν ἀγαστὴν συνεργασίαν** ὄλων τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων εἰς τὸν ἠθικόν, κοινωνικόν, ἱεραποστολικόν καὶ διακοινωνικόν τομέα, **ἀνεξαρτήτως τῶν βασικῶν θεολογικῶν αὐτῶν διαφορῶν**, ὡς τοῦτο ὑπεγράμμιζε πρὸ ἐβδομηκονταετίας ἤδη ἡ γνωστὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1920»⁸.

* * *

4. «**Δυνατότης πληρεστέρας ὀρθοδόξου συμμετοχῆς**»

ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ, ἡ «Δ.Σ.Θ.» - λησμονήσασα τὴν καίρια ἐκκλησιολογικὴ ἀλήθεια, ὅτι **δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χωρισθῇ ἡ κοινωνία ἐν τῇ πίστει ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐν τῇ διακονίᾳ**, ἐφ' ὅσον μόνον ἡ ἐνότις τῆς πίστεως μᾶς ἱκανώνει νὰ ἔχωμε κοινὴν διακονία, ἀποστολὴ καὶ μαρτυρία - προκαλεῖ καὶ **νέαν ἐκπληξι.**

8. Περιοδ. «Ἐνημέρωσις», ΙΑ-1995/12, σελ. 24.

Ἡ «Δ.Σ.Θ.» ὁμολογεῖ μὲ σαφήνεια, ὅτι ἐντὸς τοῦ «Π.Σ.Ε.» «*ὑπάρχουν ὠρισμένα ἐξελίξεις*», «αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται *ἀπαράδεκτοι*»⁹ καὶ τὶς ὁποῖες κατονομάζει: ἡ ἐμπλοκὴ σὲ συζητήσεις ἐπὶ θεμάτων ἐντελῶς ξένων πρὸς τὴν Ὁρθόδοξο Παράδοσι, ἡ ἐπιμονὴ τῶν ἑτεροδόξων στὴν ἰδέα τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας, ἡ χειροτονία τῶν γυναικῶν, τὰ δικαιώματα τῶν «σεξουαλικῶν μειονοτήτων», οἱ τάσεις θρησκευτικοῦ συγκρητισμοῦ⁹. Ἐπίσης ὁμολογεῖ, ὅτι «μετὰ ἀπὸ αἰῶνα ὀλόκληρον ὀρθοδόξου συμμετοχῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν καὶ παρουσίας ἡμίσεως αἰῶνος εἰς τὸ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν», «*τὸ χάσμα μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Προτεσταντῶν γίνεται μεγαλύτερον*»¹⁰.

Παραδόξως ὁμως, μετὰ ἀπὸ τὶς σοβαρώτατες αὐτὲς διαπιστώσεις, καὶ ἐνῶ θὰ ἀνεμένετο μία οὐσιαστικὴ καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξος πρότασις γιὰ τὴν ἐξοδο ἀπὸ τὴν κρίσι καὶ τὴν διασφάλισι τῆς ἀκεραιότητος τῶν ὀρθοδόξων μελῶν, ἡ «Δ.Σ.Θ.» προτείνει

«ὅπως τὸ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν ὑποστῇ ριζικὴν ἀνασυγκρότησιν, προκειμένου νὰ ὑπάρξῃ δυνατότης πληρεστέρας ὀρθοδόξου συμμετοχῆς»¹¹!...

Τοιοτοτρόπως, οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ ἐντοπίζουν σαφῶς τὴν κρίσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» κυρίως σὲ λόγους ἐξωτερικοὺς/διαρθρωτικοὺς, δηλαδὴ στὴν μὴ «ικανοποιητικὴν ὀρθόδοξον συμμετοχὴν»¹², ἐφ' ὅσον ἀνέκαθεν ἦσαν ἡ «μειοψηφία»⁹, καὶ ἀφήνουν νὰ νοηθῇ, ὅτι ἂν ἀλλάξῃ ἡ κατάστασις («ριζικὴ ἀνασυγκρότησις», «ριζικαὶ ἀναδιοργανώσεις», «ριζικαὶ ἀλλαγαί», «ριζικὴ ἀναδιάρθρωσις»), τότε θὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ

9. «Ἀνακοινωθέν», § 9.

10. «Ἀνακοινωθέν», § 10.

11. «Ἀνακοινωθέν», § 12.

12. «Ἀνακοινωθέν», § 13ε.

ἐπηρεάζουν «τὸν προσανατολισμὸν τοῦ ΠΣΕ καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἐπικρατοῦν ἦθος»⁹.

* * *

5. Ἐπὶ πλέον διαπιστώσεις

Η ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΗ αὐτὴ πρότασις τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν, γιὰ «ριζικὴ ἀναδιάρθρωσι» τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ «πληρέστερη συμμετοχὴ» εἰς αὐτό, ὡδήγει ἀναλυτικώτερα στὶς ἐξῆς ἐπὶ πλέον διαπιστώσεις.

α. Τὰ ὀρθόδοξα μέλη τοῦ «Π.Σ.Ε.», πρωτοστατοῦντων δυστυχῶς τῶν ἀρχιερέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ φοβοῦνται τὸν «κοινωνικὸ ἀντίκτυπο» καὶ θεωροῦν τὴν ὕπαρξι τοῦ θρησκευτικοῦ Συλλόγου τῆς Γενεύης ὡς τελευταία δυνατότητα διασώσεως τοῦ «πνευματικοῦ κύρους» τῆς «μιαῆς Χριστιανοσύνης», ἐκφράζουν γιὰ πολλοστὴ φορὰ τὴν ἀγωνία τους νὰ διασωθῇ πάση θυσίᾳ τὸ «Π.Σ.Ε.» ἀπὸ τὴν διάλυσι, ἐνῶ ἀντιθέτως δὲν τοὺς διακατέχει τοιαύτη ἀγωνία γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἶναι λίαν εὐγλωττος ἡ εἶδησις, ὅτι «ἡ Συνάντησις (τῆς Θεσσαλονίκης) ἔγινε “κεκλεισμένων τῶν θυρῶν” καὶ ἦταν πολὺ ἔντονος ἡ ἀναμέτρησις, ὥστε κάποιες στιγμὲς νὰ ἀπειληθῇ ἡ ὀρθόδοξος ἐνότης. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ἡμέρας τῶν συζητήσεων, ὅταν σχεδιαζόταν τὸ τελικὸ ἀνακοινωθέν, ἀκούσθηκε ἡ λέξις “σχίσμα” καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξέφρασαν τὴν ἐτοιμότητά τους νὰ τὸ πραγματοποιήσουν, σὲ περίπτωσι ποὺ οἱ ἀξιώσεις των δὲν θὰ ἐγίνοντο ἀποδεκτές»¹³.

β. Τὰ ὀρθόδοξα μέλη τοῦ «Π.Σ.Ε.», στὴν ἀγχώδη

13. Ἐφημερ. «Nezavisimaia gazeta», 6.5.1998.

προσπάθειά τους νὰ «σώσουν» ὅπωςδήποτε τὸ «Π.Σ.Ε.», φαίνεται νὰ μὴ κατανοοῦν τὶς ἀπόρροιας τῶν διαπιστώσεων τους γιὰ τὰ αἷτια τῆς κρίσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Γενεύης, τὰ ὁποῖα στὴν οὐσία συνιστοῦν τὸ ἀδιόρθωτον καὶ ἀνίατον αὐτοῦ.

Πράγματι:

– **ἐφ’ ὅσον** οἱ «ἀπαράδεκτες ἐξελίξεις» ἐντὸς τῶν Προτεσταντικῶν Κοινοτήτων θὰ γίνωνται συνεχῶς περισσότερο «ἀπαράδεκτες» καὶ θὰ μεταφέρονται ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου

– **ἐφ’ ὅσον**, πρὶν εὑρεθοῦν λύσεις «ἐνοποιητικὲς» στὴν συζήτησι τῶν λεγομένων «κλασσικῶν» δυτικῶν θεολογιῶν διὰ μιᾶς «οἰκουμενικῆς μεθοδολογίας», εἰσρέουν διαρκῶς στὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ νεώτεροι διαιρετικοὶ παράγοντες ἀπὸ τὶς ἀκραῖες προκλήσεις τῶν τριτοκοσμικῶν θεολογιῶν

– **ἐφ’ ὅσον** τὸ «Π.Σ.Ε.» θεωρεῖται ὡς ἓνα «δημιουργικὸ χωνευτήρι» ὄλων τῶν τάσεων, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποῖου λείπει ἓνα «ἀκέραιο ὄραμα» μὲ τὴν συνεχῆ μεταβολὴ τοῦ «οἰκουμενιστικοῦ παραδείγματος»

– **ἐφ’ ὅσον** συμβαίνουν ὅλα αὐτά, ἀποτελεῖ ὄντως παροιμιώδη «ἀφέλεια» ἢ «διαρθρωτικὴ πρότασις» τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν, ἢ ὁποῖα τελικῶς φέρει στὴν ἐπιφάνεια τὴν **τραγικωτάτη ἀλήθεια**, ὅτι κατ’ οὐσίαν **διέρχεται βαθυτάτην κρίσιν ὄχι τὸ «Π.Σ.Ε.», ἀλλὰ ἡ ὀρθόδοξος πτέρυγά του.**

γ. Τὰ ὀρθόδοξα μέλη τοῦ «Π.Σ.Ε.» οὐσιαστικῶς ἔχουν δυνατότητα **δύο μόνον ἐπιλογῶν:**

• **ἂν θέλουν** νὰ διασώσουν τὴν Ὁρθόδοξο Ταυτότητά τους καὶ ἂν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν σωτηρία αὐτῶν καὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐταίρων τους, θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ νὰ παύσουν νὰ ἀποτελοῦν μέλη ἐνὸς ἀνθρωποπαγοῦς/«κοσμικοῦ» Θρησκευτικοῦ Συλλόγου, ἐφ’ ὅσον ἐκκλησιολογικῶς καὶ σωτηριολογικῶς **εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀδιανόητον ἢ Ὁρθόδοξία νὰ εἶναι «μέλος» σὲ «κάτι»,** τὴν στιγμὴ

πού καλεῖ τοὺς πάντας νὰ συμμετάσχουν στὴν Καθολικότητα καὶ Ὀλοκληρία Τῆς, γενόμενοι μέλη τοῦ Σώματος Αὐτῆς, μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

• **ἂν θέλουν** νὰ διασώσουν τὴν ὁμοσπονδιακὴ καὶ ἠθικὴ ἐνότητά τους μὲ τοὺς ἑτεροδόξους διὰ τῆς «Κοινῆς Διακονίας», ὡς μέλη τῆς «Λέσχης (τῶν) θρησκευομένων Ἀνθρώπων» τῆς Γενεύης, ἀπλῶς θὰ ἐπιβεβαιώσουν, ὅτι **γί' αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι κυρίως καὶ ἀληθῶς αἰρετικοί.**

* * *

6. «Ἡ Ὀρθοδοξία οὐδέποτε ἐπροδόθη»;

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΕΚΠΛΗΞΙΣ τῆς «Δ.Σ.Θ.» εἶναι ἡ διαβεβαίωσίς της, ὅτι στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι «ἡ Ὀρθοδοξία οὐδέποτε ἐπροδόθη» ἀπὸ τοὺς ὀρθόδοξους Ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι πάντοτε «ἐνήργησαν ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν, τὴν διδασκαλίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν Πατέρων καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»¹⁴.

Ἡ διαβεβαίωσις αὐτὴ στερεῖται σοβαρότητος, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινείας, διότι οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ δὲν ἀγνοοῦν βεβαίως, ὅτι ἐντεῦθεν τοῦ 1920, μέσῳ τῆς συμμετοχῆς των στὴν Διαχριστιανικὴ Κίνησι, ἐγκαινίασαν ἐκκλησιολογικῶς μίαν «**Νεωτερικότητα**» καὶ ἐντεῦθεν τοῦ 1970, μέσῳ τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου, προχώρησαν στὴν «**Μετανεωτερικότητα**», υἱοθετήσαντες κυριολεκτικὰ ἓνα νέο «**παράδειγμα**» - κάθε ἄλλο παρὰ ὀρθόδοξο - στὴν θεολογία.

Ἡ ἐπίκλησις ὑπὸ τῶν Οἰκουμενιστῶν τοῦ «Κριτηρίου τῆς Ἀρχεγόνου Ταυτότητος» (Κανονικὴ Τάξις,

14. «Ἀνακοινωθέν», § 11.

Διδασκαλία Συνόδων, Πατέρων καὶ Παραδόσεως) εἶναι σαφῶς **παραπλανητική**, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀδύνατον νὰ θεμελιωθοῦν στὴν Ἱερά Παράδοσι οἰκουμενιστικῆς θεολογικῆς ἀπόψεως, διακηρυχθεῖσαι ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους, ὅπως λόγου χάριν ἡ «*Βαπτισματικὴ Θεολογία*», ἡ θεολογία τῶν «*Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν*», ἡ θεολογία τῆς «*Διευρυμένης Ἐκκλησίας*», ἡ θεολογία τοῦ «*Πολιτισμικοῦ Πλουραλισμοῦ*» καὶ ἡ θεολογία τῆς «*Κοινῆς Διακονίας*»¹⁵.

* * *

7. Ὦντως εὐχάριστες ἐκπλήξεις;

ΤΕΛΙΚΩΣ, ἡ «*Δ.Σ.Θ.*» μᾶς ἐπεφύλαξε καὶ εὐχάριστες ἐκπλήξεις· εἶναι ὁμως πραγματικὰ εὐχάριστες; Ἰδωμεν...

α. Ἀπεφασίσθη, ὅτι στὴν ἐπετειακὴ *Ἡ' Γενικὴ Συνέλευσις* στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε (3-14.12.1998) «οἱ Ὀρθόδοξοι Σύνοδοι δὲν θὰ συμμετάσχουν εἰς οἰκουμενικὰς λατρευτικὰς συνάξεις, κοινὰς προσευχὰς, λατρείας καὶ ἄλλας θρησκευτικὰς τελετάς»¹⁶.

Τὸ «εὐχάριστο» ὁμως αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως ἀποδυναμώνεται, ὅταν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξῆς:

– **τούτο** θὰ ἰσχύσῃ **μόνον** «*διαρκούσης τῆς Συνελεύσεως*»¹⁷.

– **τούτο** εἶναι ἀδύνατον (καὶ ἀδιανόητον) νὰ ἰσχύσῃ ἀπόλυτα γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους *Οἰκουμενιστάς*, ἐφ' ὅσον «*γιὰ ἓνα ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν συμβάντων τῆς Συνελεύσεως, μιᾶς Ἀκολουθίας "ἐπανυποσχέσεως"*», «*ἀναμένεται*» «οἱ 332 ἐκκλησίες-μέλη τοῦ

15. Ἐπισκόπου Αὐλώνας Ἀγγέλου, *Οἰκουμενισμός: Κίνησις γιὰ τὴν ἔνωσι ἢ συγκρητιστικὴ αἵρεσις*; σελ. 43-50 (§ 2. Δεύτερος κύκλος: Οἰκουμενικὴ Θεολογία), Ἀθήνα 1998.

16. «*Ἀνακοινωθέν*», § 12γ.

17. «*Ἀνακοινωθέν*», § 12γ.

ΠΣΕ [Ὁρθόδοξοι, Ἀγγλικανοί, Προτεστάνται] νὰ ὑποσχεθοῦν νὰ συνεχίσουν τὴν ὑποστήριξί τους στὸν Οἰκουμενισμό»¹⁸.

– **ἀπεφασίσθη** «ὁμοφώνως» νὰ συνεχισθῆ ἡ συμμετοχὴ «εἰς τὰς διαφόρους μορφὰς τῆς διαχριστιανικῆς συνεργασίας»¹⁹, τὸ ὁποῖον βεβαίως εἶναι μεῖζον τῆς συμμετοχῆς στὴν «διαχριστιανικὴ λατρεία».

• **Ἄν** δὲν ἔχωμε ἐν προκειμένῳ προσπάθεια παραπλανήσεως, ἔχομε ὅμως βεβαιότατα «**σύγχυσι κριτηρίων**»...

6. Ἐδηλώθη, ὅτι στὴν Χαράρε οἱ ὀρθόδοξοι Σύνοδοι «θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐκπρόσωποι τῶν "σεξουαλικῶν μειονοτήτων" ἤθελον γίνεи δεκτοὶ εἰς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τῆς Συνελεύσεως»²⁰.

Δυστυχῶς καὶ αὐτὴ ἡ δήλωσις δὲν εἶναι τελικῶς «εὐχάριστος» γιὰ τοὺς ἀκόλουθους λόγους:

– **ἐὰν ὄντως** ὑπῆρχε ἐνδεχόμενο ὑποδοχῆς «σεξουαλικῶν μειονοτήτων», τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποσταλῆ «**ἐδῶ καὶ τώρα**» **τελεσίγραφο** στὸ «Π.Σ.Ε.», διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐτίθετο ὡς ὄρος μεταβάσεως (ὄχι συμμετοχῆς) τῶν ὀρθοδόξων στὴν Χαράρε ἡ **ἀπόλυτος ἀπαγόρευσις τοιαύτης περιπτώσεως**·

– **ἐν προκειμένῳ** ὅμως, δὲν ἀντιμετωπίζεται ἀπλῶς ἓνα ἐνδεχόμενο, διότι εἶναι ἀρκούντως γνωστό, ὅτι **ἔχει προκληθῆ μεγάλη ἀναταραχὴ** ἀπὸ τὴν εἶδησι, ὅτι μία τοπικὴ ομάδα ὁμοφυλοφίλων καὶ λεσβιῶν ἔχει δηλώσει συμμετοχὴ στὸ «*Padare*» τῆς Συνελεύσεως·

– **Τὸ «Padare»** («τόπος συναντήσεως») θὰ εἶναι

18. Edward Doogue, «Orthodox churches warn of dangerous division in ecumenical movement», ὑπηρεσία ENI News Service/4 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεύης *Ecumenical News International*.

19. «Ἀνακοινωθέν», § 6.

20. «Ἀνακοινωθέν», § 14.

ένα εἰδικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἐπετειακῆς Συνελεύσεως, στὸ ὁποῖο θὰ λάβουν χώρα «200 περίπου διαφορετικὰ γεγονότα καὶ ἐπιδείξεις ἀπὸ ἐκκλησίες-μέλη τοῦ ΠΣΕ, καὶ ἀπὸ ἄλλες οἰκουμενικὲς ομάδες καὶ ὀργανισμούς»· γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ «τὸ "Padare" ἀντιπροσωπεύει μίᾶ ἀπὸ τὶς ἐντονώτερες ἐστίεις ἀνησυχίας», ἐφ' ὅσον οἱ ἀπόψεις καὶ προτάσεις τῶν «ομάδων» αὐτῶν κατόπιν θὰ συζητηθοῦν στὶς «στρογγυλὲς τράπεζες» τῆς Συνελεύσεως²¹.

γ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὰ «ἐκφοβιστικὰ μηνύματα» τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν πρὸς τὸ «Π. Σ.Ε.» τελικὰ ἔχουν χαρακτῆρα μόνον ρητορικὸ καὶ δὲν ἀποτελοῦν σωτήρια τροχοπέδη στὴν πτωτικὴ πορεία του, ὅταν μάλιστα ἀναλογισθοῦμε, ὅτι αὐτὰ τὰ «μηνύματα» κυριολεκτικὰ συνθλίβονται κάτω ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο βᾶρος τῆς ὀρθοδόξου παρουσίας στὴν Συνέλευσι:

ὁ μὲν ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, βετεράνος Οἰκουμενιστῆς, θὰ εἶναι ἕνας ἐκ τῶν κυρίων ὁμιλητῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Συνελεύσεως²²· **ὁ δὲ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως** κ. Βαρθολομαῖος, ἕτερος βετεράνος Οἰκουμενιστῆς, θὰ εἶναι παρὼν στὴν Ζιμπάμπουε γιὰ νὰ συμμετάσχη στὸν ἑορτασμὸ τῆς 50ῆς ἐπετείου τοῦ «Π. Σ.Ε.»²³.

Καὶ ἐπὶ πλέον, ὅταν ἀναλογισθοῦμε, ὅτι

«οἱ πλέον σημαντικὲς παράγραφοι τοῦ Ἀνακωνωθέντος (τῆς «Δ.Σ.Θ.») ἦσαν ἐκεῖνες ποὺ ὑπεστήρι-

21. Edward Doogue, ἐνθ' ἄνωτ.: Stephen Brown, «WCC tries to diffuse crisis over Orthodox participation», ὑπηρεσία ENI News Service/20 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεύης Ecumenical News International.

22. Περιοδ. «Ἐνημέρωσις», ΙΔ-1998/2, σελ. 2: «Συνεδρία τῆς Ἐκτελεστικῆς Επιτροπῆς τοῦ ΠΣΕ» (17-20.2.1998).

23. Περιοδ. «Pensee Russe» (Paris), στὸ δελτίο Vertograd-
Inform # 4-5 (37-38), 1998.

ζαν τὴν οἰκουμενικὴν συνεργασίαν καὶ προέτρεπαν σὲ Ὁρθόδοξην συμμετοχὴν στὴν Συνέλευσιν, (καὶ) ὄχι ἐκεῖνες ποὺ καλοῦσαν σὲ μία ἀποχὴ ἀπὸ κάποιες δραστηριότητές της»²⁴.

Καὶ τέλος, ὅτι ἡ ἀπόφασιν γιὰ τὴν μὴ συμμετοχὴν στὴν «διαχριστιανικὴ λατρεία» τῆς Συνελεύσεως, ἂν βεβαίως τελικὰ αὐτὴ τηρηθῆ, δὲν ἐλήφθη γιὰ λόγους ἐκκλησιολογικούς, κανονικούς καὶ συνειδησιακούς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν φόβον καὶ μόνον μήπως ἡ τυχὸν συμμετοχὴ δώσει νέαν λαθὴν τοῖς Ἀντι-οικουμενιστάς νὰ τοὺς ἀσκήσουν κριτικὴν:

«Στὸ παρελθόν», λέγουσιν οἱ Οἰκουμενισταὶ τῆς Γενεύης, **«στοιχεῖα πολὺ συντηρητικὰ ἐντὸς τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἐχρησιμοποίησαν ὑλικὸ τῶν μέσων ἐνημερώσεως ἀπὸ τέτοιου εἴδους λατρεία, γιὰ νὰ κριτικάρουν τὴν Ὁρθόδοξην συμμετοχὴν στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησιν»²⁴.**

24. Edward Doogue, ἐνθ' ἄνωτ.

Β. Ἡ Διάσκεψις τῆς Δαμασκοῦ²⁵

1. Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ «Π.Σ.Ε.»

Τὸ «**Θεολογικὸ Συμπόσιο**» τῆς Δαμασκοῦ («**Θ.Σ.Δ.**») συνήλθε εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὴν «**Δ.Σ.Θ.**» ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ «**Π.Σ.Ε.**», στὸ Ἀντιχαλκηδόνιο Θεολογικὸ Σεμινάριο τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου.

Συμμετεῖχαν ὀρθόδοξοι καὶ Ἀντιχαλκηδόνιοι/Μονοφυσῖται *Οἰκουμενισταί*, μὲ σκοπὸ νὰ ἐγκύψουν στὴν θεματολογία καὶ τὴν γενικώτερη προβληματικὴ τῆς *Ἡ Γενικῆς Συνελεύσεως* τῆς Χαράρε, βάσει διαφόρων προκαταρκτικῶν κειμένων ποὺ εἶχαν ἐκπονηθῆ ἀπὸ εἰδικὲς ἐπιτροπὲς τοῦ «**Π.Σ.Ε.**».

Τὸ «**Θ.Σ.Δ.**» «δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθῆ καὶ στὶς προβληματικὲς σχέσεις τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μὲ τὸ ΠΣΕ, τονίζοντας ὅτι *στὴν ἐπιδείνωση τῆς καταστάσεως συνετέλεσαν πολλοὶ λόγοι*»²⁶, καὶ ἔθεσε ἐπὶ τάπητος τὴν προβληματολογία ποὺ εἶχε ἀπασχολήσει τὴν «**Δ.Σ.Θ.**».

Ἐγινε ἰδιαίτερη ἀναφορὰ **1) στὴν πρόθεσι τῶν**

25. Περιοδ. «**Ενημέρωσις**», ΙΔ-1998/5, σελ. 6-7: «**Θεολογικὸ Συμπόσιο στὴ Δαμασκὸ μὲ ἀντικείμενο τὴ θεματολογία τῆς Ἡ Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΠΣΕ**» ἔφημερ. «**Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια**», ἀριθ. 453/1.7.1998, σελ. 8 (ὁ τίτλος λανθασμένος/παραπλανητικός)· **Stephen Brown**, «*WCC tries to diffuse crisis over Orthodox participation*», ὑπηρεσία **ENI News Service**/20 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεῦης **Ecumenical News International: World Council of Churches - Office of Communication: Press Release**, 19 May 1998 «*Orthodox Participation in WCC: New Developments*»· **Διαδίκτυον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας**: «*External Church Relations, For Immediate Release, May 13, 1998: Conclusion of the Consultive Meeting in Damascus*»· ἔφημερ. «**Ὀρθόδοξος Τύπος**», ἀριθ. 1274/22.5.1998, σελ. 6.

26. Περιοδ. «**Ενημέρωσις**», ΙΔ-1998/5, σελ. 6.

ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν νὰ ἐπανεκτιμήσουν τὴν ἀνάμιξι τους στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι· **2) στὴν ἐκκλησιολογικὴ ταυτότητα τοῦ «Π.Σ.Ε.»**· **3) στὴν κριτικὴ στάσι τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν γιὰ τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς των σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ζωῆς τοῦ «Π.Σ.Ε.»**· **4) στὸ ζήτημα τῆς κοινῆς προσευχῆς ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων καὶ 5) στὰ φλέγοντα θέματα ἠθικῆς, τὰ ὁποῖα συζητοῦνται στὸ «Π.Σ.Ε.» «ὕπὸ τὴν σημαίαν τῶν “ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων”».**

2. Αὐξανομένη δυσaréσκεια πρὸς τὸ «Π.Σ.Ε.»

Ε ΠΕΙΔΗ θὰ ἀναφερθοῦμε στὴν ἐπομένη - τελικὴ ἐνότητα ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διαστάσεως τῶν ἀπόψεων μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν, ἐδῶ ἐπισημαίνουμε μόνον τὰ ἐξῆς δύο ἀξιοπρόσεκτα:

α. Στὸ «Θ.Σ.Δ.» δὲν ὑπῆρχε πανορθόδοξος ἀντιπροσώπευσις· δὲν συμμετεῖχαν οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες Ἱεροσολύμων, Γεωργίας, Σερβίας, Βουλγαρίας, Ἑλλάδος καὶ Φινλανδίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἐρμηνεύεται ὡς ἔτι περαιτέρω ἐπιδείνωσι τοῦ κλίματος **δυσareσκείας** τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν πρὸς τὸ «Π.Σ.Ε.».

β. Τὸ τελικὸ κείμενο τοῦ Συμποσίου, τὸ ὁποῖο θὰ σταλῆ πρὸς τὶς Ἐκκλησίες-μέλη καὶ θὰ ἀποτελέσῃ μέρος τοῦ προκαταρκτικοῦ ὑλικοῦ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Χαράρε, προεκάλεσε τριβές καὶ δὲν ἐγίνε ὁμόφωνα δεκτό.

Τὸ τελικὸ «Ἀνακοινωθέν», «τὸ ὁποῖο προετοιμάσθηκε μὲ ἀποφασιστικὴ ἐπίδρασι ἐκ μέρους τῶν ἐπισήμων τοῦ ΠΣΕ, ἀπέτυχε νὰ ἀποδώσῃ ὅλα τὰ σημεῖα τῶν ἀνησυχιῶν καὶ προτάσεων τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων τινῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες δὲν ἀντιπροσωπεύ-

θησαν στήν Συνάντησι. Ἐν ὄψει αὐτοῦ, ἡ ἀντιπροσωπία τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας **ἀπέσχε** ἀπό τήν υἰοθέτησι τοῦ τελικοῦ κειμένου»²⁷.

27. Διαδίκτυον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας: «External Church Relations, For Immediate Release, May 13, 1998: Conclusion of the Consultive Meeting in Damascus».

Γ. Οι ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* εἶναι διηρημένοι

1. Ἐνδο-ορθόδοξος κρίσις

ΟΙ *ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ* τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Δαμασκού καὶ ὅσα ἐπηκολούθησαν, ἰδιαίτερος μάλιστα ἡ ἀποχώρησις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.», ἀπέδειξαν ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* ἔχουν πλέον διαιρεθῆ καὶ μάλιστα βαθειά, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελικὴ στάσι τους ἔναντι τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* καὶ τοῦ *Συμβουλίου* τῆς Γενεύης.

Αὐτὸ βεβαίως εἶναι πολὺ ἐλπιδοφόρο, διότι ἡ περαιτέρω σχετικὴ προβληματολογία, ἡ ὁποία θὰ κορυφωθῆ μὲ τὰ ἀναμενόμενα ἔκτροπα τῆς *Ἡ Γενικῆς Συνελεύσεως* τῆς Χαράρε καὶ τὸν συνεχῶς αὐξανόμενο *Ἀντι-οικουμενισμό* ἐντὸς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἶναι βέβαιον, ὅτι θὰ συμβάλουν καθοριστικὰ στὴν τελικὴ κατανόησι τοῦ τελείως ἀσυμβάτου τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς ἡ Μία καὶ Μοναδικὴ Ἐκκλησία, μακρὰν ἀπὸ κάθε νεοφοβία καὶ ἀγοραφοβία, ἔχει ἐπιτακτικὸ χρέος νὰ ἐργασθῆ γιὰ τὴν προώθησι τῆς ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν, δραστηριοποιούμενη ὁμως ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐθεντικῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ βεβαίως

– **χωρὶς** νὰ τίθεται αὐτή, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἀνθρωποπαγοῦς/«κοσμικοῦ» *Θρησκευτικοῦ Συλλόγου* τῆς Γενεύης!...

– **χωρὶς** νὰ «*καπελλώνεται*» ἡ σωτηριολογικὴ ἱεραποστολικὴ δρᾶσις Της ἀπὸ τίς κοινωνιστικὲς γραφειοκρατικὲς ὑπηρεσίαις τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* καὶ

– **χωρὶς** νὰ «*πατρωνάρεται*» ἡ χαρισματικὴ Της Καθολικότης ἀπὸ τὰ τραγικὰ ὁμολογιακὰ σπαράγμα-

τα τῆς Δυτικῆς Χριστιανοσύνης, πού ἔχουν τὴν ψευδαίσθησι, ὅτι εὐρίσκουν τὴν ὀλοκληρία τους ἐντὸς τοῦ παμπροτεσταντικοῦ «Π.Σ.Ε.»!..

Ἡ βαθεῖα κρίσις τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* καὶ τοῦ «Π.Σ.Ε.» οὐσιαστικῶς ἀπεκάλυψε τὴν **ἐνδο-ορθόδοξο κρίσι** τῶν Οἰκουμενιστῶν, ἡ ὁποία ἐντοπίζεται κυρίως

– **στήν ἔλλειψι** ἐνιαίας ἐκκλησιολογικῆς σκέψεως καὶ ἐνιαίας ποιμαντικῆς εὐαισθησίας·

– **στήν μετατροπὴ** τῶν *Ἐπισήμων Διοικήσεων* σὲ *θρησκευοποιημένες καὶ γραφειοκρατικὲς ὁμάδες*, μὲ *βατικάνεια* δομὴ καὶ νοοτροπία, καὶ

– **στήν ἀπουσία** μιᾶς πραγματικῆς πανορθόδοξου ἐνότητος, λόγῳ τῆς αἰρέσεως τοῦ *Ἐθνικισμοῦ* καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν δυτικῶν ρευμάτων στὴν θεολογικὴ παιδεία καὶ πνευματικότητα.

* * *

2. Στοιχεῖα διαστάσεως

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΜΕ μερικὰ ἀπὸ τὰ πρόσφατα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν διάστασι ἀπόψεων μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν*.

α. **Στὴν «Δ.Σ.Θ.»** ἡ τελικὴ ἀπόφασις νὰ σταλοῦν στὴν Χαράρε ἐπίσημοι Ἐκπαιδευτικοὶ καὶ ὄχι ἀπλοῖ παρατηρηταί, ἦταν ἕνας **«συμβιβασμός»**, ἐφ' ὅσον **«ὑπῆρξαν πιέσεις ἐντὸς ὠρισμένων (ὀρθοδόξων) ἐκκλησιῶν νὰ στείλουν μόνον παρατηρητὰς στὴν Συνέλευσι»** καὶ **«ἀπαιτήθηκε μέγας ἀγώνας, ὥστε ἡ Συνάντησις νὰ πεισθῇ»** γιὰ τὸ ἀντίθετο²⁸.

28. Edward Doogue, «Orthodox churches warn of dangerous division in ecumenical movement», ὑπηρεσία ENI News Service/4 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεύης **Ecumenical News International**.

β. Στὸ «Θ.Σ.Δ.» συνεχίσθηκε ἡ **τριθὴ** μεταξύ τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν: τὸ Ἀνακοινωθὲν ἀναφέρει, ὅτι «*ὑπῆρχαν "διαφορετικὲς γνώμες" στὸ ἂν οἱ Ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι στὴν Συνέλευσι θὰ ἔχουν "πλήρη ὑποχρέωσι νὰ ψηφίσουν"*»²⁹, τὸ δὲ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἐπέμενε στὴν «*ἀνάγκη συμμορφώσεως*» πρὸς τὶς ἀποφάσεις τῆς «Δ.Σ.Θ.», βάσει τῶν ὁποίων - κατὰ τὴν ἐρμηνεῖα τῆς Μόσχας - ἡ ἀποχὴ τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ τὴν λατρεία καὶ τὶς ψηφοφορίες σημαίνει, ὅτι «*θὰ παρακολουθήσουν στὴν πραγματικότητα τὴν Συνέλευσι ὡς παρατηρηταί*»²⁷.

γ. Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαῖος, σὲ μία συνέντευξί του σὲ Βελγικὴ ἐφημερίδα, ἐδήλωσε μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

*«Ποτὲ δὲν σκεφθήκαμε νὰ φύγουμε ἀπὸ τὸ ΠΣΕ. Θὰ παραμείνω ἀρκετὲς ἡμέρες στὴν Ζιμπάμπουε γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς 50ῆς ἐπετείου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν»*³⁰.

δ. Ὁ ἐπίσκοπος κ. Ἱερεμίας, ἀντιπρόσωπος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας στὴν Θεσσαλονίκη, ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

*«Ἡ Ἐκκλησία μας θεωρεῖ τὴν "ἰδέα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ" θετικῶς»· «ἡ συμμετοχὴ στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι ἀποτελεῖ ἀδιαχώριστο τμήμα τῆς ζωῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»· «ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις εἶναι ὀργανικὴ· εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν ὑπαρξί τῆς Ἐκκλησίας»*³¹.

ε. Ὁ μητροπολίτης Βόστρων κ. Τιμόθεος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων στὴν Θεσ-

29. Stephen Brown, «WCC tries to difuse crisis over Orthodox participation», ὑπηρεσία ENI News Service/20 May 1998, τοῦ περιοδ. τῆς Γενεῦης Ecumenical News International.

30. Περιοδ. «Pensee Russe» (Paris), στὸ δελτίο Vertograd-*Inform* # 4-5 (37-38), 1998.

31. NG-Religion, 20.5.1998, στὸ δελτίο Vertograd-*Inform* # 4-5 (37-38), 1998.

σαλονίκη, ἐξέφρασε σαφῶς ἀντι-οικουμενιστικὲς ἀπόψεις:

«Ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια τώρα ἔχει ἀφήσει τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι καὶ δὲν μετέχει στὶς συναντήσεις τοῦ ΠΣΕ καὶ στοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους. Ὅμοίως, ἀποφεύγομε τὸ ὄνομα "Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν", διότι ἀναγνωρίζομε, ὅτι μόνον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική. Αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τίθεται σὲ ἴσο ἐπίπεδο μὲ ἄλλες ομάδες ἢ Χριστιανικὲς Ὁμολογίαι, οἱ ὁποῖαι αὐτο-ἀποκαλοῦνται ἐκκλησίαι»³².

στ. Ἡ κατανόησις τῆς διαστάσεως τῶν ὀρθοδόξων ἀπόψεων, ὠδήγησε καὶ τὴν Γενεὺν νὰ ἐπισημάνῃ, ὅτι

«τὸ Ἀνακοινωθὲν (τῆς Θεσσαλονίκης) καὶ οἱ συστάσεις ποὺ περιλαμβάνει θὰ ἀποτελέσουν μοιραίως τὸ θέμα περαιτέρω ἐσωτερικῆς Ὁρθόδοξου συζητήσεως, εἰδικῶς ἐφ' ὅσον κατανοοῦμε, ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Ἀνακοινωθέντος δὲν εὐρίσκεται σὲ συμφωνία μὲ τὶς ὁδηγίαι ποὺ εἶχαν δοθῆ σὲ κάποιους ἀντιπροσώπους ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίαι τους»· «οἱ συστάσεις ἔχουν ἐνδεχομένως πάρα πολὺ ἐκτεταμέναι συνέπειαι καὶ θὰ ἀπαιτήσουν προσεκτικὴ ἀνάλυσι καὶ θεώρησι ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ΠΣΕ στὴν διάρκειαν τῶν ἐρχομένων ἐβδομάδων»³³.

ζ. Ἡ πιθανότης αὐτῆ τῶν «πάρα πολὺ ἐκτεταμένων συνεπειῶν» ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις / «συστάσεις» τῆς «Δ.Σ.Θ.» ἐθορύβησε τοὺς ὑψηλοβάθμους τοῦ «Π.Σ.Ε.», οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν νὰ συνέλθουν στὴν Γενεὺν, ὡς «Ὁμάδα Κρίσεως», μὲ σκοπὸ νὰ ἐξεύρουν

32. NG-Religion, 20.5.1998, στὸ δελτίον Vertograd-Inform # 4-5 (37-38), 1998.

33. Stephen Brown, ἐνθ' ἄνωτ.

τρόπους γιὰ τὴν «ἐκτόνωση τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως κατὰ τρόπο ρεαλιστικὸ καὶ μὲ διαδικασία, ἡ ὁποία ἀφ' ἐνὸς θὰ περιέσωζε τὴν ἀδελφότητα ποὺ βιώνεται στὸ ΠΣΕ καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ἀνταποκρινόταν στὰ δικαιολογημένα αἰτήματα τῶν ὀρθοδόξων»³⁴.

Ἡ «**Ὁμάδα Κρίσεως**» ἀπεφάσισε νὰ προτείνει στοὺς Ὀρθοδόξους Προκαθημένους τὴν σύστασι τὸ ταχύτερο δυνατὸν μιᾶς «**Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς**» («**Μ.Θ.Ε.**») - ὅπως ἄλλωστε εἶχε προτείνει καὶ ἡ «**Δ.Σ.Θ.**», ἀλλὰ γιὰ τὴν μετα-Χαράρε περίοδο³⁵ - ἡ ὁποία νὰ συνέλθῃ γιὰ πρώτη φορὰ προκαταρκτικῶς ἀπὸ 22 ἕως 24 Ἰουνίου 1998 στὴν Γενεύη³⁶.

Ἄν καὶ ἐστάλησαν ὁμως οἱ σχετικὲς προσκλήσεις, τελικῶς ἀνεβλήθη ἡ σύγκλησις τῆς «**Μ.Θ.Ε.**», διότι ὁ ἐλάχιστος χρόνος δὲν ἦτο ἐπαρκῆς γιὰ τὴν ἀνάλογη προετοιμασία τῶν ὀρθοδόξων, ὅπως διευκρίνιζε στὸ ἀπαντητικὸ γράμμα του (20.5.1998) ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, χωρὶς βεβαίως νὰ ἐκφράζῃ τὴν πανορθόδοξο συναίνεσι³⁴.

Ἐμβαθύνοντες στοὺς οὐσιαστικὸς λόγους τῆς ἀναβολῆς, ὀδηγοῦμεθα στὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

– **οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ** προβάλλουν τὸ θέμα τῶν «**δομικῶν ἀλλαγῶν**»³⁴ τοῦ «**Π.Σ.Ε.**» **ὡς πρόφασιν**, γιὰ νὰ «**καθησυχάσουν**» τοὺς Ἄντι-οικουμενιστὰς·

– **οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ**, ἂν πράγματι ἐνδιεφέροντο, θὰ εἶχαν ἤδη ἔτοιμη μίαν «**συγκεκριμένη πρότασι καὶ ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησι**»³⁴, προκειμένου

34. Περιοδ. «**Ενημέρωσις**», ΙΔ-1998/6, σελ. 3-5: «**Κινητοποίηση τῶν ἰθυνόντων τοῦ ΠΣΕ μετὰ τὴ Διορθόδοξο Συνάντησι τῆς Θεσσαλονίκης**».

35. «**Ἀνακοινωθέν**», § 16.

36. **Stephen Brown**, ἐνθ' ἄνωτ. **World Council of Churches** - Office of Communication: Press Release, 17 June 1998 «**Mixed Theological Commission**».

νὰ συζητηθῆ στὴν *Ἡ' Γενικὴ Συνέλευσι*, μόνην ἀρμοδίαν γιὰ τὶς καταστατικὲς ἀλλαγὲς τοῦ «Π.Σ.Ε.»

– **οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταί** εἶναι σαφές, ὅτι δὲν ἔχουν κοινὴ θεολογικὴ ἀντίληψι γιὰ τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ τὴν κρίσι πού διέρχεται, γι' αὐτὸ καὶ προβάλλουν τὸ πρόσχημα τοῦ «σημαντικοῦ χρόνου»³⁴ πρὸς καταρτισμὸν τῆς «προτάσεως» (τ.ἔ. παραπομπὴ στὶς ἑλληνικὲς καλλένδες), **προκειμένου νὰ ἀποσοβηθῆ ἡ περαιτέρω ἐνδο-ορθόδοξος ρῆξις**

– **οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταί**, περιορίζοντες τὸ περιεχόμενο τῆς «προτάσεως» τοὺς πρὸς συζήτησιν μόνον στὶς «δομικὲς ἀλλαγές» τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἐπιδεικνύουν **ἔλλειψι διαθέσεως** γιὰ μία ριζοσπαστικὴ καὶ εἰλικρινῆ κριτικὴ τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* καὶ τοῦ *Ὄργανισμοῦ* τῆς Γενεῦης καὶ τὴν ἀποστολὴ ἐνὸς **σωτηρίου μηνύματος** πρὸς τὸν παραπαίοντα Δυτικὸ Χριστιανισμό.

→ **Καὶ τίθεται ἐν κατακλειδί τὸ καίριο ἐρώτημα:**

ἔχουν ὅλα αὐτὰ καμμίαν οὐσιαστικὴν σχέσι μὲ τοὺς Διαλόγους πού διεξήγαγον οἱ Ἅγιοι Πατέρες μὲ τοὺς αἵρετικοὺς μέσα στὰ πλαίσια τῆς προφητικῆς καὶ χαρισματικῆς ποιμαντικῆς πράξεως τῆς Ὀρθοδοξίας;

Γ.
Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις
τοῦ «Π.Σ.Ε.»
στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε

**Ἄρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ καὶ Ἱερομονάχου Κλήμεν-
τος Ἀγιοκυπριανιτῶν, «Ἡ Ἡ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ "Π.-
Σ.Ε." στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε», περιοδ. «Ὁρθόδοξος
Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 31/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1999, σελ.
129-132 καὶ ἀριθ. 32/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999, σελ. 133-
136.**

**Ἡ Ἡ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ «Π.Σ.Ε.»
στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε**

**Ἀπογοητευτικὴ ἡ παρουσία
τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν**

*«Τελικὰ ἡ κρίση στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἐξ ἴσου βαθιὰ μὲ τὶς Προτεσταντικὲς. Εἶναι κρίση αὐτοσυ-
νειδησίας, ὑπευθυνότητος, συνέπειας λόγου καὶ ἔργου,
αὐτοσεβασμοῦ, ἀληθινῆς ἐνότητος καί, ἴσως πάνω ἀπὸ
ἅλα, Θεολογίας»¹.*

α. Ἀπώλεια μιᾶς μοναδικῆς εὐκαιρίας

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ σὲ προηγούμενο τεῦχος τῆς «Ὁρθοδόξου Ἐνημερώσεως» στὴν βαθεῖα κρίσι τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» («Π.Σ.Ε.») καὶ ἀναλύοντες τὸ ζήτημα τῆς στάσεως ἐναντι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ ὁποία (στάσις) ἐπανεξετάζεται πανορθοδόξως σὲ τεταμένη ἀτμόσφαιρα, εἶχαμε καταλήξει στὶς ἐξῆς διαπιστώσεις:

«Ἡ βαθεῖα κρίσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τοῦ "Π.Σ.Ε." οὐσιαστικῶς ἀπεκάλυψε τὴν ἐνδο-ορθόδοξο κρίσι τῶν Οἰκουμενιστῶν, ἡ ὁποία ἐντοπίζεται κυρίως στὰ ἐξῆς:

– **στὴν ἔλλειψι** ἐνιαίας ἐκκλησιολογικῆς σκέψεως καὶ ἐνιαίας ποιμαντικῆς εὐαισθησίας·

– **στὴν μετατροπὴ** τῶν Ἐπισήμων Διοικήσεων σὲ θρησκευοποιημένες καὶ γραφειοκρατικὲς ὁμάδες, μὲ βατικάνεια δομὴ καὶ νοοτροπία, καὶ

– **στὴν ἀπουσία** μιᾶς πραγματικῆς πανορθοδόξου

1. Ἐμμανουὴλ Κουμπάρελη, «Σκέψεις γιὰ τὴν 8ῃ Γενικῇ Συνέλευσι τῶν Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν», περιοδ. «Σύναξη», ἀριθ. 69/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1999, σελ. 97.

ένότητος, λόγω τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἐθνικισμοῦ καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν δυτικῶν ρευμάτων στὴν θεολογικὴ παιδεία καὶ πνευματικότητα»².

Δυστυχῶς, οἱ ἐπισημάνσεις αὐτὲς ἐπαληθεύθησαν πλήρως, γιὰ μία ἀκόμη φορά, στὴν Ἡ' Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε (3-14.12.1998), ἡ ὁποία – ἐπειδὴ ἐσφράγιζε τὴν πρώτη 50ετία τῆς ζωῆς τοῦ κυριωτέρου αὐτοῦ θεσμικοῦ ὄργανου τῆς *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* (1948-1998) – ἀποτελοῦσε πράγματι μίαν **μοναδική** εὐκαιρία *Ὁρθόδοξου Μαρτυρίας*.

Καὶ ἡ εὐκαιρία ἦταν ὄντως **μοναδική**, διότι εἶχε προηγηθῆ ἡ **κριτικὴ στάσις** τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν* ἔναντι τοῦ «Π.Σ.Ε.» μέσῳ τῆς «*Διορθοδόξου Συναντήσεως*» τῆς Θεσσαλονίκης (29.4-2.5.1998) καὶ τὸ «*Θεολογικὸ Συμπόσιο*» τῆς Δαμασκοῦ (7-13.5.1998)³, ἡ ὁποία ἔστω καὶ ἂν δὲν ἦταν πλήρως ἱκανοποιητικὴ, εἶχε ὅμως εὐρεὶ ἀπήχησι στοὺς κόλπους πολλῶν ἑτεροδόξων (Παλαιοκαθολικῶν, Λουθηρανῶν καὶ Ἀφρικανῶν Προτεσταντῶν), οἱ ὁποῖοι – ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας αὐτοῦ – ἀνέμεναν μὲ *«εἰλικρινῆ ἐπιθυμία νὰ ἀκούσουν Ὁρθόδοξο λόγο»*⁴.

Δυστυχῶς ὅμως: ἡ *Ἐπίδο* τῆς *Δύσεως ἐπροδόθη γιὰ πολλοστὴν φορά*, εἰς κρίμα καὶ κατάκριμα τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν*, παρὰ τὰ διακηρυσσόμενα ἀπὸ αὐτοὺς εὐκαίρως-ἀκαίρως, ὅτι ἡ παρουσία τους στὸ *Συμβούλιο* τῆς Γενεύης ἀποβλέπει στὴν *Ὁρθόδοξο Μαρτυρία*.

Μία σύντομος ἀναφορὰ πρὸς τὸ παρὸν σὲ ὠρισμένες μόνον πτυχὲς τῆς *Ἡ' Γενικῆς Συνελεύσεως* τῆς

2. Περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 29/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1998, σελ. 122α.

3. Γιὰ τὶς δύο αὐτὲς Διασκέψεις, βλ. ἐκτενῆ ἀναφορὰ στὸ περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 117-122.

4. Ἐμμανουὴλ Κουμπιάρη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 96.

**Ἡ Γενική Συνέλευσις τοῦ «Π.Σ.Ε.»
(Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε, 3-14.12.1998)**

Ὁρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Κύπρου, Τσεχίας-Σλοβακίας, Φινλανδίας κ.ἄ.

Ἐνα μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπίας, τὸ ὁποῖο ἔλαβε μέρος στὴν Ἡ Γενική Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Χαράρε ὡς «Σύμβουλος» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔθεσε μὲ εἰλικρίνεια τὸ ἐρώτημα: «Πῶς πήγαμε οἱ Ὁρθόδοξοι στὴ Χαράρε;» καὶ μὲ δραματικὴ ἐπίσης εἰλικρίνεια ἀπάντησε:

«Χωρὶς ἀγιότητα ποὺ νὰ μαρτυρᾷ ἀρρήτως Χριστό, χωρὶς προσωπικότητες ποὺ νὰ καθηλώσουν, χωρὶς ἐνότητα ποὺ νὰ ἐνοποιεῖ (ἀλλὰ μόνο μὲ μικρονοϊκὲς ἀντιπαλότητες ἐθνοφυλετικῆς ἢ συχνότερα ἀτομοκεντρικοῦ χαρακτήρα), χωρὶς θεολογικὰ ἐπιχειρήματα, χωρὶς στόχους, στρατηγικὴ καὶ συντονισμό. Πήγαμε στὴ Χαράρε γυμνοὶ καὶ ἡ γυμνότητά μας... ἀποκαλύφθηκε».

Χαράρε θὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸ δίκαιο καὶ ἀσφαλὲς τῆς ἐπισημάνσεως αὐτῆς.

β. «Πήγαμε στὴ Χαράρε γυμνοὶ»

ΕΝΑ ΜΕΛΟΣ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπίας, τὸ ὁποῖο ἔλαβε μέρος στὴν Ἡ' Γ.Σ. ὡς «Σύμβουλος» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θέτει μὲ εἰλικρίνεια τὸ ἐρώτημα: «*Πῶς πήγαμε οἱ Ὁρθόδοξοι στὴ Χαράρε;*» καὶ μὲ δραματικὴ ἐπίσης εἰλικρίνεια ἀπαντᾷ:

«Χωρὶς ἀγιότητα ποὺ νὰ μαρτυρᾷ ἀρρήτως Χριστό, χωρὶς προσωπικότητες ποὺ νὰ καθηλώσουν, χωρὶς ἐνότητα ποὺ νὰ ἐνοποιεῖ (ἀλλὰ μόνο μὲ μικρονοϊκὲς ἀντιπαλότητες ἐθνοφυλετικοῦ ἢ συχνότερα ἀτομοκεντρικοῦ χαρακτήρα), χωρὶς θεολογικὰ ἐπιχειρήματα, χωρὶς στόχους, στρατηγικὴ καὶ συντονισμό. Πήγαμε στὴ Χαράρε γυμνοὶ καὶ ἡ γυμνότητά μας... ἀποκαλύφθηκε»⁴.

γ. Οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν πολὺ καὶ πολλάκις

• «Ἀδιάβαστοι» καὶ ἀνενημέρωτοι

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν στὴν Χαράρε, ὅταν σὲ μία Συνεδρία φάνηκε, ὅτι «*κανεῖς ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους δὲν εἶχε κἂν διαβάσει τὰ τελευταῖα βασικὰ κείμενα τοῦ "Πίστις καὶ Τάξις"*»⁵.

Τὶ ἀκριβῶς συνέβη;

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀκροαματικὲς Συνεδριάσεις, ἐγίναν – ἐκτὸς ἐπισήμου προγράμματος – καὶ «ἀνοικτὲς συν-αθροίσεις» ὑπὸ τύπον «Ἀγορῶν» (*Padare*)· στὰ πλαί-

5. Ἐμμανουὴλ Κουμπάρη, αὐτόθι, σελ. 97.

σια αὐτῶν τῶν «συναθροίσεων», «ἀποτέλεσαν ἀντικείμενο περαιτέρω ἀναπτύξεως» καὶ «γενικώτερα θέματα θεολογικῆς, ἠθικο-κοινωνικῆς, ἱεραποστολικῆς καὶ πολιτικῆς ὑφῆς»⁶.

Σὲ κάποια ἀπὸ τὶς «συναθροίσεις» αὐτές, στὴν ὁποία συμμετείχαν ἕξι ὀρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι, ἐγίνε κατανοητό, ὅτι

«τὸ ἔργο γιὰ τὴν Γραφή καὶ τὴν Παράδοσι, τὸ ὁποῖο ἐγίνε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ ΠΣΕ Πίστις καὶ Τάξις, ἔχον μία προῖστορία ἀπὸ τῆς Δ΄ Παγκοσμίου Διασκέψεως τοῦ 1963, ἦταν ἐντελῶς ἄγνωστο σὲ ὅλους τοὺς συζητητάς»⁷.

Ἐπίσης στὸ «Padare» αὐτὸ ἕνας ὀρθόδοξος κληρικός παραδέχθηκε, ὅτι

«οἱ περισσότερες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες στὴν πραγματικότητα δὲν συμμετέχουν στὴν μελέτη περὶ Ἀποστολικῆς Πίστεως, ἡ ὁποία ἐστιάζεται στὸ Οἰκουμενικὸ Σύμβολο τοῦ 381, καὶ ἡ ὁποία ἔχει ἄμεσο σχέση μετὰ τὴν ὀρθόδοξο πίστι καὶ αὐτοκατανόησι»⁷.

Καὶ προεκάλεσε ἀπογοήτευσι ἢ διαπίστωσις, ὅτι

«σχεδὸν ὅλες οἱ Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες οὔτε κἀν γνωρίζουν, ὅτι ὑπάρχει μία τοιαύτη ἀπὸ μακροῦ διαδικασία (Λίμα, 1982 κ.έ.), ὅπως φαίνεται στὴν πλέον πρόσφατο δήλωσι “Ἡ Φύσις καὶ ὁ Σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας”»⁷.

6. Μ.Π. Γ. Τσέτση, «Χαράρε 1998. Χρονικὸ τῆς Η΄ Γ.Σ. τοῦ Π.Σ.Ε.», περιοδ. «Ἐνημέρωσις» Γενεύης, ΙΔ-1998/12, σελ. 8.

7. Dr. Hans-Georg Link, «Unmasking Orthodox claims», ἔφημερ. «e-Jubilee» (ἐνημερωτικὴ ἐκδοσις τῆς Η΄ Γ.Σ. τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Χαράρε), Νο 8/12.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

• Ἑλλειψίς σοβαρότητος

ΕΞΕΤΕΘΗΣΑΝ τὰ δύο Πατριαρχεῖα Γεωργίας καὶ Βουλγαρίας, διότι ἐνῶ εἶχαν ἀποχωρήσει ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» ὑποτίθεται γιὰ σοβαροὺς λόγους, τώρα – μέσῳ τῶν Παρατηρητῶν τους στὴν Χαράρε – ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐδήλωσαν τὴν πιστότητά τους στοῦ οἰκουμενιστικὸ ἰδεώδες, ἀφ' ἐτέρου δὲ δικαιολογήθησαν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ὠφείλετο στὴν πίεσι τῶν «συντηρητικῶν στοιχείων»!...

Ὁ Γεωργιανὸς κληρικὸς π. Βασίλειος Κομπαχίτζε ἐδήλωσε χαρακτηριστικὰ μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι

«οἱ γεωργιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές σας ἐν Κυρίῳ. Ὁ Πατριάρχης Ἡλίας καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἀναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση, ἐξ αἰτίας τῶν φανατικῶν καὶ θεμελιοκρατῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴ ἐσωτερικοῦ σχίσματος, ἀλλὰ δέονται πάντοτε γιὰ τὴ χριστιανικὴ ἐνότητα»⁸.

Ὁ Βούλγαρος θεολόγος Ἰβάν Δημητρώφ, ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ Βουλγάρους Παρατηρητὰς, οἱ ὁποῖοι ἐξέφρασαν μὲ ἐγγραφὸ τους «λύπη γιὰ τὴν ἀποχώρησι τῆς Ἐκκλησίας τους ἀπὸ τὸ ΠΣΕ»⁹, εἶπε ὅτι

«ἡ ἀπόφασίς τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας γιὰ ἐγκατάλειψι τοῦ ΠΣΕ ἐλήφθη ὄχι ἀπὸ ἀντιοικουμενιστικὲς πεποιθήσεις, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν πίεσι τῆς (ἄκρως συντηρητικῆς ἀποκομμένης) Ἐκκλησίας τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου»¹⁰.

8. Μ.Π. Γ. Τσέτσι, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 10.

9. Μ.Π. Γ. Τσέτσι, αὐτόθι, σελ. 10· ἔφημερ. «e-Jubilee», Νο 9/14.12.1998: «Bulgarian Orthodox quit WCC» [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

10. Andrei Zolotov and Stephen Brown, «WCC agrees to set up commission to try to resolve Orthodox grievances», «ENI News Service» Γενεύης, 13.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

Εἶναι σοβαρά αὐτὰ τὰ πράγματα; Ἐπιτρέπεται τοιαύτη αὐτο-ὑποβάθμισις δύο Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἐνώπιον τοῦ ἑτεροδόξου κόσμου σὲ ἓνα τόσο ἐπίσημο βῆμα;

Πολὺ ὀρθὰ παρατηρήθησαν ἐν προκειμένῳ τὰ ἐξῆς:

«Ἐπιτρέπεται ἓνα Ὁρθόδοξο Πατριαρχεῖο νὰ ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ ΠΣΕ καὶ ὁ Μακ. Πατριάρχης του νὰ στέλνει μέσω παρατηρητῆ στὴ Γ.Σ. μήνυμα ὅτι ὁ ἴδιος πάντοτε διάκειται καὶ διάκειται θετικὰ πρὸς τὴν οἰκουμενικὴ κίνηση, ἀλλὰ τόσο ἐκεῖνος ὅσο καὶ ἡ Σύνοδος πιέστηκαν ἀπὸ συντηρητικὰ στοιχεῖα; Εἶτε ἀγωνιζόμαστε καὶ ἀποτρέπουμε μιὰ ἀπόφαση, εἶτε σεβόμαστε τὴν ἀποψη τῆς πλειοψηφίας καὶ σιωποῦμε, εἶτε παραιτούμαστε. Στάσεις τοῦ τύπου "ξέρετε, ἐγὼ δὲν φταίω" δὲν ἴχουν ἰδιαίτερα σοβαρές»^{11,12}.

• Χωρὶς προετοιμασία καὶ πρόγραμμα

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν ἐπίσης στὶς δύο γενικὲς κοινὲς συνάξεις μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους/Μονοφυσίτας:

11. Ἐμμανουὴλ Κουμπαρέλη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 97.

12. • Οἱ Οἰκουμενισταὶ τοῦ Φαναρίου, ἀναφερόμενοι στὴν ἀποψη αὐτῆ τοῦ Ε.Κ. καὶ προσπαθοῦντες δῆθεν νὰ καταδείξουν «τὴν τραγικότητα τῆς θέσεως στὴν ὁποίαν ἔχουν περιέλθει οἱ ἡγεσίαις ὀρισμένων ἀπὸ αὐτὲς [τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες], οἱ ὁποῖες στενάζουν, οὔσαι ὑπὸ ὀμηρῆιαν ἀκραίων φονταμενταλιστικῶν ὁμάδων, οἱ ὁποῖες τὶς ἀπειλοῦν μὲ σχίσμα», ὑποστηρίζουν ὅτι «εἶναι ἀδικο νὰ κατακρίνει κανεὶς ὡς δῆθεν "μὴ σοβαροῦς" ἀρχηγούς Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν – ὡς τὸν Πατριάρχη Γεωργίας Ἠλία – διότι προσπάθησε νὰ ἀμβλύνει τὴν ἀρνητικὴ ἐντύπωση ὡς ἐκ τῆς μὴ ἀποστολῆς ἐπίσημου Ἀντιπροσωπείας, διὰ τῆς ἱστορικῆς καὶ γλαφυρῆς παρεμβάσεως τοῦ ἀπεσταλμένου του Ἱερέα Βασιλείου Κομπαχίτζε»

(βλ. Διακόνου Ἐλπιδοφόρου Λαμπруνιάδου, «Ἡ Ὁρθοδοξία στὸ Π.Σ.Ε. μετὰ τὸ Χαράρε», περιοδ. «Σύναξη», ἀριθ. 70/ Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999, σελ. 109).

«Ὁ προεδρεύων δὲν γνώριζε Ἀγγλικά καὶ δὲν εἶχε μεριμνήσει ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ ταυτόχρονη μετάφραση. Οἱ συνάξεις δὲν εἶχαν ἡμερησία διάταξη, δὲν εἶχαν ἀρχὴ καὶ τέλος, οὔτε σκοπὸ. Δὲν ἐγίνε διάλογος, ἀλλὰ ἀνταλλαγὴ μονολόγων»^{12α}.

• **«Μὴ προσεύχεσθε παντελῶς»**

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενιστὰὶ ἐξετέθησαν, διότι δὲν ἔδωσαν Μαρτυρία Προσευχῆς καὶ Προσευχητικῆς Ἀγωνίας γιὰ τὸ Ἐνωτικὸ Ὅραμα.

«Οὐδεὶς μερίμνησε γιὰ τὴν τέλεση Ὁρθοδόξων ἀκολουθιῶν γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐκτὸς ἐπισήμου προγράμματος, στὸ χῶρο τῆς Συνελεύσεως, ἂν καὶ εἶχε προβλεφθεῖ ἀπὸ τοὺς διοργανωτὲς χρόνος καὶ χῶρος γιὰ κάτι τέτοιο. Ἄν εἶχαμε ἀγάπη καὶ πίστη θὰ ἔπρεπε τὰ γόνατά μας νὰ ματώνουν ἀπὸ τὴν προσευχὴ καὶ τὰ μάτια μας νὰ εἶναι κόκκινα ἀπὸ τὰ δάκρυα. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ περιμένει ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία ὁ Δυτικὸς κόσμος καὶ ὄχι τὰ κακέκτυπα τῶν δικῶν τους μεθοδολογιῶν»¹³.

Οἱ ὀρθόδοξοι ποὺ ἀπεῖχαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὶς ὀλίγες λατρευτικὲς εὐκαιρίες (ἀμιγῶς ὀρθόδοξες)

«ἐνδεχομένως καὶ νὰ μπέρδευαν τὴν ἐντολὴ [περὶ τοῦ] “μὴ συμπροσεύχεσθαι μετὰ ἐτε-

12α. Ἐμμανουὴλ Κουμπαρέλη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 97. • Οἱ δύο γενικὲς κοινὲς συνάξεις ἐπραγματοποιήθησαν τὴν 3η καὶ 6η Δεκεμβρίου· μία τρίτη σύναξις, τὴν 10η Δεκεμβρίου, ἀφοροῦσε μόνο τοὺς «ἐπικεφαλῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων ἀποστολῶν [“Eastern” καὶ “Oriental”]» (βλ. Χρήστου Τσιρώνη, «Π.Σ. τῶν Ἐ. – 8η Γενικὴ Συνέλευση – Harare Zimbabwe, 3-14. 12. 1998», περιοδ. «Καθ' ὁδόν» Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 15/Μάϊος 1999, σελ. 100, 101 καὶ 103.

13. Ἐμμανουὴλ Κουμπαρέλη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 97, πλάγ. κειμ.

ροδόξων” με τὸ “μὴ προσεύχεσθαι παντελῶς”»¹⁴...

• *«Συναγωνίστηκαν σὲ ἔπαρση καὶ περιφρόνηση»*

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν, διότι δὲν ἔδωσαν μαρτυρία Ὁρθοδόξου ἤθους, μαρτυρία ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης.

«Πολλοὶ ἀπὸ τὶς ἐπίσημες ἀντιπροσωπεῖες, ἰδίως τὶς 5 Ἑλληνορθόδοξες, συναγωνίστηκαν σὲ ἔπαρση καὶ περιφρόνηση πρὸς τοὺς “μὴ ὁμοίους τους”».

Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, ὀρθότατα παρετηρήθη, ὅτι

«τὸ “Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται” δὲν εἶναι λόγος χωρὶς ἐφαρμογή, ἀλλὰ ὅτι, ἀντίθετα, γιὰ νὰ “διδάξει” κανεὶς Ὁρθόδοξο ἠθος πρέπει νὰ τὸ ζεῖ καὶ νὰ τὸ ἀποπνέει»¹⁵.

• *«Σύμπλεγμα καταδίωξης»*

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενισταὶ ἐξετέθησαν, λόγῳ τῶν συνηθισμένων ἐθνικιστικῶν τους τριβῶν καὶ ἀντιπαλοτήτων.

«Ὅσο οἱ Ἕλληνες δὲν ἀποβάλλουμε τὸ σύμπλεγμα καταδίωξης ποὺ ἔχουμε σὲ ὁποιοδήποτε διεθνὲς περιβάλλον βρεθοῦμε, θὰ ἀπομονωνόμαστε καὶ θὰ ἀποδυναμώνουμε τὴ θέση μας συνεχῶς. Ὁχι! Οἱ ὑπόλοιποι Ὁρθόδοξοι δὲν διαβουλεύονται καθημερινὰ γιὰ τὸ πῶς θὰ μᾶς γκρεμίσουν ἀπὸ τοὺς θῶκους μας. Ἀντίθετα, μόνοι μας ὑπονομεύουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας, ὅταν δὲν διαχειριζόμαστε τὰ προνόμιά μας ὡς

14. Ἐμμανουήλ Κουμπαρέλη, αὐτόθι, σελ. 98.

15. Ἐμμανουήλ Κουμπαρέλη, αὐτόθι, σελ. 97.

εὐθύνες καὶ ὅταν ξεχνοῦμε ὅτι πρῶτα ἀπ' ὅλα εἴμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλαδή μέλη Χριστοῦ, καὶ μετὰ μέλη τοῦ Γένους μας, τὸ ὁποῖο ὀφείλουμε νὰ ὑπηρετοῦμε μόνο μέχρι τοῦ σημείου ποῦ δὲν παρεμποδίζεται ἢ δὲν παραμελεῖται τὸ σωτηριῶδες ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας»¹⁶.

• *«Ἡ στάση τῶν Ὁρθοδόξων δὲν ἦταν κοινή»*

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ Οἰκουμενιστὰι ἐξετέθησαν, διότι δὲν παρουσιάσθησαν ἐνωμένοι καὶ μὲ ἐνιαῖο πρόγραμμα δράσεως καὶ μὲ «κοινή στρατηγική διαμαρτυρίας»¹⁷, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἦταν ἰδιαίτερος ἐμφανὲς στὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς στὶς λατρευτικὲς Ἀκολουθίες τῶν Προτεσταντῶν.

Αὐτὸ ποῦ συνέβη στὴν Χαράρε, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀρθόδοξο συμμετοχή, «ἐβεβαίωσε περὶ τῆς ἐξαιρετικῶς ἀνωμάλου ὑποδοχῆς τῆς Δηλώσεως Θεσσαλονίκης»¹⁸, οἱ τελικὲς συστάσεις τῆς ὁποίας προέτειναν ἐλαχιστοποιημένη συμμετοχή στὴν Ἡ' Γ.Σ. οὕτως,

16. Ἐμμανουὴλ Κουμπαρέλη, αὐτόθι, σελ. 98-99.

17. Richard N. Ostlihg, «Orthodox Boycott Churches Assembly», «The Associated Press»/3.12.1998 [Ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

18. Peter Bouteneff, «The Orthodox at the Harare Assembly», ἀγγλικὴ μετάφρασις στὸ Διαδίκτυο ἐκ τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου τοῦ περιοδ. «S.O.P.»/Μαρτίου 1999.

• Στὸ «Ἀνακοινωθὲν» τῆς «Διορθοδόξου Συναντήσεως» τῆς Θεσσαλονίκης (29.4-2.5.1998) προεβλέποντο καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Οἱ Ὁρθόδοξοι Σύνοδοι [ἐν Χαράρε] δὲν θὰ συμμετάσχουν εἰς οἰκουμενικὰς λατρευτικὰς συνάξεις, κοινὰς προσευχὰς, λατρεῖας καὶ ἄλλας θρησκευτικὰς τελετάς, διαρκούσης τῆς Συνελεύσεως»· «οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν θὰ λάβουν μέρος γενικῶς εἰς τὰς διαδικασίας ψηφοφορίας, ἐκτὸς εἰδικῶν Ὁρθοδόξων περιπτώσεων κατόπιν Πανορθοδόξου προσυνηνοήσεως» [§ 13 γ καὶ δ] (βλ. περιοδ. «Ἐνημέρωσις», ΙΔ-1998/5, σελ. 5).

ώστε «να έκφρασθῆ ἡ Ὁρθόδοξος δυσαρέσκεια μὲ τὸ ΠΣΕ μὲ ἓνα ἐνωμένο, Πανορθόδοξο τρόπο»¹⁹.

Ἦδη ἡ διάστασις τῶν ἀπόψεων ἦταν γνωστὴ στὴν Γενεὴ προσυνεδριακῶς, ἐφ' ὅσον γνωστὸς ὀρθόδοξος Οἰκουμενιστὴς εἶχε δηλώσει χαρακτηριστικῶς, ὅτι **«τὸ θέμα (τοῦ τρόπου συμμετοχῆς) εἶναι ἀνοικτό· ἔχω τὴν ἐντύπωση, ὅτι κάθε ἀντιπροσωπία πηγαίνει στὴν συνέλευσι μὲ τὴν ἰδική της ἐρμηνεία τῶν συστάσεων τῆς Θεσσαλονίκης»**²⁰.

Τὴν 3.12.1998 ἐγίνε ἡ πρώτη «κλειστὴ συνάντηση»²¹ ὀρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων/Μονοφυσιτῶν στὴν Χαράρε, τῆς ὁποίας βασικώτερο ζήτημα ἦταν ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀποφάσεων τῆς Θεσσαλονίκης· στὴν «συνάντηση» αὐτὴν **«ἀναδύθηκαν δύο ἐρμηνεῖες αὐτῆς τῆς δήλωσης»**²¹: **ἡ κατὰ γράμμα** (τελεία ἀποχὴ ἀπὸ τὶς καθωρισμένες προσευχὲς τῆς Γ.Σ./ἐτηρήθη ἀπὸ τὶς Ἀντιπροσωπίας Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος), **καὶ ἡ εὐρυτέρα** (συμμετοχὴ στὶς προσευχὲς, χωρὶς ὅμως ἡγετικὸ ρόλο/ἐτηρήθη ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες Ἀντιπροσωπίες).

Ποιὸ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ποικίλων ἐρμηνειῶν καὶ **«τῶν ἀναμίκτων προσεγγίσεων τῆς Θεσσαλονίκης»**²²;

«Ἔτσι ἡ στάση τῶν Ὁρθοδόξων στὸ ζήτημα αὐτὸ μέχρι τὸ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τῆς συνέλευσης δὲν ἦταν κοινὴ»²³.

19. Peter Bouteneff, ἐνθ' ἄνωτ.

20. Edmund Doogue, «WCC takes measures to improve relations with Orthodox», «ENI News Service» Γενεύης, 24.11.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

21. Χρήστου Τσιρώνη, «Γ.Σ. τῶν Ἐ. – 8η Γενικὴ Συνέλευση – Harare Zimbabwe, 3-14.12.1998», περιοδ. «Καθ' ὁδόν», ἀριθ. 15/ Μάιος 1999, σελ. 1006-101α. Βλ. καὶ Διαδικτύου Ἐκκλησίας Ἑλλάδος: «Meeting of the Canonical Orthodox and the Oriental Orthodox Churches at the WCC, Harare Assembly», 3.12.1998.

22. Peter Bouteneff, ἐνθ' ἄνωτ.

23. Χρήστου Τσιρώνη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 101α. Βλ. καὶ Richard N. Ostling, «Orthodox Boycott Churches Assembly», «The Associated Press»/3.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

Ἐν τελευταία ἀναλύσει, οἱ «προοδευτικοὶ» «ἀγνόησαν τὶς διορθόδοξες συμφωνίες καὶ πῆγαν “παντοῦ”»· «αὐτοί, ἀναρωτιέται κανεὶς, πῶς ἀντιλαμβάνονται τὴ διορθόδοξη συνεργασία καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν συνοδικῶν διαδικασιῶν»²⁴.

Πάντως, γιὰ τὴν ἀκρίβεια,

«ὄλοι ἀνεξαιρέτως [οἱ ὀρθόδοξοι] ἔλαβαν μέρος στὶς ψηφοφορίες καὶ ἡ συντριπτικὴ πλειονότης παρευρέθη στὶς κοινὲς προσευχὲς καὶ δεήσεις»²⁵.

Μάλιστα, στὴν λατρευτικὴ ἑορτὴ καὶ τὴν εἰδικὴ «Ἀκολουθία Ἐπαναδεσμεύσεως» ἦσαν παρούσες ὅλες οἱ ὀρθόδοξες Ἀντιπροσωπίες, οἱ ὁποῖες μαζί μὲ τοὺς Ἀγγλικανοὺς καὶ Προτεστάντας ἐδήλωσαν μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά, κατὰ τὴν «καταληκτῆριον δέσμευσιν»:

24. Ἐμμανουὴλ Κουμπιρέλη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 98.

25. Διακόνου Ἐλπιδοφόρου Λαμπρυνιάδου, «Ἡ Ὀρθοδοξία στὸ Π.Σ.Ε. μετὰ τὸ Χαράρε», περιοδ. «Σύναξη», ἀριθ. 70/ Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999, σελ. 111.

• Σημειωτέον, ὅτι ὁ διάκονος Ἐ.Λ., ἀντικρούων προφανῶς τὶς αἰτιάσεις τοῦ Ἐμμανουὴλ Κουμπιρέλη, δικαιολογεῖται ὡς ἐξῆς: «Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν ὅλα αὐτὰ (τ.έ. τὴν θετικὴν γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἀτμόσφαιρα στὴν Χαράρε), καλῶς ἐρμήνευσαν οἱ περισσότερες ὀρθόδοξες Ἀντιπροσωπίες ὅτι δὲν συνέτρεχαν πλέον οἱ λόγοι γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν πολυσυζητημένων ἐκείνων 2 ἀποφάσεων τῆς Θεσσαλονίκης, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἤδη σ' αὐτὲς ἐκτυπώνεται σαφῶς ὅτι θὰ ἐφαρμοσθοῦν μόνον ἐὰν δὲν γίνουιν δεκτὰ τὰ ὀρθόδοξα αἰτήματα (βλ. σημεῖο 13δ τῶν ἀποφάσεων)».

→ Ἄλλ' ὅμως, ἡ ἀποψις αὐτὴ εἶναι παραπλανητικὴ, ἐφ' ὅσον τὸ κείμενο τοῦ «Ἀνακοινωθέντος» (§ 13γ καὶ δ), τὸ ὁποῖο παρεθέσαμε αὐτούσιον ἀνωτέρω (ὑποσημ. 18), δὲν προβλέπει καμμίαν ἀπολύτως περίπτωσιν ἄρσεως τῶν ἀποφασισθέντων («σ' αὐτὲς» δὲν «ἐκτυπώνεται» τίποτε καὶ μάλιστα «σαφῶς»): ἀλλὰ, καὶ ἂν ἀκόμη προεβλέπετο ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀπαγορεύσεων, τοῦτο θὰ ἴσχυε μόνον ἐὰν θὰ ἐγίνοντο δεκτὰ τὰ ὀρθόδοξα αἰτήματα: τὰ αἰτήματα ὅμως θὰ συζητηθοῦν τὰ ἐπόμενα τρία ἔτη ἀπὸ τὴν συστηθσομένην μικτὴ «Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν», ἡ ὁποία θὰ εἰσηγηθῆ καταστατικὲς ἀλλαγὲς τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Θ' Γ.Σ. τὸ 2005!...

«Σκοπεύομε νὰ μείνωμε μαζί»· «εἴμεθα ἀκούραστοι στήν αὔρησί μας ὁμοῦ ἐν ἐνότητι»²⁶.

δ. «Ἀνάξιοι τῆς ἀποστολῆς μας»

Η ΑΠΟΚΑΡΔΙΩΤΙΚΗ αὐτὴ εἰκόνα τῶν ὀρθοδόξων Ἀντιπροσωπιῶν στήν *Η' Γ.Σ.* τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἀποτελοῦσα βεβαίως κάθε ἄλλο παρά Ὁρθόδοξο *Μαρτυρία*, ὁδηγεῖ πράγματι στίς ρίζες τῆς βαθείας κρίσεως τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμειστών*.

«Ἡ Ὁρθόδοξη παρουσία γενικότερα καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐλληνικῆς (ὁ ὅρος δὲν ἀναφέρεται μόνον στήν ἐλλαδική) εἰδικότερα»²⁷ προεκάλεσε ἀκόμη καὶ στοὺς ὀρθοδόξους *Οἰκουμειστάς* «ἀπογοήτευση»:

«Φύγαμε μὲ κατεβασμένα τὰ κεφάλια. Ὅταν χάνουμε τίς εὐκαιρίες ποὺ μᾶς δίδονται, ἀποδεικνυόμαστε ἀνάξιοι τῆς ἀποστολῆς μας»²⁷.

Ἡ Συνέλευσις τῆς Χαράρε, ἀκριβῶς πενήντα ἔτη μετὰ τὴν ἴδρυσί τοῦ «Π.Σ.Ε.», κατ' οὐσίαν ἀπέδειξε, ὅτι

«τελικὰ ἡ κρίση στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἐξ ἴσου βαθιὰ μὲ τίς Προτεσταντικῆς. Εἶναι κρίση αὐτοσυνειδησίας, ὑπευθυνότητος, συνέπειας λόγων καὶ ἔργου, αὐτοσεβασμοῦ, ἀληθινῆς ἐνότητος καί, ἴσως πάνω ἀπ' ὅλα, Θεολογίας»²⁸.

26. Jerry Van Marter, «Churches recommit themselves to the WCC at worship celebration», «ENI News Service» Γενεύης, 13.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου]· **Βλ. καὶ Δελτίον Τύπου** τῆς *Η' Γ.Σ.* τοῦ «Π.Σ.Ε.» No 57/15.12.1998: «*Together, under the cross in Africa*», *eight Assembly comes to a close* [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

27. Ἐμμανουὴλ Κουμπάρελη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 95 καὶ 97.

28. Ἐμμανουὴλ Κουμπάρελη, αὐτόθι, σελ. 97.

**ε. «Οἱ ὀρθόδοξοι ἀπειλούμενοι
καὶ περιθωριοποιούμενοι»;**

Η Ζ' Γ.Σ. στὴν Καμπέρρα (7-20.2.1991) εἶχε φέ-
ρει μὲ ἔμφασι στὸ προσκίνησι τὴν βαθυτάτην κρί-
σι τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἔκτοτε δὲ οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ*
δὲν ἔπαυσαν νὰ ἐκφράζουσιν τὶς ἀνησυχίες τους γιὰ τὴν
δομὴ τοῦ *Συμβουλίου*, τὴν χειροτονία τῶν γυναικῶν,
τὸ κίνημα τῶν ὁμοφυλοφίλων, τὸν θρησκευτικὸ συγ-
κρητισμὸ κ.ἄ.

Ἦδη ὅμως, ἡ *Η' Γ.Σ.* στὴν Χαράρε ἔφερε μὲ ἰδια-
τέραν ἔμφασιν στὴν ἐπικαιρότητα τὴν ἐπίσης **βαθυ-
τάτην κρίσι** τῶν ὀρθοδόξων *Οἰκουμενιστῶν*, τοὺς
ὁποίους δυστυχῶς δὲν διακρίνει τοῦλάχιστον ἢ αὐτο-
γνωσία καὶ γιὰ ὅλα αἰτιῶνται τὸ «Π.Σ.Ε.», ἐφ' ὅσον πι-
στεύουσιν ὅτι «μέχρι νὰ θεραπευθῇ αὐτὴ ἡ κατάστασις
[ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου], οἱ Ὄρθόδοξοι θὰ αἰσθάνωνται
πάντοτε **ἀπειλούμενοι καὶ περιθωριοποιούμενοι**»²⁹.

• **Τὸ καίριο ἐρώτημα** ὅμως ἔχει ἄλλην ἀφετηρία:
πότε θὰ «*θεραπευθῇ*» ἡ κατάστασις τῶν ὀρθοδόξων
Οἰκουμενιστῶν; Ἄν οἱ ὀρθόδοξοι *Οἰκουμενισταὶ* ἀδυ-
νατοῦν νὰ δώσουν μίαν ἐνιαίαν *Μαρτυρίαν Ὄρθοδό-
ξου Ἀξιοπιστίας*, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν καὶ
Ἀξιοσέβαστοι καὶ συνεπῶς νὰ «*θεραπεύσουν*» τὸ *Συμ-
βούλιο* τῆς Γενεύης, νὰ αἰσθάνωνται «*ἀσφαλεῖς*» καὶ
νὰ εὐρίσκωνται στὸ «*ἐπίκεντρο*» αὐτοῦ;

Οἱ «*ἐντάσεις*» ἐντὸς τοῦ «Π.Σ.Ε.» ἦσαν πάντοτε
«*ὑψηλές*»³⁰ καὶ θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι «*ὑψηλές*»,
παρὰ τὶς ὅποιεσδήποτε προτεινόμενες καὶ ἐπιδιωκό-

29. Διαδικτύου Ἐκκλησίας Ἑλλάδος: «*Deliberative Plenary: Moderator's Report, Section 56*», 4.12.1998 [ἡ ἀποψις αὐτὴ ἀνήκει στὸν Πρόεδρο τῆς Κ.Ε. τοῦ «Π.Σ.Ε.» Ἀρμένιο Καθολικὸ τῆς Κιλικίας (τοῦ Λιβάνου) κ. Ἀράμ Κεσισιάν].

30. Peter Bouteneff, «*Holy Work - The Orthodox Churches, the WCC and the Upcoming Assembly*» [κείμενο προετοιμασίας ὑπ' ἀριθ. 5 τῆς *Η' Γ.Σ.* τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Χαράρε, ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

μενες δομικές αλλαγές, διότι – τὸ ἐπαναλαμβάνομε μὲ ἄλλον τρόπο – στὴν καλύτερα περίπτωση, ἢ πιθανὴ «θεραπεία» τοῦ ἀνθρωποπαγοῦς θρησκευτικοῦ Συλλόγου τῆς Γενεύης θὰ προϋπέθετε τὴν «θεραπεία» τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν.

Εἶναι πράγματι ἐξωπραγματικές οἱ ἀπαιτήσεις ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν γιὰ «ἀλλαγές» στὸ Συμβούλιο, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἀνήκοντες «ὀργανικά» εἰς αὐτό, προσέρχωνται στὶς Γ.Σ. του «γυμνοί»: **χωρὶς ἀγιότητα, χωρὶς προσωπικότητες, χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς θεολογία, χωρὶς στόχους** – καὶ βεβαίως – **χωρὶς τὴν Χάριν τοῦ Κυρίου μας καὶ τὴν εὐλογίαν τῶν Ἀγίων Πατέρων μας**, ἐφ' ὅσον βαδίζουν τὴν λεωφόρον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ παρὰ «πᾶσαν Παράδοσιν Ἐκκλησιαστικὴν ἐγγραφὸν τε καὶ ἀγραφον»³¹.

• Ἄρά γε, εἶναι δυνατόν οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταί, χωρὶς νὰ εἶναι ἐνδεδυμένοι τὸν εὐπρεπῆ χιτῶνα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, κυριολεκτικὰ «γυμνοί», νὰ ἐπαναλάβουν τοὺς λόγους τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ζ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου:

«Τέκνα ὑπακοῆς ἐσμεν, καὶ ἐγκαυχόμεθα ἐν προσώπῳ μητρὸς τῆ Παραδόσει τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας»³²;

στ. Ἡ «Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ»

ΕΠΙ ΤΗ βάσει τῶν προτάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς Γενικῆς Ἀναφορᾶς Α', ἡ ὁποία εἶχε μελετήσει διεξοδικὰ τὸ θέμα τῆς ὀρθοδόξου συμμετοχῆς στὸ «Π.Σ.Ε.», ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Γ.Σ. ἡ σύστασις «Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ὀρθοδόξου Συμμετοχῆς

31. Πρβλ. Ζ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Μ. τ. 13, στλ. 400C/Σ.Μ.Π.Σ., τ. Β', σελ. 879α («Ὅρος»).

32. Ζ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Μ. τ. 13, στλ. 128C/Σ.-Μ.Π.Σ., τ. Β', σελ. 805α («Πράξις Δ'»).

στό ΠΣΕ» καὶ τῆς ἐδόθη πίστωσης χρόνου τριῶν ἐτῶν, προκειμένου νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργο τῆς³³.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, οἱ ἴδιοι οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ θέτουν **σοβαρὰ ἐρωτήματα**, τὰ ὁποῖα εἶχαμε ἐπίσης θέσει προσυνεδριακῶς καὶ στὰ ὁποῖα εἶχαμε ἀπαντήσῃ καταλλήλως· τὰ ἐρωτήματα, μέσῳ ἄλλης ὁδοῦ, ὑπογραμμίζουν σαφῶς καὶ πάλιν τὴν ὑφισταμένη **βαθεῖαν κρίσιν τῆς ὀρθοδόξου πτέρυγος** τοῦ «Π.Σ.Ε.».

Ἐρωτοῦν λοιπὸν οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταί:

• **«Γιατί οἱ Ὀρθόδοξοι “ξυπνήσαμε” τόσο ἀργὰ καὶ ἡ Σύναξις τῆς Θεσσαλονίκης δὲν ἐγίνεστις ἀρχῆς τοῦ 1997 ὥστε νὰ ὑπάρχει χρόνος νὰ συγκροτηθεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ, νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ ἐπεξεργασθεῖ προτάσεις πού θὰ ὑποβάλλονταν στὴ Γ.Σ.»**³⁴.

• **«Τώρα ἡ ἐντολὴ πού ἔλαβε, καὶ μὲ χαρὰ ἀποδέχθηκαν οἱ Ὀρθόδοξοι, εἶναι νὰ ἐργασθεῖ “τουλάχιστον 3 χρόνια” (!) καὶ νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις στὴν ἐρχομένη Γ.Σ. σὲ 7 χρόνια· μά, ἂν οἱ Ὀρθόδοξοι εἶχαν τόσο μεγάλο πρόβλημα, ὅπως δείχνει τὸ κείμενο τῆς Θεσσαλονίκης, γιατί ἄφησαν τόσα χρόνια χωρὶς δυναμικὴ διαμαρτυρία τὰ πράγματα νὰ φθάσουν ὡς ἐκεῖ καὶ πῶς τώρα ἱκανοποιούνται μὲ μιὰ τόσο μακροπρόθεσμης προοπτικῆς λύση;»**³⁴.

• **«Καὶ γιατί δὲν ἐγίνε μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ Χαράρε μιὰ ἀκόμη Διορθόδοξη διάσκεψις πού θὰ κατέθετε στὴ Χαράρε ἓνα κείμενο-μαρτυρία, πού θὰ καθιστοῦσε σαφὲς τὶ ζητοῦμε καὶ**

33. Βλ. Μ.Π. Γ. Τσέτσι, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 9-10· βλ. καὶ Andrei Zolotov and Stephen Brown, «WCC agrees to set up commission to try to resolve Orthodox grievances», «ENI News Service» Γενεύης, 13.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

34. Ἐμμανουὴλ Κουμπάρελη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 96-97.

θα αποτελούσε θεμέλιο του έργου της Ειδικής Έπιτροπής;»³⁴.

• «Τώρα πώς θα πάνε στην Έπιτροπή οι Όρθοδοξοί; Θα προηγηθεί συνεννόηση και σαφής διατύπωση του τί, επιτέλους, συγκεκριμένα ζητούμε; Ή πάλι θα έκτεθούμε;...»³⁴.

ζ. «Ή μάχη ήταν άγρια»!...

Η ΤΑΝ έμφανέστατο στην Χαράρε, ότι η προσπάθεια των όρθοδόξων Οίκουμενιστών της Γενεύης συνεχίζει να μεταθέτη τὸ κέντρο βάρους της πανορθόδοξου προβληματολογίας έναντι γενικώτερα της Οίκουμενικής Κινήσεως και να τοποθετη αυτό περιοριστικά μόνον στην «διάσωσι» του «Π.Σ.Ε.».

Είναι ένδεικτικές εν προκειμένω οι διαπιστώσεις της Άντιπροσωπίας της Έκκλησίας της Έλλάδος στην Χαράρε:

• «Διὰ διαφόρους λόγους έχει αποδυναμωθεί ὁ θεολογικὸς χαρακτήρ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἔχει μεταβληθεῖ εἰς ἓνα, κατὰ τὸ μᾶλλον, αποδυναμωμένον θρησκευτικὸν καὶ περισσότερον, πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν Ὅργανισμὸν, ὁ ὁποῖος προσποιεῖται, ὅτι διαθέτει κάποιου εἴδους πνευματικότητα, ἐνῶ ἔχει ἔντονον τάσιν “συγκρητισμοῦ”, διότι ἐπιχειρεῖ νὰ δημιουργήσῃ τὴν πνευματικότητά του εἰς μίαν βάσιν-κράμα περιέργων ἰδεῶν καὶ ποικίλων ἀντιλήψεων» (sic)³⁵.

• «Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ διασώσῃ τὸ μέλλον τοῦ Π.Σ.Ε. εἶναι αὐτὸς ὁ Ὅργανισμὸς νὰ

35. Περιοδ. «Πληροφορία» («Έκδοσις τῆς Συνοδικῆς Έπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Έκκλησίας τῆς Έλλάδος»), περίοδος Γ', ἀριθ. 1/Ἰανουάριος - Ἀπρίλιος 1999, σελ. 6 καὶ 7, §§ 6, 9 καὶ 10.

ἐπανεῖλη καὶ νὰ ἐπανεύρη τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ ρίζας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξεκίνησε τὴν ἱστορικὴν του πορείαν» (sic)³⁵.

• «Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀλλάξει τὸ Καταστατικὸν καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ νὰ καταστή ὁ Ὄργανισμὸς οὗτος περισσότερον Ἐκκλησιαστικὸς καὶ ὄχι πολιτικὸς, κοινωνικὸς καὶ οἰκονομικὸς Ὄργανισμὸς» (sic)³⁵.

Σημειωτέον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναφορᾶς μας αὐτῆς στὴν ὄντως ἀλλόκοτον καὶ γριφώδη «Ἐκθεση» τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπίας μητροπολίτου Κερκύρας κ. Τιμοθέου, ἡ ὁποία κυριολεκτικῶς δὲν «διαβάζεται», ὅτι ἐὰν τὸ «Π.Σ.Ε.» «ἐπανεῖλη καὶ ἐπανεύρη τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ ρίζας», εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν ἰδρυτικὴν του Συνέλευσιν (Ἄμστερνταμ, 22.8-4.9.1948), κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πρῶτος Γενικὸς Γραμματεὺς Δρ Βίσερ Τούφτ εἶχε διακηρύξει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ὁ ἡμέτερος πλουραλισμὸς [ἐν τῷ ΠΣΕ] εἶναι ἐν βαθυτάτῃ ἐννοία ἀνῆθικος..., καὶ ἐπομένως τὸ ἡμέτερον συμβούλιον ἀποτελεῖ μίαν λύσιν ἀνάγκης, μίαν ὁδὸν ἐπὶ τῆς πορείας καὶ ἐν σωματεῖον, ...»³⁶.

Ἡ ἀγωνία τῶν Οἰκουμενιστῶν γιὰ τὴν «διάσωσι» τοῦ Συμβουλίου τῆς Γενεύης, τοὺς ἔχει ὀδηγήσει σὲ μίαν βαθεῖαν διάστασιν ἀπόψεων:

– οἱ μὲν «συντηρητικοί» ὡς τρόπον «θεραπείας» προτείνουν τὴν ἐπιστροφή στὶς ἰδρυτικὰς ρίζας τοῦ Συμβουλίου, δηλαδὴ τὴν ἐπανεύρεσι τῆς ταυτότητός του ὡς μιᾶς Σωματειακῆς Ὄργανώσεως³⁵.

– οἱ δὲ «προοδευτικοί» προτείνουν πλήρη ἀντικατάστασιν τῆς παρούσης δομῆς τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ τὴν

36. The First Assembly of the World Council of Churches, held at Amsterdam August 22nd to September 4th, 1948, ed. by W. A. Visser't Hooft, Toronto, 1949, pp. 28-29.

σύστασι ἐνὸς ἀτύπου «Φόρουμ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Οἰκουμενιστικῶν Ὄργανώσεων»^{36α} ἢ ἐνὸς «Φόρουμ χωρὶς ὑποχρεωτικά μέλη» καὶ χωρὶς εὐθύνες καὶ δεσμεύσεις ἐναντι τῶν συμμετεχόντων³⁷.

– καὶ μία τρίτη λύσις, τέλος, ὁραματίζεται τὴν διάπλασι τοῦ «Π.Σ.Ε.» εἰς μίαν Ἀδελφότητα, στὴν ὁποίαν οἱ ἐκκλησίες-μέλη «συνεργάζονται», «διασκέπτονται θεολογικῶς», «παρέχουν κοινὴν μαρτυρίαν» καὶ ἔχουν «κοινὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ τί ἐστὶν Ἐκκλησία»³⁸.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ προσπάθεια «σωτηρίας» τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ ἐξευρέσεως ἀποδεκτῶν μορφῶν συμμετοχῆς εἰς αὐτό, ἔχει ἐμπλέξει τοὺς ὀρθοδόξους Οἰκουμενιστὰς σὲ χρονοβόρες καὶ ἀτέρμονες διαδικασίες, οἱ ὁποῖες ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συσκοτισθῇ τὸ Ὅραμα γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ προώθησι τῆς Ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν μέσῳ μιᾶς ὄντως Προφητικῆς καὶ Χαρισματικῆς Ὄρθοδόξου Μαρτυρίας.

Ἐνδεικτικὸ τῆς συσκοτίσεως τοῦ Ὁράματος αὐτοῦ καὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Γενεύης, ὡς καὶ τοῦ «κλίματος συνεργασίας» τῶν ἐκκλησιῶν-μελῶν γιὰ μία «κοινὴν μαρτυρία», ἦταν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ θέμα τῆς «Εὐχαριστιακῆς Πρακτικῆς» στὴν Χαράρε.

Τὸ ζήτημα τῆς «Εὐχαριστιακῆς Πρακτικῆς» «ἀπέτελεσε ἀντικείμενο ἀρκετῶν μακρῶν καὶ ἐπιπόνων συζητήσεων στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ [προσυνεδριακῶς] ἐν συνδουασμῷ μὲ τὰ σχέδια γιὰ τὴν λατρεία στὴν Συνέλευσι τῆς Χαράρε. Τελικά, συνεφωνήθη νὰ μὴν ἀποτελῇ μέρος τοῦ προγράμματος τῆς συνελεύσεως

36α. Μ.Π. Γ. Τσέτση, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8 (ἡ πρότασις εἶναι τοῦ Γ.Γ. τοῦ «Π.Σ.Ε.» Κ. Ρέιζερ).

37. Andrei Zolotov and Stephen Brown, «WCC agrees to set up commission to try to resolve Orthodox grievances», «ENI News Service» Γενεύης, 13.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

38. Μ.Π. Γ. Τσέτση, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 4 (ἐκ τοῦ «Μηνύματος» τοῦ πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὴν Ἡ' Γ.Σ. τῆς Χαράρε).

μία οἰκουμενική εὐχαριστιακή ἀκολουθία, ὅπως ἐγίνετο σὲ προηγούμενες συνελεύσεις»³⁹.

Ἕνας ὀρθόδοξος θεολόγος ἀπὸ τὴν Ἄμερική, ὁ Παῦλος Μέγιεντορφ, ἀναφερόμενος στὴν ἀπόφασιν αὐτή, ἐτόνισε ὅτι

«αὐτὴ ἦταν μία νίκη γιὰ μᾶς, ἀλλὰ ἡ μάχη ἦταν ἄγρια»⁴⁰!...

Αὐθορμήτως θέτομε τὸ τελευταῖο ἐρώτημά μας: μήπως αὐτὴ ἡ «**ἄγρια μάχη**» ἀποτελεῖ τελικὰ τὴν «διευκρινιστική» ἀπάντησι στὸ πρόβλημα τῆς «βιωθείσης/βιουμένης ἀδελφότητος», ποῦ ἔθεσε ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1995;

Ἐλεγε τότε: «Ἐπειτα ἀπὸ μίαν πεντηκονταετίαν καρποφόρου συνεργασίας ἐντὸς τοῦ ΠΣΕ, τὰ μέλη αὐτοῦ ὀφείλουν ὅπως διευκρινίσουν τὴν ἔννοϊαν καὶ ἔκτασιν τῆς ἐν τῷ ΠΣΕ βιωθείσης ἀδελφότητος...»⁴¹.

η. Πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ «Π.Σ.Ε.»

Κ ΑΤΑΚΛΕΙΟΝΤΕΣ τὴν κριτικὴ μας, ἀπευθυνόμεθα φιλαδέλφως πρὸς τὰ ὀρθόδοξα μέλη τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ τοὺς ὑπενθυμίζουμε γιὰ πολλοστήν φορὰ τὸ χρέος τους:

«Ἄν θέλουν νὰ διασώσουν τὴν Ὀρθόδοξο Ταυτότητά τους καὶ ἂν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν σωτηρία αὐτῶν καὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐταίρων τους, θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ «Π.Σ.Ε.»

39. **From Camberra to Harare** - An illustrated Account of the life of the WCC, 1991-1998, p. 5, Geneva 1998.

40. **Sergei Chapnin**, «Crisis of Ecumenism and the position of the Orthodox at the VIII Assembly of WCC», 4.12.1998 [ἐκ τοῦ Διαδικτύου].

41. Περιοδ. «**Ὀρθοδοξία**» Κωνσταντινουπόλεως, Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1997, σελ. 203: «Σκέψεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀντίληψιν καὶ τοὺς ὁραματισμοὺς αὐτοῦ περὶ τοῦ ΠΣΕ εἰς τὰς παραμονὰς τῆς τρίτης χιλιετίας».

καὶ νὰ παύσουν νὰ ἀποτελοῦν μέλη ἐνὸς ἀνθρωποπαγοῦς/”κοσμικοῦ” Θρησκευτικοῦ Συλλόγου, ἐφ’ ὅσον ἐκκλησιολογικῶς καὶ σωτηριολογικῶς εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀδιανόητον ἡ Ὁρθοδοξία νὰ εἶναι “μέλος” σὲ “κάτι”, τὴν στιγμή πού καλεῖ τοὺς πάντας νὰ συμμετάσχουν στὴν Καθολικότητα καὶ Ὁλοκληρία Της, γενόμενοι μέλη τοῦ Σώματος Αὐτῆς, μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία»⁴².

42. Περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 29/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1998, σελ. 120γ.

Δ΄.

Ἡ Ὀρθόδοξος
Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας
προωθεῖ ἔτι περισσότερο
τὸν Ἀντι-οικουμενισμό

Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανίτου, «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας προωθεί ἐτι περισσότερο τὸν Ἀντι-οικουμενισμό», περιοδ. «**Ὀρθόδοξος Ἐνημέρωσις**», ἀριθ. 32/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999, σελ. 133-134.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας
προωθεί ἔτι περισσότερο τὸν Ἀντι-οικουμενισμό

*Ἱστορικὲς συνοδικὲς καταδίκες
τῶν οἰκουμενιστικῶν δοξασιῶν καὶ πρακτικῶν*

ΕΙΝΑΙ γνωστόν, ὅτι τὸ παλαίφατο Πατριαρχεῖο Γεωργίας ἀπεφάσισε συνοδικῶς τὴν 20.5.1997 νὰ παύσῃ τὴν συμμετοχὴ του στὴν *Οἰκουμενικὴ Κίνησι* καὶ νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὰ δύο μεγάλα θεσμικὰ ὄργανα αὐτῆς, τ.ἔ. τὸ «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» καὶ τὴν «Διάσκεψι Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν», τὰ ὁποῖα ἐδρεύουν στὴν Γενεύη¹.

Τότε, εὐχόμεθα καὶ ἀνεμέναμε ἐναγωνίως, πρὸς εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας, μίαν συνοδικὴν ἀπόρριψιν καὶ καταδίκην τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ*, ὡς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως, περαιτέρω δὲ πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν φυσικῶν συνεπειῶν μιᾶς τοιαύτης καταδίκης.

Μετὰ ἀπὸ δεκαπέντε περίπου μῆνες, τὴν 8.10.1998, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας προωθεί ἐντυπωσιακὰ ἔτι περαιτέρω τὸν *Ἀντι-οικουμενισμόν* της: ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πατριάρχου κ. Ἡλίου καὶ μὲ τὴν συμμετοχὴ εἴκοσι τεσσάρων (24) ἱεραρχῶν, ἔλαβε τὶς κατωτέρω δημοσιευόμενες ἀύστηρὲς ἀποφάσεις, οἱ ὁποῖες σημειωτέον «ἀποτελοῦν τὴν Πίστη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας: πάντοτε εἶχε αὐτὲς τὶς ἀπόψεις καὶ συνεχίζει νὰ ὁμολογεῖ καὶ νὰ ὑποστηρίζει σαφῶς αὐτὲς τὶς θέσεις»².

Οἱ κατακριτικὲς αὐτὲς θέσεις ἔναντι τοῦ *Οἰκουμε-*

1. Βλ. τὸ πλήρες χρονικὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς στὸ περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 24/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1997, σελ. 89-96 (Ἀφιέρωμα).

2. Περιοδ. «Παρακαταθήκη» Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 3/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1998, σελ. 128.

νισμοῦ, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀσυνεποῦς στάσεως τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας³, ἀποτελοῦν ὄντως μίαν ἀκόμη χρυσοῦ σελίδα στὴν βίβλο τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀντιοικουμενισμοῦ καὶ βεβαίως προετοιμάζουν – βραδέως μὲν, πλὴν ἀσφαλῶς – τὸ ἔδαφος γιὰ ἀκόμη σημαντικώτερα διαθήματα, ἐν τῇ ἐλπιδοφόρῳ προοπτικῇ μιᾶς πανορθόξου ριζικῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς αἰρέσεως, ἡ ὁποία ἐπὶ ἓνα αἰῶνα σείει κυριολεκτικῶς τὰ θεμέλια τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οἱ ἱστορικὲς συνοδικὲς ἀποφάσεις⁴

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ἀποφασίζει:

1. *Τὰ κείμενα τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μὴ Χαλκηδονίων ἐκκλησιῶν [Ἀντιχαλκηδονίων/Μονοφυσιτῶν], Σαμπεζὺ Ἑλβετίας 1990 καὶ 1993, εἶναι ἀπαράδεκτα.*

2. *Τὸ προκαταρκτικὸν σχέδιον συμφωνίας μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς μὴ Χαλκηδονίου [Ἀντιχαλκηδονίου/Μονοφυσιτικῆς] ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας τοῦ 1991, εἶναι ἀπαράδεκτον.*

3. *Τὸ υἱοθετηθὲν κείμενον ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Ὁρθοδόξων καὶ Καθολικῶν τὴν 23ην Ἰουνίου 1993 εἰς τὸ Βελεμένδιον τοῦ Λιβάνου, σχετικῶς μὲ*

3. Βλ. τὰ διαδραματισθέντα στὴν *Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ «Π.Σ.Ε.»* στὴν Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε, 3-14.12.1998: περιοδ. «*Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις*», ἀριθ. 31/Ἰανουάριος-Μάρτιος 1999 καὶ ἀριθ. 32/Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 1999.

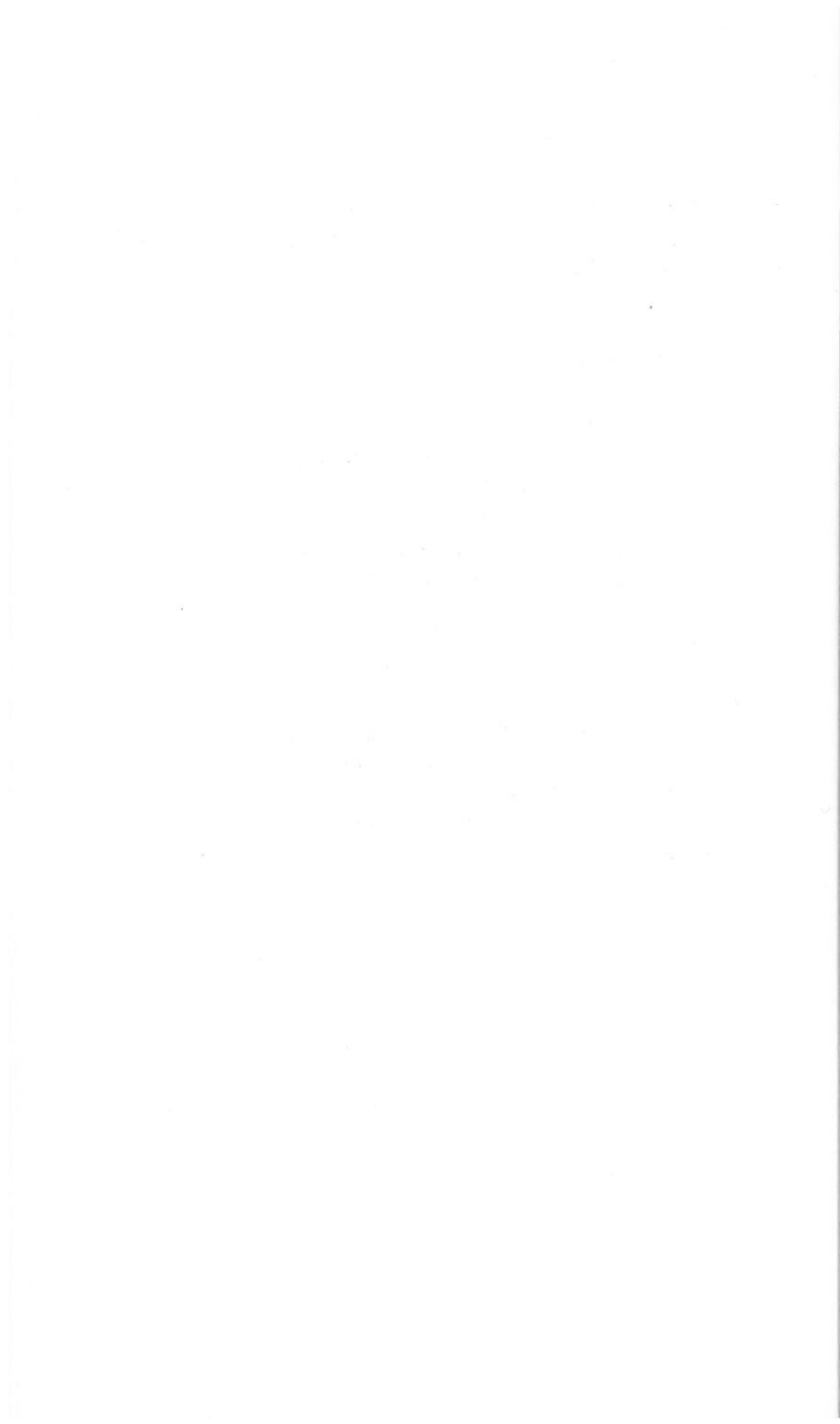
4. Γιὰ τὴν κατάσταση τοῦ κειμένου τῶν ἀποφάσεων εἶχαμε ὑπ' ὄψιν μας τὰ δημοσιεύματα τῶν ἐξῆς περιοδικῶν: «*Παρακαταθήκη*», ἀριθ. 3/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1998, σελ. 12-13· «*The Shepherd*», Vol. XIX, No 5/January 1999, p. 19. • Οἱ διευκρινίσεις ἐντὸς τῶν ἀγκυλῶν καὶ οἱ ὑπογραμμίσεις ἡμέτερα.

τὴν Οὐνίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον: "Οὐνία, μέθοδος ἐνώσεως τοῦ παρελθόντος καὶ σύγχρονος ἀναζήτησις τῆς πλήρους κοινωνίας", ἢ οὕτω καλουμένη Βελεμένδιος Συμφωνία, **εἶναι ἀπαράδεκτον.**

4. Ὁ ἐορτασμός τοῦ Πάσχα ὑπὸ τῆς Αὐτονόμου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Φινλανδίας κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν Πασχάλιον, τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὸν Ὅρον τῆς Α' [Ἀγίας] Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Νικαίας διὰ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Πάσχα, **εἶναι ἀπαράδεκτος.**

5. Ἡ μὴ ὀρθόδοξος καὶ αἰρετικὴ διδασκαλία, ἢ ὁποία διαμορφώνεται εἰς τὸ σῶμα τῆς συγχρόνου θεολογίας, σχετικῶς μὲ τὴν ὑπαρξιν τῆς Ζωοπαρόχου Χάριτος πέρα τῶν κανονικῶν ὀρίων τῆς Ἐκκλησίας, [ὡς] καὶ ἡ ἀκραία ἐκφρασις αὐτῆς, [τ.ἔ.] ἢ οὕτω καλουμένη "θεωρία τῶν κλάδων", ἢ ὁποία θεωρεῖ ὅλας τὰς ποικιλωνύμους σήμερον χριστιανικὰς τάσεις ὡς διαφορούς ἐνοποιημένους/ὁμοιομόρφους κλάδους τῆς Ἀληθοῦς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ κατέχοντας τὴν Θεῖαν Χάριν ἐν ἴσῳ βαθμῶ, **εἶναι ἀπαράδεκτος.**

6. Αἱ κοιναὶ προσευχαὶ καὶ ἡ μυστηριακὴ διακοινωνία ["intercommunio"] μετὰ μὴ Ὁρθοδόξων, **εἶναι ἀπαράδεκτοι».**

Ε΄
*« Ὑπόμνημα
περὶ Οἰκουμενισμοῦ »*

Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανίτου, «Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ», περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 33/Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1999, σελ. 137-138.

Βαρουσήμαντο άντι-οικουμενιστικό διάθημα

«Υπόμνημα περί Οίκουμενισμού»

**Ἦλθε ὁ καιρὸς γιὰ τὴν πλήρη πλέον
ἀπομυθοποίησι τοῦ Οίκουμενισμοῦ καὶ τῆς
«μεσσιανικῆς ἀποστολῆς» τοῦ «Π.Σ.Ε.»**

ΕΙΝΑΙ γεγονός ἀναντίρρητο καὶ πολὺ ἐλπιδοφόρο, ὅτι ὁ Ἄντι-οικουμενισμὸς ἀφυπνίζεται σὲ πανορθόδοξο ἐπίπεδο καὶ ὅτι ἡ ἀσκουμένη κριτικὴ ἐναντίον τῆς Οίκουμενικῆς Κινήσεως κερδίζει συνεχῶς ἔδαφος σὲ ποιότητα καὶ ποσότητα.

Ὁ Ἀμερικανὸς προσήλυτος στὴν Ὀρθοδοξία καὶ πρῶην Βαπτιστὴς κ. Κλάρκ Κάρλτον (Clark Carlton), Καθηγητῆς Πανεπιστημίου, σὲ πρόσφατο βιβλίο του ὁμολογεῖ, ὅτι

«Ὑπάρχουν πολλοὶ στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, στοὺς ὁποίους περιλαμβάνομαι καὶ ἐγώ, ποὺ πιστεύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ διακόψει τὴ συμμετοχὴ της στὴν Οίκουμενικὴ Κίνηση. Κατὰ τὸν χρόνον ποὺ γράφονται αὐτά, οἱ Ἐκκλησίες τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Γεωργίας ἔχουν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸ ΠΣΕ [σ. ἡμ.: ἤδη προσετέθη καὶ τῆς Βουλγαρίας], ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας, ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ [τὸ ἐνδεχόμενο] νὰ κάνει τὸ ἴδιο. Ἐπιπλέον, ὑπάρχουν ἰσχυρὲς κινήσεις πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση στὴ Ρωσία, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὶς Ἠνωμένες Πολιτείες»¹.

Συνεχίζων ὁ κ. Καθηγητῆς, ἐπισημαίνει ὅτι

«ἂν κάνει κανεὶς μιὰ ἀπλὴ ἀνάλυση κόστους - ὀφέλους, εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ Ὀρθόδοξη

1. Clark Carlton, «Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οίκουμενικὴ Κίνηση», ἔφημερ. «Ὀρθόδοξος Τύπος», ἀριθ. 1282/17.7.1998, σ. 5.

συμμετοχή στὸ ΠΣΕ παρήγαγε πολὺ λίγους καρπούς καὶ μεγάλη σύγχυση, ἀκόμη καὶ στοὺς Ὁρθοδόξους».

Στὶς μέχρι τώρα «ἰσχυρὲς κινήσεις» τοῦ Ἀντι-οικουμενισμοῦ ἤδη προσετέθη καὶ μία ἀκόμη ἀξιόλογος συνιστώσα: τὸ «Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ», τὸ ὁποῖο ὑπεβλήθη τὴν 23.9.1998 «πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλον».

Ἡ ὑψίστη σημασία τοῦ «Υπομνήματος» αὐτοῦ ἀποδεικνύεται πρωτίστως ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ὑπογράφεται ἀπὸ Καθηγουμένους Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ σεβασμίους καὶ ἀξιολόγους Κληρικούς καὶ ἀπὸ Καθηγητὰς Πανεπιστημίων· συγκεκριμένα, ὑπογράφουν οἱ ἐξῆς κατὰ σειράν:

1) Πρωτοπρ. Γεώργιος Μεταλληνός, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν· **2)** Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Ἀναστασίου, Καθηγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου· **3)** Πρεσβύτερος Ἀθανάσιος Μηνᾶς· **4)** κ. Δημήτριος Τσελεγγίδης, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.· **5)** Ἀρχιμ. Εὐσέβιος Βίττης· **6)** Ἀρχιμ. Θεόκλητος Μπόλκας, Καθηγούμενος Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου Ὁσίου Ἀρσενίου Καππαδόκου· **7)** Πρωτοπρ. Ἰωάννης Φωτόπουλος· **8)** Ἀρχιμ. Ἰωαννίκιος Κοτσώνης· **9)** Ἀρχιμ. Κύριλλος, Καθηγούμενος Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου· **10)** κ. Κων/νος Γρηγοριάδης, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Πατρῶν· **11)** Ἀρχιμ. Μάξιμος, Καθηγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Διονυσίου Ὀλύμπου· **12)** Πρωτοπρ. Σαράντης Σαράντος· **13)** Ἀρχιμ. Σεβαστιανὸς Ἀμανατίδης, Καθηγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Παρασκευῆς Καστοριάς· **14)** Ἀρχιμ. Σπυρίδων, Καθηγούμενος Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου· **15)** Ἀρχιμ. Τιμόθεος, Καθηγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς Παρακλήτου· **16)** Ἀρχιμ. Χρυσόστομος, Καθηγούμενος Ἱεροῦ Κοινοβίου Ὁσίου Νι-

κοδήμου Γουμενίσσης· και 17) Πρωτοπρ. Λάμπρος Φωτόπουλος.

Επίσης, η σημαντικότης τοῦ «Υπομνήματος» εἶναι πρόδηλος καὶ ἀπὸ τὴν θεματολογία του, ἡ ὁποία στὶς ἐπτὰ (Α' - Ζ') παραγράφους του καὶ στὶς 45 σελίδες του καλύπτει ὅλο τὸ φάσμα τῶν ἀνησυχιῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ:

§ Α' (σσ. 8-10): Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ τὸ «Π.Σ.Ε.».

Ἐπισημαίνεται, ὅτι «ἡ συμμετοχὴ τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ Π.Σ.Ε. ἀποβαίνει ὀσημέραι εἰς βάρος τῆς ἐνότητος αὐτῆς».

§ Β' (σσ. 11-13): Ὁ Διαθρησκειακὸς Οἰκουμενισμός.

«Δὲν μένει εἰς τὰ ὅρια ἐνὸς φιλοσοφικοῦ ἢ κοινωνικοῦ διαλόγου. Προχωρεῖ εἰς θεολογικὸν ἐπίπεδον»· «ἀνατρέπει τὴν θεμελιώδη χριστιανικὴν πίστιν» τῆς Χριστοκεντρικῆς σωτηριολογίας· «ὁ διαθρησκειακὸς συγκρητισμὸς σχετικοποιεῖ τὴν εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν»· «προχωρεῖ οὗτος καὶ εἰς τὸ λατρευτικὸν ἐπίπεδον».

§ Γ' (σσ. 13-21): Ὁ ὀρθοδοξο-παπικὸς Διάλογος.

«Σοβαρώτατος εἶναι ὁ προβληματισμὸς μας καὶ διὰ τοὺς διεξαγομένους θεολογικοὺς διαλόγους μετὰ τῶν Παπικῶν, Ἀντιχαλκηδονίων καὶ λοιπῶν ἑτεροδόξων»· εἰδικὰ «διὰ τὸ κοινὸν κείμενον τοῦ *Balamand* ἔχουν ἐκφρασθῆ σοβαρώταται ἀντιρρήσεις» ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἑτέρων διαπρεπῶν θεολόγων.

§ Δ' (σσ. 21-31): Διάλογος μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους/Μονοφυσίτας.

«Τὰ συμφωνηθέντα προβληματίζουν ἐντονα τοὺς Ὁρθοδόξους»· ἐπισημαίνεται ἡ ἔμμομη «τῶν Ἀντιχαλκηδονίων εἰς τὴν μονοφυσικὴν πίστιν των»· «σοβαρώταται ἐπιφυλάξεις» ἐκφράζονται γιὰ τὸ «ἐκκαθαρι-

στικό» καὶ «έκουγχρονιστικό» ἔργο καὶ τὶς «μεθοδεύσεις» τῆς «Μικτῆς Θεολογικῆς Ὑποεπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Λειτουργικῶν καὶ Ποιμαντικῶν θεμάτων».

§ Ε΄ (σσ. 32-37): Ὁ Κοινὸς ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα.

«Πρωθεῖται ὁ συνεορτασμὸς τοῦ Πάσχα χωρὶς νὰ ὑπάρχη ἐνότης ἐν τῇ Πίστει»· «προβάλλεται ὡς ἐν μέσον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ νόθου ἐνώσεως αὐτῶν»· «ἡ ἀμβλυνσις τοῦ δογματικοῦ αἰσθητηρίου δὲν πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς περαιτέρω συγκρητιστικὰς συγκλίσεις, ὡς ὁ συνεορτασμὸς τοῦ Πάσχα»· συνεορτασμὸς τοῦ Πάσχα, ἐνῶ διίστάμεθα «εἰς τὸ κυριώτερον, ἦτοι τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν», «συνιστᾷ σχιζοφρένειαν, διάστασιν τύπου καὶ οὐσίας» καὶ μᾶς θέτει «ὑπὸ τὰς ἀρὰς καὶ τὰ ἀναθέματα τῶν Ἱερῶν Κανόνων»· ὁ τυχὸν συνεορτασμὸς τοῦ Πάσχα «θὰ ἀποτελέσῃ (διὰ τοὺς Ὁρθόδοξους) ἐν ἀκόμῃ βῆμα πρὸς τὴν ἀπώλειαν τῆς Ὁρθόδοξου ταυτότητός των».

Σημειωθῆτω, ὅτι στὴν παράγραφο αὐτὴν (Ε΄) γίνεται μία διαπίστωσις ὄντως καιρίας σημασίας, ἡ ὁποία χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ ἐμβαθύνσεως:

«Ἀναμφιβόλως, ἡ περὶ συνεορτασμοῦ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων φιλολογία καὶ τάσις ἤρχισεν κατὰ τὸν διαρρεύσαντα 20ὸν αἰῶνα, ὁπότε συνέβη καὶ ἐκαλλιεργήθη ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὰς ἐκκλησιολογικὰς ἀντιλήψεις τῶν Ὁρθόδοξων, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ οἱ Ὁρθόδοξοι ἤρχισαν νὰ παραιτοῦνται τῆς ἀγιογραφικῶς καὶ πατερικῶς κατοχυρωμένης ἐκκλησιολογικῆς ἀρχῆς, ὅτι μόνῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν Μίαν Ἀγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως» (σελ. 36).

§ ΣΤ΄ (σσ. 37-46): Οἱ παρεκκλίσεις τοῦ μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ.

«Ὡς θεολόγος καὶ ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς πολλοὺς θεολογικοὺς καὶ ἀκαδη-

μαϊκούς διαλόγους ὁ Σεβ. Ἐλβετίας ἔχει σημειώσει σημαντικὰ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν καὶ Πίστιν· «δὲν πληροῖ τὰς προϋποθέσεις διὰ νὰ συντελέσῃ θετικῶς [ὡς Γραμματεὺς ἐπὶ τῇ προπαρασκευῇ τῆς Μελλούσης Ἁγίας Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας] εἰς τὴν οἰκοδόμησιν μιᾶς Ὁρθοδόξου Συνόδου»· ἐπισημαίνονται «αἱ δογματικαὶ παρεκκλίσεις καὶ τὰ ἄκριτα οἰκουμενιστικά του ἀνοίγματα»· ὡς Συμπροέδρου στὸν Διάλογο μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους – «αἱ ἐκκλησιολογικαὶ του ἀπόψεις δὲν συνάδουν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν» – «ἐπέδειξε διομολογιακὸν συγκρητισμὸν καὶ εἰς ἄλλους θεολογικοὺς διαλόγους» – «εἰς τὸ ἐπίκεντρον τῆς θεολογικῆς προοπτικῆς» του εὐρίσκεται ἡ ἀντορθόδοξος «ἐννοια τῶν ἄδελφῶν ἐκκλησιῶν» – διευθύνει τὸ «Μεταπτυχιακὸν Ἰνστιτούτον Ὁρθοδόξου Θεολογίας» στὸ Σαμπεζὺ Γενεύης, τοῦ ὁποίου οἱ σπουδῆς ἔχουν σαφῆ οἰκουμενιστικὴν προοπτικὴν – «εἰς τὰ πλαίσια τοῦ διαλόγου μὲ τὸ Ἰσλάμ» ὑπεστήριξε συγκρητιστικὰς ἀπόψεις.

§ Ζ' (σσ. 46-47): Ἡ λειτουργία τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ.

«Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ συνείδησις σκανδαλίζεται, ἐπειδὴ αἱ μέχρι τοῦδε συμφωνίαι κατὰ τοὺς διαχριστιανικοὺς διαλόγους δὲν φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς συνοδικότητος, δὲν γίνεται περὶ αὐτῶν εὐρεῖα ἐνημέρωσις τῶν σεπτῶν Ἱεραρχιῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν γένει ὁ πιστὸς λαὸς ἀγνοεῖ τὰ συμπεφωνημένα».

Ἐπίλογος (σσ. 49-51): Προτάσεις - λήψεις μέτρων.

«Νὰ ἐπιβεβαιωθῇ ἡ αὐτοσυνείδησις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας» (ἐκκλησιολογικὴ ἀποκλειστικότης)· «νὰ καταργηθοῦν αἱ Συμφωνίαι τοῦ Βαλαμὰνδ καὶ αἱ Κοιναὶ Δηλώσεις Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων», νὰ μὴ ὑλοποιηθοῦν διάφοροι ἀποφάσεις λει-

τουργικῆς καὶ ποιμαντικῆς προοπτικῆς καὶ νὰ μὴ χαρακτηρίζονται οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι/Μονοφυσίται ὡς «ἀνατολικοὶ Ὀρθόδοξοι»· «ἡ πορεία τῶν διαλόγων νὰ συζητῆται εὐρύτερον καὶ νὰ ἀποφασίζουσιν αἱ Ἱεραρχίαι τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν...»· «ἡ συμμετοχὴ» στὸ «Π.Σ.Ε.», «ἐὰν κριθῆ ἀπαραίτητος», «νὰ προϋποθέτῃ τὴν δυνατότητα τῶν Ὀρθοδόξων νὰ προβαίνουν εἰς ἰδιαιτέραν δῆλωσιν, ὡς ἐκπροσώπων τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας».

* * *

Ἡ θεματολογία, ἡ σοβαρότης τῶν ἐπισημάνσεων καὶ τὸ ὑψηλὸ θεολογικὸ ἐπίπεδο τοῦ βαρυσήμαντου «Υπομνήματος» θὰ ἀπαιτοῦσε πράγματι τὴν σύγκλησιν μιᾶς ἐκτάκτου Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία θὰ εἶχε ὡς ἀποκλειστικὸ θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν *Οἰκουμενισμό*.

Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1998, ὅποτε ὑπεβλήθη τὸ ἱστορικὸν «Υπόμνημα», δὲν ἐγίνε γνωστὴ καμμία σχετικὴ κίνησις· ἡ ὑψίστη ὁμως σημασία του παραμένει ἀλώβητος, λειτουργεῖ θετικὰ στὴν συνείδησι τοῦ Ὀρθοδόξου Λαοῦ: αὐξάνει τὶς προσευχὰς καὶ καλλιεργεῖ τὴν Ἐλπίδα γιὰ περαιτέρω (δια)θήματα...

• Ἔχει ἔλθει φαίνεται ὁ καιρὸς γιὰ τὴν πλήρη πλέον ἀπομυθοποίησι τοῦ *Οἰκουμενισμοῦ* καὶ τὴν «μεσσιανικὴ ἀποστολή» τοῦ «Π.Σ.Ε.».

ΣΤ΄.

**Ἡ πρόσφατος σύγκλησις
τῆς Ἱεραρχίας
καὶ τὰ δογματικὰ θέματα**

**Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανίτου, «Ἡ πρόσ-
φατος σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὰ δογματικὰ θέματα»,
περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις», ἀριθ. 34/Ὀκτώβριος-
Δεκέμβριος 1999, σελ. 141-142.**

Δέν άσχολήθηκε με θέματα «σοβαρότερα,
ούσιαστικότερα και θεολογικότερα»

**Ἡ πρόσφατος σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας
καὶ τὰ δογματικά θέματα**

**«Σήμερα γίνονται πολλοὶ Διάλογοι
τῆς Ἐκκλησίας μας μεῖ ἄλλες Ὁρθόδοξες
Ἐκκλησίες, μεῖ ἄλλες Ὁμολογίες καὶ ἄλλες
Θρησκείες· εἶναι δυνατόν ἡ Ἱεραρχία νὰ μὴν
ἐνημερώνεται;...»**

ΠΡΙΝ ἀπὸ ἓνα ἀκριβῶς ἔτος, μετὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς *Καινοτομίας* (Ὁκτώβριος 1998), ὁ σεβ. μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος (Βλάχος) διετύπωνε τὴν ἄποψιν, ὅτι «ἡ μέλλουσα νὰ συγκληθῆ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ ἀπασχοληθῆ μεῖ θέματα σοβαρότερα, οὐσιαστικότερα καὶ θεολογικότερα»¹.

Ἄναλύων περαιτέρω τὴν ἄποψιν του αὐτῆ, ὑπεγράμμισε «τέσσερις μεγάλες κατηγορίες θεμάτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνωνται ἀντικείμενο συζητήσεων στὶς Συνόδους τῆς Ἱεραρχίας».

Ὅ,τι περισσότερο μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ εἶναι ἡ πρώτη κατηγορία θεμάτων, ἡ ὁποία – ὅπως πολὺ εὐστοχα γράφει ὁ σεβασμιώτατος – περιλαμβάνει «τὰ λεγόμενα δογματικά θέματα».

Οἱ διευκρινίσεις του ἐν συνεχείᾳ εἶναι δηλωτικὲς τῆς «θεολογικῆς γνώσεως καὶ τῆς πατερικῆς συνειδήσεώς» του καὶ θέτουν μεῖ τόλμην «τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν»:

«Καὶ εἶναι γνωστόν, ὅτι τὰ δόγματα δὲν εἶναι με-

1. Ἐφημερ. «**Τὸ Βῆμα**», 15.11.1998, σελ. Α' 17.

ταφυσικά σχήματα, ἀλλὰ τὰ ὄρια τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τὰ πλαίσια τῆς θεραπείας ἢ τῆς ἀσθενείας τοῦ ἀνθρώπου.

Νομίζω ὅτι στὴν ἐποχὴ μας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Χριστολογικό, ἀναγκαία εἶναι ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ ζητήματος. Πρόκειται γιὰ τὴν ὀριοθέτηση τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὶς παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία, γιὰ τοὺς Διαλόγους μὲ τὶς ἄλλες Ὁμολογίες καὶ Θρησκείες.

Σήμερα γίνονται πολλοὶ Διάλογοι τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, μὲ ἄλλες Ὁμολογίες καὶ ἄλλες Θρησκείες.

Εἶναι δυνατόν ἡ Ἱεραρχία νὰ μὴν ἐνημερώνεται, οἱ Ἱεράρχες νὰ μὴν ἐκφράζουν τὶς ἀπόψεις τους καὶ νὰ μὴν καθορίζουν τὴν στάση τους ἀπέναντι σὲ αὐτές;

Καθὼς ἐπίσης εἶναι δυνατόν ὁ λαὸς νὰ παραμῆνη στὴν ἀγνοία, νὰ μὴν ἐνημερώνεται ἐπαρκῶς;»¹.

* * *

Ο ΜΙΛΩΝ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης κ. Ἱερόθεος «γιὰ τὴν ὀριοθέτηση τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «γιὰ τὶς παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία», γνωρίζει βεβαίως πολὺ καλὰ περὶ τίνος πρόκειται καὶ ὅπωςδήποτε παραπέμπει σὲ ἀπόψεις, τὶς ὁποῖες εἶχε διατυπώσει μὲ σαφήνεια κατὰ τὸ παρελθόν.

Λόγου χάριν, κατὰ τὸ ἔτος 1981 ἔγραφε καὶ διεκήρυττε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἐκκλησία καὶ Ὁρθοδοξία ταυτίζονται. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὅπωςδήποτε Ὁρθόδοξη καὶ ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μόνη Ἐκκλησία...

Ἄφοῦ ἓνα εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, δὲν ὑπάρχουν πολλὲς Ἐκκλησίες, ἀλλὰ μία...

Ἄν ἰσχυρισθοῦμε, ὅτι ὑπάρχουν πολλὲς Ἐκκλησίες, διαπράττουμε σφάλμα, βλασφημοῦμε τὴν Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Χριστό.

Δέν μπορούμε νά κάνουμε λόγο γιά διάλογο ἢ ἔνωση "τῶν Ἐκκλησιῶν".

Ἡ Ἐκκλησία ποτέ δέν διασπᾶται, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι διασπῶνται καί ἀπομακρύνονται ἀπό αὐτήν, χάνοντας τήν αἰώνια ζωή...

Ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ μία Ἐκκλησία, ἀπομένει οἱ ἀπομακρυνθέντες ἀπό αὐτήν νά ἐπιστρέψουν γιά τὰ ἐπιτύχουν τήν σωτηρία τους...

Στίς ἡμέρες μας μέ ὄλη τήν οἰκουμενική κίνηση, πού κινεῖται μέσα σέ οὐμανιστικά πλαίσια, γίνεται μία προσπάθεια νά ξεχάσουμε τὸν μεγάλο θησαυρὸ πού κατέχουμε καί νά παραδεχθοῦμε, ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ κοινοῦ ὡς "ἀδελφοὶ" ψάχνουμε νά βροῦμε τήν ἀλήθεια· καταβάλλεται ἐντατική προσπάθεια νά χάσουμε τήν αὐτοσυνειδησία μας, νά ἀλλοιωθῇ ἡ πίστις ὄλων τῶν Πατέρων ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία διαφυλάσσει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τήν ἀλήθεια.

Αὐτὸ εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, γιατί σὰν νά πιστεύουμε ὅτι πέθανε τὸ πραγματικὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί ὅτι ἀπέτυχε τὸ Πανάγιο Πνεῦμα σὸ νά καθοδηγῇ τήν Ἐκκλησία "εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν", ὅπως διεκήρυξε ὁ Κύριος.

Ἡ πραγματικότητα ὁμως εἶναι ὅτι ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία καί αὐτὴ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη, καί ἀκόμη ὅτι περιμένουμε τοὺς πεπλανημένους αἵρετικούς νά ἐπιστρέψουν σ' αὐτήν μετανοημένοι καί νά παραδεχθοῦν τήν ἀλήθεια ὅπως μᾶς τήν παρέδωσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες μας»².

Ὅσον ἀφορᾶ δὲ γιά τήν παραμονή τοῦ λαοῦ στήν ἀγνοία καί τήν μὴ ἐπαρκῆ ἐνημέρωσί του, ἔλεγε μέ ιδιαίτερη ἔμφασι τὰ ἐξῆς:

«Ὁ "χαρισματοῦχος λαὸς" εἶναι τελικὰ τὸ κριτήριον τῆς Ὁρθοδοξίας καί ἡ ἀποδοχὴ ἐκ μέρους του τῶν

2. Ἀρχιμανδρίτου Ἱεροθέου Βλάχου, «Φίλη Ὁρθοδοξία», σὸ Ἄνατολικά, τ. Α', σελ. 378, 379, 380, Ἀθήνα 1989.

ἀποφάσεων μιᾶς Συνόδου συνιστᾶ τὴν ὀρθότητά της καὶ τὴν ἀναγνώρισή της.

Ἔτσι εἶδαν οἱ Πατέρες τὴν ὑπαρξὴ τῶν "βεβαπτισμένων" καὶ "βεβαιοπίστων" καὶ διεκήρυξαν ὅτι "ὁ φύλαξ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τούτέστιν ὁ λαὸς αὐτός ἐστί".

Ὁ "χαρισματοῦχος" λαὸς τοῦ Κυρίου (Κληρὸς καὶ λαϊκοί) ἀποτελεῖ τὴν "ἀγρυπνοῦσα συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας" καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνεται κανένας διάλογος ἢ νὰ λαμβάνεται καμμιά ἀπόφαση, ἂν δὲν συμφωνῆ ἡ ἀγρυπνοῦσα αὐτὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας (χαρισματοῦχοι Κληρικοί, λαϊκοί, μοναχοί)»³.

* * *

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΤΑΤΗ καὶ πλήρως θεμελιωμένη ἄποψις τοῦ σεβ. κ. Ἱεροθέου γιὰ τὴν *πρῶτη κατηγορία θεμάτων*, μὲ τὴν ὁποία ὀφείλει μία μελλοντικὴ σύνοδος τῆς ἐν καινοτομία Ἱεραρχίας νὰ ἀσχοληθῆ «σοβαρότερα, οὐσιαστικότερα καὶ θεολογικότερα», ἐνισχύθη περισσότερο ἀπὸ τὸ γνωστὸ πλέον καὶ βαρυσήμαντον «*Υπόμνημα περὶ Οἰκουμενισμοῦ*», τὸ ὁποῖο ὑπεβλήθη τὴν 23.9.1998 στὸν μακαρ. ἀρχιεπίσκοπον τῆς *Καινοτομίας* κ. Χριστόδουλον, ὑπογραφόμενον ἀπὸ πλειάδα ἐκλεκτῶν καὶ σεβαστῶν Καθηγουμένων, Ἀρχιμανδριτῶν, Πρεσβυτέρων καὶ Καθηγητῶν⁴ καὶ συμπυκνῶνον ἄριστα – παρὰ τίς ὁποιοσδήποτε ἀδυναμίες του – τὴν *Ἀγωνιώσαν Συνείδησιν* τοῦ «*χαρισματοῦχου*» Λαοῦ.

Παραδόξως, καὶ ἐνῶ ὑπῆρχαν τὰ πρὸ ἔτους ἰσχυρὰ αὐτὰ ἐρεθίσματα γιὰ νὰ τεθῆ σὲ λειτουργία ὁ συνοδικὸς θεσμὸς *μὲ δογματικὴ πλέον προοπτικὴ*, στὴν πρόσφατο Ἱεραρχία τῆς Καινοτομίας *οὔτε κἂν ἐτέ-*

3. Αὐτόθι, σελ. 382.

4. Ἐκδόσις περιοδικοῦ «*Παρακαταθήκη*», ἐκδ. 6', σελίδες 7-53, Θεσσαλονίκη 1999.

θη τὸ θέμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ φαίνεται, ὅτι – παρὰ καὶ τὶς πολλὰς ἄλλες ἄμεσες ἢ ἔμμεσες ὠθήσεις πρὸς τοῦτο – γιὰ τὸν μακαριώτατο καὶ τὴν Ἱεραρχία «δὲν ὑπάρχει θέμα Οἰκουμενισμοῦ»!...

Στὸν ἀρχιεπίσκοπο τῆς Καινοτομίας κ. Χριστόδουλο εἶχαμε ἐπισημάνει περίου «*Τὰ σοβαρώτατα "παραλειπόμενα" τοῦ Ἐνθρονιστηρίου Λόγου*» του⁵ καὶ τοῦ ὑπενθυμίζαμε τὸ χρέος του νὰ προτάξῃ κυριαρχικῶς, ἐπὶ θυσία ἀκόμη καὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θώκου, τὴν ἀποκατάστασι τῆς ἐνότητος τῆς «*διεσχισμένης καὶ διηρημένης*» ἐξ αἰτίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μιμούμενος τοὺς Ἁγίους Πατέρας.

Ὁ Ἅγιος Ταράσιος, λόγου χάριν, ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν ἀναβιβάσεώς του «*εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης μέγεθος*» ἔθεσε τὴν σύγκλησιν Συνόδου Οἰκουμενικῆς πρὸς ἔνωσιν τῆς «*διεσχισμένης καὶ διηρημένης*» Ἐκκλησίας· ἂν δὲν γίνῃ αὐτό, ἔλεγε ὁ Ἅγιος, εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκατατεθῶ,

«ἵνα μὴ ὑποβληθῶ τῷ ἀναθέματι, καὶ εὐρεθῶ καταδεδικασμένος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κριτοῦ τῶν ὄλων καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐνθα οὔτε βασιλεῖς, οὔτε ἱερεῖς, οὔτε ἄρχοντες, οὔτε πλῆθος ἀνθρώπων δύναται με ἐξελέσθαι»⁶.

• Ὁφείλομε καὶ πάλι νὰ ὑπενθυμίσωμε στὸν μακαριώτατο κ. Χριστόδουλο, ὅτι τότε μόνον κατ' οὐσίαν θὰ ἔχη ἐπιδείξῃ τὰ διεπιστευτήρια τῆς Ὁρθοδοξίας του, ὅταν ἐπιληφθῇ συνοδικῶς καὶ ἐπιτυχῶς, ἐν συμφωνίᾳ βεβαίως πάντοτε πρὸς τὴν Συνοδικὴν καὶ Πατερικὴν Παράδοσιν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, τοῦ θέματος τοῦ Οἰκουμενισμοῦ (καὶ τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς αὐτὸν Ἡμερολογιακοῦ Ζητήματος), θάσει ἄλλωστε καὶ τῆς ἰδι-

5. Βλ. περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 284/Μάιος - Ἰούνιος 1998, σελ. 59-60 καὶ 67.

6. Σ.Μ.Π.Σ., τ. Β', σελ. 724α/Mansi τ. 12, στλ. 987Ε-990Α.

κῆς του δημοσίας ὁμολογίας, ὅτι «ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι βεβαίως αἵρεσις»⁷.

7. Βλ. περιοδ. «**Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις**», ἀριθ. 30/Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 1998, σελ. 1 καὶ 4.

Z.
Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία
καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις

Clark Carlton, «'Ορθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενική Κίνησις», ἔφημερ. «'Ορθόδοξος Τύπος», ἀριθ. 1282/17.7.1998, σελ. 5, ὑπογραμ. ἡμ.

Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις*

«Ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου... Οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ε' 14, 16).

Θ **Α ΕΙΜΑΙ** μᾶλλον ἀπόλυτος, προβάλλοντας τὴν ἀξίωση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι εἶναι ἡ μία καὶ μόνη ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει, ὅμως, νὰ συνειδητοποιήσουμε τὸ γεγονός ὅτι σὲ μᾶς τοὺς σύγχρονους ἀνθρώπους δὲν ἀρέσει νὰ ἀκοῦμε ὅτι μιὰ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία. Αὐτὸ προσ-

* Σημείωση μεταφραστοῦ:

• Τὸ παραπάνω ἄρθρο εἶναι μετάφραση τοῦ τελευταίου κεφαλαίου τοῦ βιβλίου «**Ἡ Ὁδός**» (**The Way**), ἐκδ. «**Regina**», 1997. Τὸ βιβλίον φέρει ὡς ὑπότιτλο «*Ὅ,τι πρέπει νὰ γνωρίζη κάθε Προτεστάντης γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*», ἄρα, **ἀπευθύνεται στοὺς Προτεστάντες**. Περιέχει, ὅμως, στοιχεῖα χρήσιμα καὶ γιὰ τοὺς σημερινούς Ὁρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑποστῆ σύγχυση μετὰ τὴν μακροχρόνια πλύση ἐγκεφάλου, στὴν ὁποία ἔχουν ὑποβληθῆ ἐκ μέρους **Ὁρθοδόξων οἰκουμενιστῶν**.

• Ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου εἶναι Ἀμερικανός, ποὺ ἔχει συγγράψει 4 βιβλία καὶ παρουσιάζει τὶς Ὁρθόδοξες θέσεις σὲ Προτεστάντες, Παπικούς καὶ γενικὰ ἀλλοτριωμένους Χριστιανούς τῆς Δύσεως. Γεννήθηκε τὸ 1964 στὸ Κούβηλ τῆς Πολιτείας Τεννεσσὴ καὶ ἀνετράφη ὡς Βαπτιστῆς τοῦ Νότου. Σπούδαζε σὲ Θεολογικὸ Σεμινάριο τῶν Βαπτιστῶν, ὅταν μετεστράφη καὶ ἐγίνε Ὁρθόδοξος. **Τὸ 1990 πήρε Μάστερ** στὴ Θεολογία ἀπ' τὸ Ὁρθόδοξο Σεμινάριο τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου τῆς Νέας Ὑόρκης. Θέμα τῆς διατριβῆς, ποὺ ἐξεπόνησε ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ π. Ἰωάννη Μέγιεντορφ, ἦταν: «*Ἡ ἀνθρωπίνη φύση (humanity) τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν Ἅγιον Μάξιμο τὸν Ὁμολογητῆ*». **Τὸ 1993 πήρε ἄλλο Μάστερ** ἀπὸ τὸ Καθολικὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀμερικῆς στὴν Οὐάσιγκτον, στὴν περιοχὴ σπουδῶν γιὰ τὸν πρῶτον Χριστιανισμό. **Τώρα**, ἐνῶ διδάσκει Φιλοσοφία στὸ Τεχνολογικὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τεννεσσὴ, **ὀλοκληρῶναι διδακτορικὴ διατριβὴ** με θέμα τὴ δογματικὴ καὶ ἀσκητικὴ θεολογία τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ (5ος αἰών).

βάλλει τις δημοκρατικές μας εὐαισθησίες. **Παρά ταῦτα, εἶναι ἀδύνατο νὰ κατανοήση κανεὶς τὴν Ὁρθοδοξία, χωρὶς νὰ ἀποδεχθῆ αὐτὴ τῆς τὴν ἀξίωση.**

Μὲ αὐτὴ τὴ βάση ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μετέχει στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση¹. Ὁ λόγος τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν (ΠΣΕ) εἶναι ὅτι Αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ καταθέσῃ τὴ μαρτυρία τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ – τοῦ ἀνοθεύτου δόγματος τῶν Ἀποστόλων.

Σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους, ἐν τούτοις, ἡ Ὁρθόδοξη συμμετοχὴ στὸ ΠΣΕ προκαλεῖ συσκοτίση μᾶλλον παρά διαφώτιση. Πολλοὶ Εὐαγγελικοὶ θεωροῦν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συμερίζεται τὴν ἐλευθεριάζουσα θεολογία, ποὺ ὑποστηρίζουν τὰ περισσότερα θορυβώδη μέλη τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Πιὸ σημαντικό γιὰ μᾶς, ὅμως, εἶναι ἡ **σύγχυση**, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν φύση τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν κοινοτήτων. Ἡ ὀρθόδοξη συμμετοχὴ στὸν οἰκουμενικὸ διάλογο **φαίνεται νὰ ὑποδηλοῖ** ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι «ἀναγνωρίζουν» κάπως τὶς ἄλλες ἐκκλησίες ὡς ἴσες καὶ ὅτι ἓνα εἶδος «ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν» εἶναι δυνατό².

1. «Ἡ θεμελιώδης αὐτοσυνειδησία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας... ὑπῆρξε πάντοτε ἡ βάση τῆς Ὁρθοδόξου συμμετοχῆς στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση». Ἐγκύκλιος ἐκδοθεῖσα ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Ἀμερικὴ ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος καὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

2. Στὴν πραγματικότητα, ἡ Ὁρθόδοξη συμμετοχὴ στὸ ΠΣΕ ἔχει καθορισθῆ μὲ βάση τὴ Διακήρυξη τοῦ Τορόντο τοῦ 1950, στὴν ὁποία δηλοῦται ὅτι ἡ συμμετοχὴ στὸ Συμβούλιο δὲν σημαίνει ὅτι ἓνα μέλος ἀναγνωρίζει ἀναγκαστικῶς τὰ ἄλλα μέλη ὡς Ἐκκλησίες κατὰ κυριολεξία: «Τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει νὰ θεμελιούται σὲ κάποια συγκεκριμένη ἰδέα ὅσον ἀφορᾷ στὴν Ἐκκλησία... Συμμετοχὴ δὲν σημαίνει ὅτι κάθε Ἐκκλησία πρέπει νὰ θεωρῆ τὶς ἄλλες Ἐκκλησίες - μέλη ὡς Ἐκκλησίες μὲ τὴν πλήρη ἔννοια τῆς λέξεως». Παρατίθεται στὸ **Meyendorff, The Orthodox Church**, σελ. 222.

Αὐτὴ ἡ **σύγχυσις** ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ οἱ Προτεστάντες, μέλη τοῦ ΠΣΕ, συμμετέχουν στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ἔχοντας κατὰ νοῦν διαφορετικούς στόχους. Ὁ μακαρίτης π. Ἰωάννης Μέγιεντορφ ἦταν ἕνας βετεράνος τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου. Ἄν καὶ παρέμεινε ἀφοσιωμένος στὴν ἰδέα τῆς Ὁρθόδοξης συμμετοχῆς στὸ ΠΣΕ, ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὴν λεπτεπίλεπτη φύση αὐτῆς τῆς συμμετοχῆς.

Ἐγραψε:

«Εἶναι ἀναντίρρητο ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογία ἢ ἡ θέσις τῆς ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει ὅτι αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ συμμετάσχη στὶς ἐργασίες τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως, ὅπως οἱ ἄλλες κοινότητες, ποὺ ἔχουν προκύψει ἀπὸ τὴ Μεταρρύθμιση. Ὁρθόδοξοι καὶ Προτεστάντες ἀπλῶς δὲν βλέπουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν»³.

Οἱ περισσότεροι Προτεστάντες θεωροῦν τὴν Ἐκκλησία ὡς **μία ἀόρατη ὄντοτητα**, ποὺ πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῆ στὴν πληρότητά της. **Σὲ πολλοὺς ἀρέσει νὰ συμπράττουν σὲ ἱερατικῆς φύσεως συνεργασίες καὶ σὲ κοινὴ λατρεία, ἀφήνοντας παλαιᾶς δογματικῆς ἀμφισβητήσεις σὲ ἐκκρεμότητα.** Ἡ «**ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας**» εἶναι κάτι, ποὺ **θὰ ἐπιτευχθῆ μέσα ἀπὸ διάλογο.**

Γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο, αὐτὴ ἡ προσέγγισις δὲν εἶναι ἀπλῶς λανθασμένη, εἶναι σαφῶς αἰρετικὴ. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς, εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐνότητά της εἶναι ἡ ἐνότητα τοῦ Χριστοῦ. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι διηρημένη, ὅπως δὲν μπορεῖ ὁ Χριστὸς νὰ εἶναι διηρημένος (Α΄ Κορ. α΄ 13). **Ὁ σκοπὸς τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στὸν οἰκουμενικὸν διάλογο εἶναι νὰ καλέσουν ὅλους τοὺς**

3. The Orthodox Church: Its Past and Its Role In the World Today, 3rd. Rev. Ed. (Crestwood, NY: SVS Press, 1981) p. 220.

ἀνθρώπους σὲ ἐνότητα μὲ τὸν Χριστὸ μέσα στὴν μία, ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

«Μόνο μία Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ ὑπάρχει, διότι ὁ Χριστὸς ἰδρύσε μόνο μία Ἐκκλησία. Σ' αὐτὴ καὶ μόνο τὴ μία Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἰσεέλθουν ὅλοι, γιὰ νὰ ζήσουν τὴν τέλεια κοινωνία μὲ τὸ Θεό, μὲ τὸν ἄλλο καὶ μὲ ὅλη τὴν δημιουργία»⁴.

* * *

ΜΕ ΔΕΔΟΜΕΝΟ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ οἱ Προτεστάντες ἔχουν τόσο διαφορετικὲς ἀπόψεις γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου, **δὲν εἶναι παράδοξο ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ διάλογοι ἔχουν ἀποφέρει ἐλάχιστους πραγματικοὺς καρπούς.** Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ΠΣΕ, οἱ κύριες Προτεσταντικὲς ὁμολογίες, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, **ἔχουν μετακινηθῆ σταθερὰ ἀπομακρυνόμενες μᾶλλον ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη θεολογία, παρὰ πλησιάζοντάς την**⁵. Πέραν

4. Ἐγκύκλιος τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Ἀμερική, ἔ.ά. Βλ. ἐπίσης ἀνακοίνωση τῆς Ἐκτακτῆς Μικτῆς Συνάξεως τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὁρους, 9/22 Ἀπριλίου 1980: «Διάλογος μὲ τοὺς ἑτεροδόξους δὲν εἶναι κατακριτέος ἀπὸ Ὁρθόδοξου ἀπόψεως, ἐὰν ὁ σκοπὸς του εἶναι νὰ τοὺς πληροφρήσει γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ καταστῆ δυνατόν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ὁρθοδοξία, ὅταν λάβουν θεῖον φωτισμὸ καὶ ἀνοίξουν οἱ ὀφθαλμοὶ τους» (σ.μ. τὸ κείμενο μεταφράζεται ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ μετάφρασή του).

5. Κλασσικὸ παράδειγμα εἶναι αὐτὸ τῶν Ἀγγλικανικῶν καὶ Ἐπισκοπιανῶν Ἐκκλησιῶν. Στὸ γύρισμα τοῦ 20οῦ αἰῶνα, οἱ σχέσεις μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν ἦταν ἐξαιρετικὰ θερμές. Ἀπὸ τότε, ἐντούτοις, **παρὰ τοὺς ἐπανειλημμένους διαλόγους,** καὶ οἱ Ἀγγλικανικὲς καὶ οἱ Ἐπισκοπιανὲς Ἐκκλησίαι **γίνονται συνεχῶς καὶ περισσότερο ἐλευθεριάζουσες στὴν θεολογία τους.** Ὅχι μόνο καὶ οἱ δύο ἔχουν χειροτονήσει γυναῖκες στὸ ἱερατεῖο, παρὰ τίς προειδοποιήσεις ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους ὅτι αὐτὸ ἦταν ἀπαράδεκτο, ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἔχουν ἀνεχθῆ στὶς τάξεις τους Ἐπισκόπους,

αὐτοῦ, δὲν γνωρίζω Προτεσταντικὲς ἐκκλησίες, ποὺ νὰ ἔχουν μεταστραφῆ καὶ νὰ ἔχουν γίνει δεκτὲς στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου⁶.

Γιαυτὸ τὸ λόγο, **ὑπάρχουν πολλοὶ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, στοὺς ὁποίους περιλαμβάνομαι καὶ ἐγώ, ποὺ πιστεύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ διακόψῃ τὴν συμμετοχὴ τῆς στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση.** Κατὰ τὸ χρόνο ποὺ γράφονται αὐτά, οἱ Ἐκκλησίες τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Γεωργίας ἔχουν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸ ΠΣΕ, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ νὰ κάνει τὸ ἴδιο. Ἐπιπλέον, ὑπάρχουν **ἰσχυρὲς κινήσεις** πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση στὴ Ρωσία, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες. *Ἄν κάνει κανεὶς μιὰ ἀπλὴ ἀνάλυση κόστους - ὀφέλους, εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη συμμετοχὴ στὸ ΠΣΕ παρήγαγε **πολὺ λίγους καρπούς καὶ μεγάλη σύγχυση, ἀκόμη καὶ στοὺς Ὁρθοδόξους.***

Ὁ π. Ἰωάννης Μέγιεντορφ, ἂν καὶ παρέμεινε μέχρι τέλους προσκολλημένος στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση, εἶδε **τὰ μαῦρα σύννεφα στὸν ὀρίζοντα ἐδῶ καὶ πολὺ καιρὸ:**

«Γιὰ νὰ εἶναι περισσότερο καρποφόροι καὶ

ποὺ ἀνοιχτὰ ἀρνοῦνται βασικὰ δόγματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ὅπως ἡ ἐκ Παρθένου Γέννηση καὶ ἡ Ἀνάσταση. Γιὰ μιὰ καταγραφὴ τοῦ χάους, ποὺ ἔχει δημιουργηθῆ στὴν Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τέτοιους ἐπισκόπους βλ. **William Ledwich, The Durham Affair** (Welshpool: Stylite Publishing Ltd., 1985). Ὁ Ledwich **μετεστράφη στὴν Ὁρθοδοξία ἀντιδρώντας στὴν ἀποστασία τῆς Ἐκκλησίας του.**

6. Τοῦτο ἔρχεται σὲ εὐθεία ἀντίθεση μὲ τὸ **μεγάλο ἀριθμὸ** τῶν πρῶν Εὐαγγελικῶν καὶ Χαρισματικῶν ὁμάδων – καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν **χιλιάδων ἀτόμων** – ποὺ ἔχουν μεταστραφῆ πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία κατὰ τὴν διάρκεια τῶν τελευταίων δεκαπέντε ἐτῶν. Αὐτὲς οἱ ὁμάδες καὶ τὰ μεμονομένα άτομα **δὲν ἔλαβαν μέρος στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση.**

ίκανοὶ νὰ ἐξασκήσουν κάποια ἐπιρροὴ στὶς διεξαγόμενες συζητήσεις, πρέπει (οἱ Ὁρθόδοξοι) νὰ συμμετέχουν πρὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ νὰ παρευρίσκονται μὲ μεγαλύτερους ἀριθμούς. Ἄν αὐτὸ δὲν γίνη στὸ ἐγγὺς μέλλον, εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν Προτεσταντῶν στὸ Συμβούλιο μὲ τὴ διαδικασία τῆς ἐσωτερικῆς του λογικῆς, θὰ ὀδηγήσῃ τὸν ὅλο ὄργανισμό ὅλο καὶ περισσότερο πρὸς κατευθύνσεις, ποὺ δὲν συμβιβάζονται μὲ τὶς ἀρχὲς τῶν Ὁρθοδόξων καὶ θὰ καταστήσῃ τὴν παρουσία τους ἀδύνατη»⁷.

Παρὰ τὴν ηὔξημένη συμμετοχὴ Ὁρθοδόξων, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ, ποὺ ὁ π. Ἰωάννης ἔγραψε αὐτὲς τὶς γραμμές, ἡ «διαδικασία ἐσωτερικῆς λογικῆς» συνεχίστηκε ἀμείωτη. Γιὰ πολλοὺς Ὁρθοδόξους σήμερα, ἡ πρόρρηση τοῦ π. Ἰωάννου τελικὰ ἐπαληθεύτηκε⁸.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ συντηρητικοὶ Εὐαγγελικοὶ ἢ ἔχουν μείνει στὸ περιθώριο τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἢ τὴν ἔχουν ἀποφύγει τελείως. Δὲν θὰ ἔλεγα ὅτι τοὺς κατηγορῶ. Εἶναι ἀνάγκη γιὰ τοὺς Εὐαγγελικοὺς, ἐν τούτοις, νὰ κατανοήσουν ὅτι ἡ κλήση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας δὲν εἶναι νὰ κάνουν διάλογο ἢ νὰ συζητήσουν, ἀλλὰ νὰ μεταστραφοῦν.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν τολμᾷ νὰ ἀποφανθῇ γιὰ τὴν αἰώνια τύχη αὐτῶν, ποὺ βρίσκονται ἐκτὸς τῶν κόλπων Της· ἡ κρίση ἀνήκει μόνο στὸ Θεό. Ὅμως, ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καλεῖ ὅλους νὰ εἰσέλθουν στὴν γεμάτη ἀγάπη ἀγκάλη Της. Μόνο ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πλή-

7. Meyendorff, *The Orthodox Church*, σελ. 22.

8. Ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ποὺ θεωρήθηκε ἀπὸ πολλοὺς ὡς ὁ κορυφαῖος Ὁρθόδοξος θεολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνα, εἶχε κινηθῆ δραστηρία ὑπὲρ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως στὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς καριέρας του. Πρὸ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ὅμως, κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὸ ΠΣΕ.

ρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου (Ἐφεσ. α' 23). **Σ' αὐτὸ τὸ πλήρωμα καλεῖ τὸν κόσμον.** Σ' αὐτὸ τὸ πλήρωμα καλεῖ καὶ σένα: τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου (Ἄποκ. κθ' 17).*

* Ἡ «Σημείωσις μεταφραστοῦ» εἶναι τῆς ἑφημερ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», οἱ δὲ ὑπογραμμίσαις ἡμέτεροι.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ Η ΑΦΥΠΝΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΝΤΙ-ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ»
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Γ. ΚΟΥΚΟΥΔΑΚΗ, ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ 40 - ΑΘΗΝΑ
ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2000
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΦΥΛΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

**Ὁ νέος προσανατολισμὸς τοῦ «Π.Σ.Ε.»
καὶ ἡ ἀγωνία τῆς κριτικῆς
τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντι-οικουμενιστῶν**

Ἐφ' ὅσον οἱ «διαφορὲς» μεταξὺ τῶν διηρημένων Χριστιανῶν στὰ πλαίσια τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, «διαφορὲς πνευματικῆς, ἐκκλησιολογικῆς καὶ θεολογικῆς ὑφῆς», ὑφίστανται ἀκόμη καὶ βεβαίως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρθοῦν, διότι παραθεωρεῖται ἡ **χαρισματικὴ ὁδὸς καὶ ἡ προφητικὴ λύσις τῆς μετανοίας**, ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις ἀναγκάζεται νὰ ἀλλάξη συνεχῶς ὁράματα καὶ προσανατολισμούς, παρασύρουσα τοιοιτοτρόπως τοὺς ὀρθοδόξους σὲ περιοχὲς ἐντελῶς ξένες ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὰ παραδοσιακὰ πλαίσιά της.

Τὸ «Π.Σ.Ε.», μετὰ ἀπὸ τρεῖς διαδοχικὲς φάσεις ἀλλαγῆς προσανατολισμοῦ: προ-πολεμικὴ, μετα-πολεμικὴ, μετα-κομμουνιστικὴ, βάσει πάντοτε μιᾶς ἀκράτου ἐγκοσμοκρατίας καὶ μὲ πυξίδα τὶς συνεχεῖς κοινωνικὲς μεταβολές, ἤδη (τὸ «Π.Σ.Ε.») αἰσθάνεται καὶ πάλι τὴν ἀνάγκη ἑνὸς **νέου προσανατολισμοῦ καὶ ὁράματος**.

Τὸ θεαματικὸ τοῦ ἀνοιγμὰ πρὸς τὶς ἄλλες μὴ χριστιανικὲς θρησκείες ἢ παραδοχὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς αὐτές· καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν ὡς δῆθεν ἄλλων νομίμων ὁδῶν σωτηρίας παραλλήλων πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ **διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ**, ὁ ὁποῖος προβάλλεται ὡς τὸ **νέο ὄραμα** τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ εὐρύτερα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Δυστυχῶς, αὐτὲς τὶς συγκρητιστικὲς ἀπόψεις τοῦ **διευρυμένου οἰκουμενικοῦ ὁράματος** ἔχουν ἀποδεχθῆ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι Οἰκουμενισταὶ καὶ τὶς προωθοῦν μὲ διάφορες παραλλαγές στὰ θεολογικὰ forum.

Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντι-οικουμενισταὶ τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου ἐστιάζουν **μὲ ἀγωνία τὴν κριτικὴ τους ἀκριβῶς στὸν θανάσιμο αὐτὸ κίνδυνο**: ἡ συνέχισις τῆς συμμετοχῆς τῶν ὀρθοδόξων στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι καὶ τὸ «Π.Σ.Ε.» θὰ ἀλλοιῶν ὅλον ἐν καὶ βαθύτερα τὴν ἐκκλησιολογικὴ τους αὐτοσυνειδησία καὶ **θὰ ἐδραιῶν ἡ στήν περιοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μίαν ποικιλία θεολογικῶν ἀπόψεων, οἱ ὁποῖες συνιστοῦν τὴν παναίρεσι τοῦ Διαχριστιανικοῦ καὶ Διαθρησκειακοῦ Οἰκουμενισμοῦ.**

